

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: Mevrouw H. Sahin</p> <p>Raadsleden: De heer E.G.T. Braam Mevrouw L.S. de Bruijn De heer D.R. Cupedo De heer D.F.A. van Dam De heer C.P.I.M. Dolmans De heer M. van 't Eind De heer M.J. van Enk De heer M.A.J. Ezinga Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw I.M. Jansen-Dirkx De heer M.T.F. Kaffa Mevrouw P.G. Kames Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer G.A. Kruger De heer J. Loof Mevrouw S. van Maarseveen</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden: Mevrouw W.A.A.M. van Nunen De heer U.H. Oelen Mevrouw L.B. Oude Alink Mevrouw A. Prenger Mevrouw H. van Schie De heer W. Smith De heer E. van der Veer De heer G.L.A. Veerman Mevrouw W. van der Weij De heer M.V. Weterings Mevrouw E. Woudstra De heer A.M. Zoghbi</p> <p>Afwezig: Mevrouw M.E. Harmsen De heer M. el Majaoui</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer W. van Damme Wethouder, de heer G. van Malsen Wethouder, de heer M. Wit</p>	<p>Griffie: Griffier: de heer J.A. Massaar bpa Mevrouw M.M.A. Tittse De heer J. Hoefnagel Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Goedemiddag, dames en heren, beste leden van de raad. Ik vraag u vriendelijk om plaats te gaan nemen en ik open de raadsvergadering van de gemeente Rijswijk van dinsdag 9 juli 2024. Goedemiddag, dames en heren. Ja, nu doet die het. Beste leden van de raad, ik vraag u vriendelijk om plaats te gaan nemen. Ik open de raadsvergadering van de gemeente Rijswijk van dinsdag 9 juli 2024. Graag heet ik welkom de leden van de raad, de fractieassistenten, onze wethouders, medewerkers, vertegenwoordigers van de media, aanwezigen op de publieke tribune en de kijkers online. Het Kaderdebat is een belangrijke raadsvergadering waarbij u als hoogste bestuursorgaan richtinggevend bent. Richtinggevend voor de keuzes die we als gemeentebestuur gaan maken die bepalend zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. En beste raadsleden, het zijn best behoorlijk wat spannende tijden, zowel geopolitiek en ook in ons land waar gemeenten voor grote uitdagingen staan. Er zijn complexe opgaven, de financiën staan onder druk en daarbij is er ook schaarste als het gaat om personeel. Daarom ben ik ook extra trots dat u, ook onze wethouders en ambtenaren, ervoor kiezen om te werken voor onze gemeente. Voor deze vergadering voor het Kaderdebat bent u via een brief geïnformeerd over de vergaderorde 5 juli jongstleden. Dat betekent dat wij ook spreektijden zullen gaan hanteren. Ook voor deze vergadering vraag ik u respectvol met elkaar om te gaan. De woorden die wij uitspreken hebben betekenis en

invloed, goed om daarvan altijd bewust te zijn. Dan ga ik naar de berichten van verhindering. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer El Majjaoui van de Partij voor de Gelijkheid & Rechtvaardigheid en van mevrouw Harmsen van de ChristenUnie. De volgende raadsleden hebben bij ons laten weten dat ze later zullen aansluiten en dat betreft mevrouw Van Maarseveen, de heer Koelen, de heer Ezinga en mevrouw Irene Jansen-Dirkx. Dat is het geval, ben ik niemand vergeten denk ik. Nee. Dan gaan wij over naar de trekking van het stemmingsnummer. Dat is 25, de heer Smith is dat. Dan weet mijnheer Smith dat, dat we bij hem gaan beginnen mocht er een hoofdelijke stemming zijn. Dan stel ik aan uw raad voor, voor het bureau van stemopneming te benoemen als voorzitter mevrouw Prenger en als leden, de heer Kaffa en mevrouw Koegler. Daar stemt u mee in? Dat is het geval. Dan ga ik naar de mededelingen van het college. Ik wil graag wethouder Wit het woord geven voor zijn mededeling. Wethouder Wit, aan u het woord.

De heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een mededeling over de uitbraak van de mazelen in de regio. Afgelopen week aan het eind van de week bereikt ons het bericht dat wij momenteel in de regio 29 gevallen van mazelen hebben waarvan 26 gevallen ongevaccineerd. Maar wat ernstiger is, dat er ook op één school in Rijswijk acht gevallen bekend zijn. We hebben momenteel, is er door de GGD en JGZ goed contact met deze school voor het bron- en contractonderzoek. Ze werken mee over de informatieverstrekking en er wordt uiterst goed gecommuniceerd om te kijken hoe we hier verder paal en perk aan kunnen stellen. Maar ik dacht dat hier in het kader van toch de urgentie hiervan u dit vandaag niet te onthouden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit, voor deze mededeling. Een belangrijke mededeling. Dan zijn we aan het, ja, hebben we agendapunt 1 afgerond.

2. Spreekrecht inwoners

De voorzitter: Gaan we door naar agendapunt 2, het agendapunt spreekrecht burgers. Daar hebben drie sprekers zich aangemeld om hiervan gebruik te maken. En ik wil allereerst de heer Lourens naar voren uitnodigen. Hij komt inspreken namens Kindcentrum BuitenRijck over de nog te bouwen brug over de Beatrixlaan ter hoogte van Kindcentrum BuitenRijck. Mijnheer Lourens, u heeft vijf minuten de tijd om in te spreken en ik geef graag aan u het woord.

De heer Lourens: Geachte raad, voor u staat André Lourens, al bijna tien jaar de trotse directeur van het Kindcentrum BuitenRijck in RijswijkBuiten. Maar ik sta hier niet alleen voor de belangen van de ouders en kinderen die gebruik mogen maken van ons mooie kindcentrum, maar ook voor de bewoners aan de kant van Sion, de zijde waarin BuitenRijck zich bevindt. Vanaf 2016 is er aan zowel de bewoners als aan ons de verbinding met het groen beloofd. De wijk is zeer duurzaam maar zoals u weet niet groen. KC BuitenRijck zou het hoogste gebouw worden aan deze zijde van de Beatrixlaan. En tot aan de Van Rijnweg, dat was medio 2016, zouden een groenvoorziening, speelplek en ontmoetingsplek worden gerealiseerd verdeeld in diverse speelplekken op leeftijdscategorie, 0-4, 5-12 en 12 jaar en ouder. Dit laatste om de toekomstige hangjongeren een plek te geven waardoor er al werd geanticipeerd op de problematiek die dit kon geven. Dit alles is vanwege diverse redenen niet gerealiseerd. Vanaf 2017 zou de brug over de Beatrixlaan het alternatief zijn om de verbinding met het groen, Wilheminapark, te realiseren. De eerste aanleg zou gerealiseerd worden samen met de bouw van het kindcentrum in 2018. Dit is ook gerealiseerd. De brug zou vervolgens worden afgemaakt en opgeleverd in 2021. Niet gerealiseerd. In het ontwerp van BuitenRijck is de brug wel als vaststaand feit meegenomen. Was er geen sprake geweest van een brug dan had dit ook gevolgen gehad voor de bouw van KC BuitenRijck en hadden er andere keuzes kunnen worden gemaakt met betrekking tot de inrichting, et cetera. De redenen dat wij pleiten voor een voetgangersbrug is omdat

onderwijs, we geven bijna 500 kinderen dagelijks onderwijs, niet alleen de echte verbinding met het groen heeft zonder dat er extra ondersteuning van ouders moet worden gevraagd om veilig in het park te komen. Voorbeelden van gebruik zijn onder andere het bezoek aan de Natuurtuin, de seizoenenwandelingen maar die kunnen we maar eigenlijk één keer per jaar houden omdat wij inzet van ouders en de steun daarvan echt nodig hebben. Daarnaast kunnen wij ons bewegend en spelend leren verder vormgeven omdat wij een lesruimte breder zien dan een lokaal of ruimte. Als u hier meer over wil weten of zien, dan bent u van harte welkom om dit met eigen ogen te bekijken. De kinderen die gebruikmaken van de BSO, zowel tijdens de opvang maandag, dinsdag en donderdag, spreken we over 120 kinderen per dag. En tijdens de onderwijsvakanties, variërend van 40 tot 120 per dag. Deze kinderen kunnen dan vijf dagen per week gebruikmaken van het park. Ouders en kinderen kunnen daarnaast zeven dagen per week veilig en snel het Willemien park kunnen bereiken en van deze mooie omgeving, want dat is het, kunnen genieten. Daarnaast stimuleert de milieuvriendelijke manier van reizen, het lopen, dus ook nog onze eigen conditie. Maar ook een stukje veiligheid. Ik heb al eerder aangegeven te pleiten voor een loopbrug en geen uitbreiding voor fietsers of andere voertuigen met wielen. En de redenen hiervoor zijn, voor fietsers het geen probleem is de bestaande routes te gebruiken. Hier is geen extra voorziening voor nodig. Er op ons buitenterrein geen plaats is voor een doorgaande weg voor fietsers. Zeker niet als je ziet wat de snelheid is van de fatbikes en andere elektrische fietsen. Het buitenterrein ook door de medebewoners na onderwijs- en opvangtijd in het weekend ook wordt gebruikt. Men wil graag hun kinderen in een veilige speelomgeving laten spelen en bewegen. Daarnaast biedt deze brug ook een veilige manier om te kunnen reizen van het ene gebied naar het andere, plus dat ouders ook een keuze hebben voor meerdere onderwijssoorten. De bewoners van beide appartementencomplexen zitten niet te wachten op extra overlast. Men vindt een kindcentrum naast hun woning al genoeg overlast. Een aanlooproute voor fietsers ...

De voorzitter: Mijnheer Lourens, u heeft nog één minuut.

De heer Lourens: Ja, ik ben er bijna. Een aanlooproute voor fietsers en andere voertuigen met wielen gaat ten koste van de nu al te krappe buitenruimte. De raad moet zich verder afvragen of de kosten van een aanlooproute een reële afweging is van het gebruik door met name andere voertuigen met wielen. Als u denkt aan scootmobielen of rolstoelen, dan kiest men er vaker voor om met de auto naar het park te rijden en vervolgens te genieten van het park. Voor fietsers, zeker met de snelheid waarmee ze rijden, is de afstand makkelijk te overbruggen om van het park te genieten. Tot slot, ja, we willen graag dat de voetgangersbrug over de Beatrixlaan wordt gerealiseerd en begrijpen dat het budget wat in het verleden was vastgesteld in de huidige economie en tijd niet meer past. Nee, voor fietsers en andere gebruikers op wielen in verband met noodzaak, veiligheid, speelruimte voor kinderen die KC BuitenRijck bezoeken, zowel onderwijs als opvang en de bewoners die aan deze zijde van de Beatrixlaan wonen. Daarnaast is er ook sprake van een kostenbesparing op het realiseren van het hoogteverschil. Het Wilhelminapark lijkt voor onze kinderen dichtbij maar in de praktijk is het heel ver weg. Namens alle kinderen, ouders, medewerkers en de bewoners van KC BuitenRijck dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Lourens, voor het gebruikmaken van uw spreekrecht. Dan wil ik graag mevrouw Van de Graaff uitnodigen op het spreekgestoelte en mevrouw Van de Graaff komt spreken namens Montessorischool Parkrijck over de brug over de Beatrixlaan. Aan u het woord, mevrouw Van de Graaff. Ook u heeft vijf minuten inspreektijd.

Mevrouw Van de Graaff: Dank u wel. Ik ben Anneloes Van de Graaff, directeur van de andere grote basisschool in RijswijkBuiten, Montessorischool Parkrijck. Een school waar ook kinderopvang in zit ingebouwd, er gaan ongeveer 400 kinderen bij ons dagelijks komen naar ons gebouw. Wij vallen

onder schoolbestuur Librijn, alle openbaar onderwijs in Delft en Rijswijk. Nou, toen wij zes jaar geleden startten in de containers waar André toen net uit was met zijn school, waren al die kinderen die op school kwamen natuurlijk aan, woonden dus aan de kant van Sion want aan de kant van Parkrijk was alleen nog maar weiland. Al die ouders die gaven zich natuurlijk op bij ons op school en wisten dat ze uiteindelijk naar een nieuw gebouw aan de Parkrijkkant zouden gaan verhuizen. En al die tijd is er een loopbrug en fietsbrug beloofd zodat kinderen en ouders daar veilig naartoe zouden kunnen komen. Nou, op dit moment komt ongeveer 60 procent van de kinderen van mijn school komt uit de Sionkant en ondertussen komen er ook steeds meer kinderen uit de Parkrijkkant wat er bijgebouwd wordt natuurlijk op school. Maar dat is nog steeds ruim meer dan de helft die een heel grote gevaarlijke provinciale weg moeten oversteken. Er is gelukkig een verbreding gerealiseerd zodat we in ieder geval twee kanten op kunnen fietsen. Maar nog steeds zie je daar hele hordes kinderen, mensen met kinderwagens, met fietsjes, met kinderen die net kunnen fietsen op een hele smalle middenstrook staan omdat het stoplicht dan weer op rood is gegaan. Daar zie je de auto's langsrazen en naar mijn idee is het wachten op een ongeluk. Er zijn ook al wel eens ongelukken gebeurd, gelukkig nog nooit met een kind van onze school. Nou, die veiligheid van die tweehonderd kinderen die in ieder geval helemaal uit Sionkant naar mijn school komen, die zou ik echt heel erg positief zien op het moment dat er die voetgangersbrug wel zou komen. Nou, daarna zit naast mijn school sinds vorig jaar de Lidl en nog een paar kleine winkeltjes en het buurtcentrum of buurtkamer is daar gekomen. En ook voor de verbinding van de wijk Sion, dat zij makkelijk weer naar onze kant kunnen komen, zou ik het echt voor ook alle wijkbewoners, behalve mijn kinderen van mijn school maar ook alle wijkbewoners, heel fijn vinden als er gewoon een veilige route komt. En mijn laatste punt is eigenlijk over dat het al die jaren toegezegd is of beloofd en dat ik vind dat je als overheid moet doen wat je zegt en dat je daar niet op terug moet komen. En dat we in deze tijd een betrouwbare overheid heel erg belangrijk vinden en om dat vertrouwen te houden lijkt me het heel goed om iets wat toegezegd is ook toch te realiseren. Dus resumerend, drie V's, veiligheid van de kinderen, verbinding voor de wijk en vertrouwen in de overheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Graaff. Ook aan u dank voor het gebruikmaken van uw spreekrecht. Dan nodig ik graag mevrouw Stuuat naar het spreekgestoelte en zij, mevrouw Stuuat gaat spreken ook inzake de voetgangersbrug over de Beatrixlaan. Mevrouw Stuuat, ook u heeft vijf minuten spreektijd.

Mevrouw Stuuat: Nou, geachte raad, ik sta hier eigenlijk met verschillende rollen. Ten eerste spreek ik hier vanuit het bestuur van de Oranjevereniging en heb ik ook vijf kinderen in de wijk aan de Parkrijkkant, die zitten ook bij mevrouw Van de Graaff op school. Zelf ben ik werkzaam op de school van de heer Lourens dus ik sta hier met verschillende rollen. Ja, wat vooral heel erg belangrijk is vinden wij is, nou ja, er zijn natuurlijk al veel dingen genoemd maar vooral de verbondenheid in de wijk. Ik merk zelf, mijn kinderen hebben aan allebei de kanten heel veel vriendjes, vriendinnetjes en voor de zelfstandigheid van de kinderen is het heel fijn als ze zelf naar vriendjes en vriendinnetjes kunnen. Maar dat vind ik nu geen goed idee omdat het gewoon echt te onveilig is omdat ze gewoon de Beatrixlaan over moeten steken en ik dat echt niet vertrouw. Want er staan ook geen flitsers natuurlijk nog en ze rijden daar echt met 70, 80 gewoon het verkeerspunt over. Ze maken U-bochten dus ik vind dat gewoon echt levensgevaarlijk. Niet alleen voor mijn kinderen maar voor alle kinderen in de wijk. Ja, dat stukje verbondenheid is daar dus, waar ook al eerder over gesproken is. Ik vind mensen van Sion wonen er natuurlijk al veel langer, Parkrijk is nog een wijk in aanbouw. Als ik naar mezelf kijk, ik woon er nu tweeënhalve jaar maar het is gewoon veel makkelijker als de brug er komt om even naar de overkant te lopen, je kinderen even naar de overkant te laten gaan en het is gewoon veel, veel veiliger. Er zijn natuurlijk veel kinderen en jonge kinderen in de wijk. Nou ja, ik noemde het al, de zelfstandigheid is heel erg belangrijk. Niet alleen sta ik hier in de rol van

leerkracht, als moeder en als bestuurslid van de Oranjevereniging maar ik denk dat iedereen het met mij eens is dat kinderen gewoon zelfstandig moeten worden om gewoon weerbaar te kunnen zijn in de maatschappij. Als ik dan kijk dat kinderen met een step of een fietsje over de fietspaden moeten waar de fatbikes, de e-bikes, de scootmobiel en vaak alles waar elektrisch voor staat, hoor je niet eens aankomen. Die kinderen zijn vaak nog een beetje aan het zwengelen. Nou, ik vind het echt bloedlink dus ik hoop gewoon heel erg dat de brug er komt, dat er flitsers komen. Minder verkeersdruk op het fietspad omdat alle kleine kinderen gewoon lekker lopend met papa en mama naar de andere kant van de wijk kunnen. Wat ook genoemd is, is inderdaad de verbinding met het groen, ook heel belangrijk. Dat gewoon de mensen van Sion ook gewoon lekker in het Wilheminapark kunnen komen en daar gewoon kunnen genieten van het groen. Even kijken, ik zit even te kijken wat ik nog meer had. Nou ja, eigenlijk denk ik dat het meeste al genoemd is. En ja, wat ik ook heel belangrijk vind, ik werk zelf op Kindcentrum BuitenRijck, het is gewoon echt zonde van het gebouw dat er nu een loze brug staat waar niks mee gedaan wordt. Waar makkelijk nog eventueel lokalen op hadden gebouwd kunnen worden, wat nu niet kan omdat de fundering niet goed is. Dus als we het hebben over bezuinigingen denk ik, ja, dan zijn jullie er een beetje te laat mee want dat hadden jullie dan eerder moeten bedenken in mijn optiek. En dus er zijn meerdere redenen genoemd maar bovenal, ja, gaat het mij echt om de veiligheid van alle kinderen in de wijk en dat ze gewoon kunnen genieten van weerskanten, vriendjes, vriendinnetjes. Daar wil ik het graag bij laten. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stuu. Ook dank aan u voor het gebruikmaken van uw spreekrecht en ook mooi dat u zo transparant bent geweest om uw drie verschillende rollen te verduidelijken. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van agendapunt 2, het spreekrecht van burgers.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: En kunnen we door naar de vaststelling van de agenda. Ik stel aan uw raad voor om de agendapunten 4 tot en met 6.a als één blok te behandelen en over de raadsbesluiten zullen wij apart separaat aan het eind van de vergadering stemmen. Woordvoerders zijn in principe de fractievoorzitters en per fractie mag u uiteraard ook daarnaast nog een tweede woordvoerder hebben die financieel of anderszins het woord gaat voeren. Kunt u daarmee de agenda vaststellen? Dat is het geval.

4. Raadsvoorstel 1e Halfjaarrapportage 2024 (RV 24 034)

5. Raadsvoorstel Kadernota 2025 (RV 24 034)

6. Raadsvoorstel Jaarstukken 2023 (RV 24 032)

6. a Definitief ingediende moties en amendementen

7. Raadsvoorstel Verlengingsoptie contract accountantsdiensten (RV 24 035)

8. Raadsvoorstel Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2023 (RV 24 036)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar de algemene beschouwingen en ga ik naar de grootste fractie, Beter voor Rijswijk. Geef ik graag het woord aan de heer Kruger. En mijnheer Kruger, u heeft tien minuten spreektijd.

De heer Kruger: Dank u wel, voorzitter. Tien minuten, ik had gehoopt dat er nog iets bij zou komen dat een paar fracties verlet hebben laten gaan maar dat even terzijde. We bijten ook deze keer weer de spits af en dat zal nog even zo blijven. We doen het deze keer nog zonder AI, alles is nog handgeschreven en zelf bedacht. Rijswijk wordt geconfronteerd met een enorme vermindering van gelden uit het gemeentefonds. Beter voor Rijswijk ziet straks graag een sluitende begroting voor 2025 en daar vooral bij een beperkte lastenstijging voor onze inwoners. De realiteit die deze vermindering met zich meebrengt, iets wat echt door vele inwoners wordt gevoeld door deze stad, in onze stad. Beter voor Rijswijk hoopt dat het nieuwe kabinet op de derde dinsdag van september toch met wat positieve berichten gaat komen. De gemeente Rijswijk, wij als hoogste orgaan samen met het college, moeten dan ook alles in het werk stellen om goede keuzes te maken waarbij zoveel mogelijk het collegeprogramma leidend zal zijn. Wellicht zorgt dit wat vuurwerk op de inhoud. Maar toch nog even over vuurwerk gesproken, vraagje, krijgen we dit jaar weer een ouderwetse vuurwerkshow samen met onze Rijswijkse Vuurwerkhal. Dat is jaren zo geweest, dat is indertijd verdwenen, dat is jammer. Maar het verzoek is of u dat weer kunt oppakken en met de ondernemer tot afspraken kan komen? Wonen en leven in Rijswijk. We gaan bouwen, bouwen en nog veel meer bouwen want we hebben heel veel ruimte nodig om aan de vraag te kunnen voldoen. Er moet dan ook een goede verhouding zijn tussen sociaal, middensegment en het hogere segment. Op deze wijze krijgen we de gewenste diversiteit in de wijken. En voorzitter, vergeet vooral niet dat we ook willen doorrijden in het verkeer. Het aantal inwoners van Rijswijk is gestegen tot boven de 60.000 en zal de komende jaren nog verder toenemen. Dat betekent ook aandacht voor de behoefte aan onderwijs. Steeds meer gezinnen hebben moeite om hun kinderen op Rijswijkse scholen te krijgen. Het is al eerder gevraagd vanuit mijn fractie. Vraag is, heeft u in uw contacten met de schoolbesturen al kunnen afspreken om het postcodebeginsel te hanteren? Rijswijkse kinderen zouden dan voorrang krijgen zodat ouders niet vele autokilometers moeten afleggen om hun leerplichtige kinderen elders onder te brengen. Dat geldt ook voor middelbare scholen in de omliggende gemeenten, die hanteren dit ook al. Beter voor Rijswijk hoopt dat het JEF, oftewel het Jeugdeducatiefonds, doorgaat onder het nieuwe kabinet omdat alle gemeentes al moeten bezuinigen en het programma schoolmaaltijden bij vele scholen een groot succes is. Kan de Rijswijker, kan de wethouder ons vertellen hoeveel scholen in Rijswijk gebruikmaken van deze regeling? Sport is een belangrijke. Beter voor Rijswijk is heel blij dat ondanks de zwaar financiële moeilijke tijden het tweede kunstgrasveld van Vredenburg teruggedien op de begroting. Dat is hoognodig met de groei van onze stad. Zo houden we onze inwoners vitaal. Ook zijn wij blij dat met de aangenomen motie op de Marimbahal en kijken we uit naar de verdere uitwerking. In het debat kwam vaak een verouderd behoefteonderzoek naar voren die gebaseerd was op het aantal van 60.000. Daarom komt Beter voor Rijswijk met een motie voor een aanvullend behoefteonderzoek. Om de kosten voor dit onderzoek zo minimaal mogelijk te houden zouden we graag zien dat dit onderzoek zou worden uitgevoerd door studenten van bijvoorbeeld een hogeschool of een universiteit. De zorg. Voor Beter voor Rijswijk is goede zorg heel belangrijk en gaat vooral uit van eigen kracht en zelfredzaamheid, waarbij een rol voor de gemeente met betrekking tot zorg en ondersteuning. Rijswijk wordt ook geconfronteerd met de effecten van de toename van het aantal ouderen. Het ouderenbeleid moet gericht zijn op zelfredzaamheid. Voorzitter, Beter voor Rijswijk pleit zoals meerder partijen al enkele jaren voor meer fysieke locaties voor huisartsen. Iedere Rijswijker moet het recht hebben om toegang te hebben tot de

eerstelijnszorg van een huisarts. Met belangstelling kijkt Beter voor Rijswijk uit naar de uitkomsten van het onderzoek, voorzieningen in onze stad. De vraag is, wanneer kan de raad dit onderzoek tegemoetzien? Vervolgens, jeugdzorg. Voorzitter, vanaf 2015 zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg en opvoedingsondersteuning. De overheid heeft echter nagelaten een behoorlijke zak geld voor de jeugdzorg mee te geven. Mede daardoor komt ook Rijswijk in navolging tot vele andere gemeenten in zwaar weer. De jeugdhulp is in 2023 met ongeveer vijfduizend jongeren gestegen. Dat is best veel. Helaas zet deze lijn zich nog steeds door. Beter voor Rijswijk ziet uit naar het aangevraagd gesprek met de wethouder en de gemeenteraad en graag direct na het zomerreces. Waar staan we en waar willen we heen met de jeugdzorg in Rijswijk? Ook helaas moeten we hier keuzes maken en dat is onvermijdelijk. En dan nog een relatief goedkope hulp met de buurtgezinnen, daar kan Beter voor Rijswijk niets in terugvinden met een geraamd bedrag van maar 50.000 euro. Er komt een vrijwel raadsbrede motie van alle partijen, met uitzondering van de partijen die niet aanwezig zijn en D66, die dienen we ook in om dat in ieder geval te kunnen vastzetten dat we daar gewoon mee doorgaan. Ook voorstellen voor dekking zijn daarin aangegeven. Want de Buurtgezinnen hebben namelijk bewezen dat die heel waardevol is en het kost relatief weinig. Parkeren en veiligheid, dan hebben we het over de kruising Volmerlaan en Treubstraat in het Kessler Park. Tijdens de behandeling van het plan op het Kessler Park in het forum heeft collega Ed Braam aangegeven dat er al niet een tijdelijke aanpassing van die rijstrook op de Volmerlaan zou moeten komen die zorgt voor een betere doorstroming. De wethouder gaf aan dat daarvoor middelen in de begroting zijn opgenomen maar pas voor 2028. Nou, Beter voor Rijswijk dient daarbij een motie in om het voorstel om dit te verbeteren te vervroegen. 2028 is echt wel een beetje laat en we dienen daar straks in tweede termijn een motie in. Voorzitter, daar hebben we hem weer, fatbikes, het is al eerder genoemd. Bent u bereid in samenhang met de Rijswijkse scholen erop te wijzen dat die gevaarlijke ondingen vrijwel allemaal illegaal, zijn niet verzekerd. Ik zie Tinus al bedenkelijk kijken. Maar er rijden heel veel jonge kinderen op die fietsen als kamikazepiloten rond. En als er wat gebeurt, daar zijn de ouders voor verantwoordelijk, verzekeringen betalen dit niet. Misschien is het goed dat ook wellicht vanuit de scholen ouders wijzen op hun verantwoordelijkheid en de problemen die zij daarmee kunnen voorkomen door te zorgen dat dat goed geregeld wordt. Dus in ieder geval niet met die harde dingen gaan scheuren want het is levensgevaarlijk. Voorzitter, Rijswijk heeft een parkeerregime, daar moet voor worden betaald. We krijgen geloof ik in september weer een presentatie van wat aanpassingen. En het blijkt dat met de intensieve controles van de scanauto's verschillende auto's niet kunnen worden achterhaald omdat de kentekens zijn niet te relateren aan een eigenaar. Dus ze ontspringen de dans van de boetes. We krijgen zelfs klachten dat kentekenplaten worden omgewisseld om boetes te voorkomen. Nou, wij dienen een motie in om in ieder geval het gebruik van wielklemmen in deze gemeente mogelijk te maken, zoals ze dat ook doen in Den Haag. Want houdt u er rekening mee, in Den Haag gaat bijvoorbeeld het parkeerterrein op het Zuiderpark, dat ligt op korte afstand van Rijswijk, daar wordt nu nog vrij geparkeerd door iedereen, door allerlei soorten busjes. Daar wordt per 1 oktober betaald parkeren ingevoerd en auto's die kan je niet oplossen, die gaan richting Rijswijk en ik vermoed dat ze bij De Schilp verdwijnen binnenkort. Dus ik zou zeggen, probeer er alsjeblieft wat spoed mee te maken dat we dat in de hand kunnen houden. De kosten van wielklemmen, die zijn er eigenlijk niet omdat als ze eenmaal zijn geplaatst zullen de eigenaren een bedrag moeten betalen voor het verwijderen van die klem en dat is niet weinig. En ze zullen ook meteen de boete moeten betalen. Voorzitter, Beter voor Rijswijk verzoekt al jaren kwetsbare wegen aan te pakken om op fysieke wijze de snelheid te beperken. Naar aanleiding van een rits ongevallen op de Schaapweg, Generaal Spoorlaan hebben wij enkele maanden geleden vragen in gesteld. Nou, de antwoorden waren bedroevend, was een typische slinger werd eraan gegeven. De weg zou voldoen aan de wettelijke eisen en dergelijke maar geen antwoord op het probleem wat er is. Het aantal ongevallen is doorgegaan, vorige week lag er weer een lantaarnpaal

plat. En de goedbedoelde campagne om rustiger te rijden heeft er ook weinig invloed op gehad. Dus we vragen echt aandacht, wat gaan we nou echt doen om de wegen hier veilig in te richten om daarmee dit soort overtredingen, dit soort ongevallen. En wij denken dus echt een intensieve handhaving en dan ook nog, wat ook meespeelt, controles op lachgas en andere troep die men gebruikt. Dat draagt niet bij. Vanmorgen ontving ik nu ook weer een mail van een melding over het gedrag op parkeerterrein in De Schilp. Heb ik nog twee minuten?

De voorzitter: Uw laatste minuut, eigenlijk nog een halve minuut heeft u.

De heer Kruger: Mijn laatste minuut gaat nu in. Voorzitter, dan neem ik nog één ding en dan bewaar ik de rest voor de tweede termijn. Na een uitvoerige discussie is besloten de Van Rijnweg voor het autoverkeer af te sluiten. We hebben toen ook in gesprek geweest, we zijn in gesprek geweest met de bewoners daar en dat zou moeten plaatsvinden op een sobere wijze, zoals het ook aangegeven is. Tot onze verbazing krijgen we ineens te horen van, jongens, reken maar op 1,7 miljoen wat dat project moet gaan kosten. Dat begrijpen wij niet, ondertussen gebeurt er niks. Ik vraag eigenlijk aan u, voer nou het besluit uit wat we vorig jaar hebben genomen en de kosten voor wat eenvoudige maatregelen, dat zal toch niet de kop kosten van deze gemeente. Voorzitter, ik ben door mijn tijd, in tweede termijn heb ik nog een paar uiteindjes. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Dan geef ik graag nu het woord aan de fractievoorzitter van GroenLinks, de heer Van 't Eind. En mijnheer Van 't Eind, ook u heeft tien minuten spreektijd. Aan u het woord.

De heer Van 't Eind: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, toen Gregor Samsa op een ochtend uit onrustige dromen ontwaakte bevond hij zich in zijn bed veranderd in een gigantisch insect. Het is de eerste zin uit Franz Kafka's Die Verwandlung. Als je vroeger op school Duits hebt gehad, heb je hem vast gelezen. Omdat het een invloedrijk werk is maar vast ook omdat het niet het dikste boek is die je op je literatuurlijst kon zetten. Dit jaar is Franz Kafka precies 100 jaar geleden overleden en ter ere van die gelegenheid willen de thematiek van dit boek verbinden met ons verhaal vandaag. Gregor, de hoofdpersoon, was 's avonds naar bed gegaan en 's ochtends wakker geworden in een compleet andere gedaante. Hij weet niet waarom dit is gebeurd, noch hoe het heeft plaatsgevonden. En of het permanent is, dat blijft ook een raadsel. Het enige dat hij zeker weet is dat hij zich opnieuw moet verhouden tot de wereld om hem heen en de wereld om hem heen tot hem. Dit raakt aan thema's zoals medemenselijkheid, de zorg voor wie anders is, eenzaamheid, isolatie en het vermogen je aan te passen aan veranderende situaties. Vandaag hebben we het over de financiële situatie van de gemeente. We staan er financieel niet goed voor. Anders dan Gregor zijn we niet 's ochtends wakker geworden met een plotselinge gedaanteverwisseling van onze begroting. Afgelopen jaar spraken we al over de verslechtering van de financiële situatie van Rijswijk. We hebben toen terecht besloten niet direct keihard te bezuinigen maar om behoedzaam verder te investeren in de toekomst van Rijswijk. Externe factoren dwingen ons nu echter om stevig in te grijpen. De herverdeling van het gemeentefonds pakt voor Rijswijk negatief uit, de opschalingskorting is in 2026 van de baan maar dat kwam met een sigaar uit eigen doos, en de nieuwe koppeling van het gemeentefonds aan het langjarig gemiddelde ontwikkeling van het bruto binnenlands product valt negatief uit voor gemeenten. En ondertussen stijgen de kosten van de jeugdzorg. Dat betekent, voorzitter, dat wij ons net als Gregor moeten aanpassen aan deze nieuwe situatie en dat doet pijn. We zijn genooddaakt te bezuinigen en dat kan door de huidige financiële situatie niet zonder pijnlijke maatregelen. GroenLinks heeft veel waardering voor de transparante wijze waarop het college ons nu een pakket aan bezuinigingen voorlegt. Het is geen dicht gerekend verhaal waarbij wij als raad maar moeten gokken welke keuzes daarachter zitten. Het is een voorstel aan ons als raad voor een sluitende begroting waarbij heel inzichtelijk gemaakt is welke keuzes er zijn gemaakt en ook welke keuzes niet

zijn gemaakt. Dat geeft ons als raad echt de mogelijkheid om bij te sturen. Om het voorstel van het college te beoordelen kijken wij er met drie brillen naar. Op de eerste plaats of we blijven beschermen wat kwetsbaar is. Wij vinden dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Het verhaal van Gregor laat zien wat er gebeurt als we dat niet doen. Na zijn transformatie werd hij afhankelijk van zijn zus en zijn ouders. Hij kon niet meer voor zichzelf zorgen, terwijl hij daarvoor juist voor de familie zorgde. De zus en de ouders konden de zorg voor Gregor echter niet aan en dat ging niet alleen ten koste van Gregor zelf maar van de hele familie. Door spanningen en schuldgevoelens stort de familie in. De familie van Gregor staat zo symbool voor de samenleving. Als we niet zorgen voor de kwetsbaren en niet zorgen dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen dan gaan we als samenleving net zoals de familie Samsa ten onder. Op de tweede plaats vindt GroenLinks het belangrijk dat we blijven investeren in de toekomst. We moeten blijven investeren in een klimaatbestendig Rijswijk, voldoende biodiversiteit, voldoende groen, voldoende woningen, voldoende voorzieningen en een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Want doen we dat niet, dan zorgt dat juist voor hogere kosten in de toekomst. En ook hier laat het verhaal van Gregor en familie zien hoe belangrijk dat is. De familie Samsa schiet na de transformatie in crisismodus, het enige dat zij nog zien is het probleem van de getransformeerde Gregor. Denken aan de toekomst doen ze niet meer, het leven staat stil. Alle dromen en inspiraties, aspiraties voor een goede toekomst vervliegen. Voor een groen, leefbaar en rechtvaardig Rijswijk in de toekomst moeten we dus niet alleen aan de crisis van nu denken maar juist ook aan hoe we blijven werken aan een betere toekomst, anders wacht ons hetzelfde lot. Tot slot de derde bril, vinden wij het belangrijk dat we een betrouwbare overheid zijn en blijven. Beloftes die we hebben gedaan kunnen we niet zomaar terugdraaien en bewoners moeten kunnen blijven rekenen op een goede dienstverlening. Ook hier biedt het verhaal van Gregor en zijn familie een krachtige les. De familie van Gregor kon tot Gregor's transformatie altijd 100 procent vertrouwen op zijn steun. Opeens was Gregor niet meer die betrouwbare steunpilaar en laat ons dat als overheid niet overkomen. Laten we ervoor zorgen dat wij wel die betrouwbare steunpilaar zijn en blijven. En voldoet deze Kadernota hier dan aan? Blijven we beschermen wat kwetsbaar is, blijven we investeren in de toekomst en blijven we investeren in een betrouwbare overheid. Kortom, is dit in onze ogen een zorgvuldig pakket. De maatregelen doen pijn maar wij denken dat het college vandaag aan onze raad een zorgvuldig pakket voorlegt. We beheren de stad sober maar zorgen wel dat de achterstanden die zijn opgelopen op groen- en wegbeheer worden ingelopen. We nemen maatregelen om de jeugdzorg betaalbaar te houden maar zorgen er wel voor dat we de kwetsbaarste jongeren blijven helpen. We werken toe naar een gericht armoedebeleid zodat we met wel onze armste inwoners helpen en tegelijkertijd het beschikbare geld effectief besteden. We verhogen de tarieven voor het straatparkeren maar we zorgen wel dat Rijswijkers zelf zoveel mogelijk worden ontzien. En we verhogen de OZB maar doen dat met een percentage dat niet hoger is dan de inflatie van de afgelopen vier jaar. Er ligt een pijnlijk maar gebalanceerd pakket dat voortbouwt op de successen die de afgelopen twee jaar door deze coalitie zijn behaald. We bezuinigen fors maar blijven ook investeren in de stad. We renoveren en verduurzamen De Schilp, we houden onze buurthuizen en bibliotheek open, we lopen achterstanden in het groenonderhoud in, we blijven onze armste inwoners helpen, we blijven woningen bouwen voor alle Rijswijkers, we blijven stappen zetten in de energietransitie, we blijven woonoverlast aanpakken. En we blijven met ons isolatieprogramma bewoners die dat het hardst nodig hebben, helpen bij het verduurzamen van hun woningen. Wel zijn er voor ons een viertal aandachtspunten. We bezuinigen niet op de dienstverlening en daar zijn we blij mee maar blijven we ook werken aan het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening? Dienstverlening is meer dan het aantal loketten dat wij openhouden maar gaat over het echt helpen van onze inwoners als dat nodig is. Graag een reactie van het college hierop. We maken ons daarnaast zorgen over de snelheid waarin we in staat zijn om Rijswijk klaar te maken voor de toekomst. We temporiseren een aantal

investeringen, bijvoorbeeld investeringen in infrastructuur en ecologisch beheer. Dat begrijpen we maar maken we nog wel voldoende vaart om te zorgen dat Rijswijk voor iedereen bereikbaar, leefbaar en klimaatbestendig blijft? Kan onze openbare ruimte bijvoorbeeld straks 70 millimeter buien aan die steeds vaker gaan voorkomen? Kunnen we voorkomen dat er meer slachtoffers door extreme hitte gaan vallen? Investeren we genoeg om een ander autogebruik te faciliteren? Graag een reactie van het college hierop. In dat kader dienen we ook mede de motie van de VVD in om investeringen in fiets- en weginfrastructuur inzichtelijk te maken. En we dienen ook mede de moties van D66 in voor het versnellen van de mobiliteitsmaatregelen op de Lange Kleiweg en het circulair gebruik van de wilgentakken en boomstammen. De openbare ruimte is van iedereen, het college is van plan de inkomsten op reclame in de openbare ruimte te vergroten. Goed dat het college ook hier aandacht heeft voor de inkomstenkant maar wij zijn wel kritisch op het vercommercialiseren van de publieke ruimte. Wij dienen daarom samen met de Partij van de Arbeid een motie in waarin we reclame voor petrochemie en fastfood en gokken uitsluiten. En tot slot, de openbare ruimte is ook een belangrijk visitekaartje van de stad. In dat kader vinden wij dat de openbare ruimte rond het Huis van de stad achterblijft bij het Huis van de stad zelf. En we zien dat eigenlijk ook nu niet meer terug. Ziet het college nog kansen om hier de komende jaren, weliswaar kleinschalig, wat aan te doen? Voorzitter, ik ga afronden en ik kom weer terug bij Gregor Samsa en zijn familie. Zijn verhaal laat zien hoe belangrijk het is om voor elkaar te zorgen. Dat het collectief sterker is dan het individu. Dat de kracht van het collectief bepaald wordt hoe je voor de kwetsbaarste zorgt. Die barmhartigheid staat in Nederland van vandaag onder druk. Wij hebben het steeds meer over wij en zij, over de ik en niet over de wij. Over uitsluiting van wie anders is en wij maken ons daar zorgen over en wij blijven strijden voor een samenleving waar iedereen er mag zijn, waar de kwetsbaarste beschermd worden ongeacht waar ze vandaan komen, waar de meerderheid niet dicteert wat normaal en niet normaal is. Zoals zoveel dingen plotseling zonder verklaring gebeuren in de verhalen van Franz Kafka overlijdt Gregor net zo plotseling als dat hij van gedaante gewisseld was. Hij laat de familie in ontredde achter. Ze voelen zich schuldig over de opluchting die zij voelen, ze zijn verdrietig over wat ze verloren hebben en nooit meer terugkrijgen, niets wordt voor hen meer zoals het geweest is. En laten wij waken voor dezelfde fouten en blijven werken aan een Rijswijk waar er voor iedereen plek is. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Dan geef ik graag nu het woord aan de fractievoorzitter van Rijswijks Belang, de heer Weterings. Mijnheer Weterings, u heeft negen minuten spreektijd.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. We starten met groen. Geen braam, berenklaauw, brandnetel of grasaar wat ons betreft. In een sterk verbeterd groenonderhoudsplan zien wij zeker verbetering. Ook een wens uit ons programma voor meer controle op onderhoud aan bomen is in gang gezet. Dank daarvoor. Aandachtspunt blijft wel de gevaarlijke grasaar die door het wisselvallige weer met grote getale blijft terugkomen op plaatsen waar je het eigenlijk niet zou willen. Ons verzoek aan u is om structureel te gaan monitoren bij losloopgebieden en uitlaatstroken voor honden. Wij zullen daarvoor ook in de tweede termijn een motie indienen. Terugkomend op de braam. Je zou denken dat de braam zijn beste tijd heeft gehad en dat is ook zo. Toch steekt deze exoot hier en daar nog de kop op. Zo ook in Hoekpolder. Daar waar Rijswijks Belang enkele weken geleden op uitnodiging een schouw heeft mogen bijwonen. Betrokkenen waren Natuurlijk Delfland, Bescherming Delfland, Studio Delfland, Natuurterreinen en Platform Groen Rijswijk. Tijdens de schouw hoorde ik plotseling koekoek, koekoek, en vloog er zelfs enkele meters boven mijn hoofd een koekoek voorbij. Ik vroeg aan de vogelaar, die heeft u zeker net losgelaten, wetende dat er een schouw gelopen zou worden. Nee hoor, mijnheer Weterings, deze prachtige vogel woont en leeft hier. Ze zijn zelfs met zijn tweeën. We kwamen tot de conclusie dat de polder een prachtig gebied is

met helaas veel onkruid en de waarde kwaliteit op gebied van natuur zeker verbeterd zou kunnen worden. Ook hiervoor in de tweede termijn een motie. Voorzitter, parkeerplaatsen rondom de polder die bij waarneming amper gebruikt worden door bezoekers. De afgelegen donkere en duistere parkeerplaatsen zijn een verzamelplaats voor lachgasgebruikers, hangjongeren en criminaliteit. U gebruikt deze parkeergelegenheden af en toe voor opslag. Wordt het niet eens tijd om daar een besluit over te gaan nemen wat te doen met deze duistere parkeerplaatsen? Ook hiervoor zullen wij in de tweede termijn een motie indienen u te verzoeken om met een voorstel te komen om aan de Van der Kooijweg, ja, opties, wat gaan we doen? Geven we deze ruimtes geheel of deels terug aan de natuur, maken we er een opslagruimte van of gaan we er wat anders mee doen? Graag een reactie van het college. Over afgelegen donkere parkeerplaatsen gesproken, voorzitter. Rijswijks Belang ontving jongstleden het volgende bericht. Beste Rijswijks Belang. Ik woon nu 30 jaar aan het Jaagpad. Dit soort ghettopraktijken heb ik nog niet meegemaakt. Lachgasflessen, drugsdealers, hangjongeren, brandstichting, graffiti, vervuiling, groepen jongeren die mij en mijn burens een onveilig gevoel geven. Ik heb één keer een poging gewaagd om ze aan te spreken nadat ik had geconstateerd dat ze de boel aan het vernielen waren. Stonden ze later wel met vier man in een dreigende houding voor mijn deur. Dit voelt niet goed. Ook daar een donkere afgelegen parkeerplaats aan het Jaagpad. Wat kunnen we daaraan doen, voorzitter, om omwonenden een veiliger gevoel te geven? Graag een reactie. Voorzitter, over lachgas gesproken, de Vereniging Afvalbedrijven zegt vorig jaar 65 miljoen euro schade te hebben geleden door lege lachgascilinders in het afval, explosies en schade bij het verwerken van afval in de ovens. Daar waar lachgascilinders zo'n 1000 graden worden en gewoon exploderen, het zijn gewoon bommen. Ovens gaan kapot met gevolgen tot miljoenschade. Denkt Rijswijk mee aan een oplossing? Zo ja, welke? Ook graag een reactie van het college. Voorzitter, we gaan van natuur naar sociaal. Er staan plusminus vierhonderd kinderen op de wachtlijst voor een fiets. De fietsregeling stagneert, het laten opknappen van gebruikte fietsen om die vervolgens te kunnen geven aan kinderen van 0 tot 17 jaar uit gezinnen met een minimuminkomen. Vorig jaar is er door Shell een donatie gedaan van 14.000 euro, daarmee zou aan de slag worden gegaan. Bij navraag ligt het project nagenoeg stil door gebrek aan ruimte en mensen die het sleutelen aan fietsen leuk vinden. Is er bij u geen enkele partner, ruimte beschikbaar of is er niemand in uw bestand die bijvoorbeeld met behoud van uitkering het leuk zou vinden om te sleutelen aan fietsen? Mensen die bijvoorbeeld gretig gebruikmaken van ons hotel hier of bewoners uit het flex-wooncentrum. Zouden die het niet kunnen of zijn die allemaal aan het werk? Het is maar een vraag. Voorzitter, ook in de tweede termijn zullen wij u tot een motie verzoeken met uw partner Kei de handschoen op te pakken en te gaan werken aan dit project zodat de plusminus vierhonderd kinderen die op de wachtlijst staan geholpen kunnen worden aan een fiets. Tenslotte kunnen de kinderen er niks aan doen. Graag een reactie van het college. Voorzitter, de Wmo. Lopende aanvragen uit februari bekend bij ons. Wethouder Van Damme heeft erkend dat er een achterstand is tijdens het forum en heeft aangegeven persoonlijk tijdens het reces mee te komen helpen om de achterstanden weg te werken. Man, man, man, hoe heeft het zover kunnen komen? Misschien een keer prioriteiten stellen voor het helpen van eigen inwoners, Rijswijkers die hier wonen, werken, inwoners die Rijswijk hebben helpen opbouwen. Die op de eerste plaats te zetten in plaats van hard werken aan een Spreidingswet voor migranten en asielzoekers van een wet die van tafel is. Verder als tip, voorzitter, als u indicaties gaat beoordelen van de Wmo, doe dat dan niet telefonisch maar ga kijken in wat voor een situatie de aanvrager verkeert. Ik zal u de voorbeelden besparen. Voorzitter, de bezuinigingsopgave is groot dat we naar alle mogelijke maatregelen moeten gaan kijken. Zo bent u voornemens de OZB te laten stijgen en daarmee moeten inwoners ongeveer 1 miljoen extra betalen om de begroting op orde te krijgen. Ook parkeren blijft een melkkoe. U stelt voor de tijden van betaald parkeren uit te breiden en wat andere maatregelen die zo 1,6 miljoen zouden moeten gaan opleveren. Onder andere het voorstel om een extra scanwagen te laten rijden. Het verminderen van parkeerautomaten, want

volgens wethouder Van de Laar heeft iedereen Instagram, TikTok en Facebook en op die manier ook de auto kunnen laten betalen. Voorzitter, heeft de wethouder wel eens gedacht aan mensen die geen Instagram, TikTok of Facebook hebben? Ouderen bijvoorbeeld of mensen die gewoonweg de telefoon niet kunnen betalen. Voorzitter, zelf kreeg ik een heel onbehaaglijk gevoel om te lezen dat u voorstelt om nog extra scanwagen te willen aanschaffen, wetende dat het scansysteem niet waterdicht is. De afgelopen jaren heeft u honderden onterechte boetes c.q. naheffingen uitgeschreven in Rijswijk. Nee, sorry, voorzitter, dit is niet de manier waar Rijswijks Belang achter kan staan. Opvallend is wel dat het college voorstelt om jeugdzorg, armoedebeleid en op de Wmo te willen bezuinigen maar wel onverminderd blijft inzetten op kunst en cultuur. Want aan de kunstpercentageregeling wordt niet getornd, bij het toekennen van subsidies zetten we vol in op kunst en cultuur. Museum Rijswijk, 4 ton, Bibliotheek, 1,6 miljoen, de Schouwburg, 1,4 miljoen en Stichting Trias ruim 9 ton. Wat Rijswijks Belang betreft komt u met een voorstel om dat af te bouwen. Het museum heeft bijvoorbeeld ruim 25 vrijwilligers en een dik betaalde staf. Ik weet dat u niet gaat over de bedrijfsvoering van een museum maar wel over het verstrekken van de 4 ton aan dat museum. Die het dan vervolgens overigens kan afstrepen aan de salarissen, ook ruim 4 ton. Onze fractie zal daarom samen met de fractie van Wij. en het CDA een motie indienen die betrekking heeft op de vijf grootste subsidieontvangers, deze in kaart te brengen en kijken of er een manier kan worden gevonden erop bespaard kan worden. Voorzitter, over verkeerde keuzes gesproken.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, u heeft nog één minuut.

De heer Weterings: Dank u wel, daar ga ik gebruik van maken. Over verkeerde keuzes gesproken, aan vastgoedontwikkelaar de Orchard, 1,8 miljoen, bladkorven van een ton, een geforceerd Sinterklaasfeest van 50.000 euro ex btw, tonnen aan een afvalbakkengate, ruim een half miljoen aan hotelkosten aan weiger statushouders. Zo kunnen we nog wel even doorgaan. Voor Rijswijks Belang is de koers van dit college niet te begrijpen. Er is de afgelopen jaren veel geld uitgegeven aan precisieproject zoals Huis van de stad, Olympisch Sportpark. In onze ogen heeft ook Beter voor Rijswijk het nakijken in het college. Het was zelfs een behoorlijk groot verkiezingspunt waarvan je zou denken dat die overeind zou blijven en ingezet zou worden, is de parkeergarage onder de stadhuisvijver. Ook deze wordt helaas in deze Kadernota tenietgedaan. Ook de ondertunneling van de Beatrixlaan, een lang gekoesterde wens van de gehele gemeenteraad, gaat opeens ter discussie. Goed, voorzitter, ik heb nog een klein stukje maar dat gebruik ik voor de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mijnheer Weterings. Dan geef ik nu graag het woord aan de fractievoorzitter van Wij. Rijswijk, mijnheer Van Dam, aan u het woord. En u heeft ook negen minuten spreektijd.

De heer Van Dam: Nou, bedankt. Voorzitter, wij zijn het gemeentebestuur van een van de hardst groeiende gemeentes van Nederland. Maar voorzitter, met zo'n groeiende stad moet je en zal je de bereikbaarheid, de groengebieden en de basisvoorzieningen moeten laten meegroeien. En dat is niet ... Voorzitter, ik heb een klein technisch probleem, als u twee seconden heeft.

De voorzitter: Ja hoor, dat herken ik, dat had ik zojuist ook. We hebben de tijd gestopt hoor. Dat kan ook hoor, als het goed, als u daarmee instemt als raad dan ga ik mevrouw Woudstra, fractievoorzitter van D66, uitnodigen. Mevrouw Woudstra, u heeft samen met mevrouw Van der Weij, u gaat ook spreken dacht ik? Nog niet? Oké, in de tweede termijn. Prima. U heeft negen minuten spreektijd. Mevrouw Woudstra, u heeft het woord.

Mevrouw Woudstra: Dank u wel. De tijd staat niet stil, er is verandering alom. Dat is lastig voor onze inwoners en voor onze stad. D66 Rijswijk hoort de zorgen van mensen. Ze maken zich zorgen over hun inkomen, de steun van de overheid in zware tijden en het samenleven met elkaar. Het is een tijd

om fier rechtop te blijven staan, met elkaar. Steun elkaar om de storm te trotseren, samen met de kop in de wind. Luister en sta niet stil. Ga wat moeilijk is niet uit de weg. Houd het karakter en de trots van Rijswijk hoog. Dat is onze boodschap aan het college maar ook aan de raad. Want onze taak als raad is te zorgen voor scholen, wegen, huisvesting en hulp bij het vinden van werk. Maar de uitgaven voor de jeugdzorg schieten omhoog en de ondersteuning stijgt snel. Landelijk zie je dat er bij minder geld bij komt, dat betekent dat we moeten bezuinigen. De scenario's die gemaakt zijn door het college laten zien dat er veel moet veranderen en dat we nog veel moeten realiseren. Dat betekent dat we aan het werk moeten voor onze inwoners, voor een leefbaar en groeiende stad. Wij richten ons op drie punten, thuis in Rijswijk, van grijs naar groen en samenwerken aan de stad. Thuis in Rijswijk. Een stad die in ontwikkeling is en groeit heeft aandacht nodig. Bij D66 Rijswijk vinden we dat het tijd is om te handelen, laat de realisatiekracht van Rijswijk zien. Gebruik zorgvuldig en zichtbaar het beschikbare geld zoals afgesproken. Het kan dat er vertraging is of er problemen ontstaan, communiceer dit dan duidelijk zodat iedereen zijn verwachtingen kan bijstellen. Het is goed dat het college structureel onze uitgaven aanpakt en de reserves herziet. De wethouder heeft ook toegezegd bij de begroting een overzicht van de meerjareninvesteringen te geven. We dienen de motie van de VVD over inzicht in weginvesteringen daarom mede in. D66 Rijswijk steunt de inzet op stadsontwikkeling met gezonde en passende huizen, sociaal, middenhuur en koop. We willen veilige en toegankelijke buitenruimtes met ruimte voor voorzieningen zoals scholen, speeltuinen, zorgcentra en ondernemers. Dat is noodzakelijk om mee te kunnen doen en voorkomt meer ondersteuning vanuit het sociaal domein. Zorg voor veilige wegen want het aantal ongelukken is hoog, veel te hoog. Veilig naar werk, veilig naar school en veilig naar sport is essentieel. Daarom dienen we met de steun van diverse partijen de motie, versnellen naar 30 kilometer per uur op de Lange Kleiweg in zodat inwoners deze weg zo snel mogelijk als veiliger ervaren en sluijverkeer wordt tegengehouden. D66 Rijswijk was voor het sluiten van de Van Rijnweg, dat gaat niet door. Dit heeft gevolgen voor inwoners en voor onze uitgaven. De inwoners van RijswijkBuiten hebben nu andere routes door de wijk en die zijn niet veilig. Dat moet snel anders alleen de kosten zijn hoog. Kan de wethouder aangeven of een camerasysteem of digitale wegwijzers of andere keuzes besparingen kunnen opleveren en wat het risico is als dit in fases zou gaan? Voor het aanpassen van de Prinses Beatrixlaan is er geld gereserveerd maar niet genoeg voor de realisatie. Het geld staat stil en de omgeving verandert. De inwoners zien geen resultaat. Is de wethouder het met D66 Rijswijk eens dat het goed zou zijn als de raad naar de huidige opties kijkt en opnieuw een afweging maakt? We geven nog een duidelijke inzet mee. Ga in gesprek met de NS over station Rijswijk. Het eigendom en beheer bij de gemeente laten is niet praktisch en kostbaar. De NS heeft hier de expertise, daarom dienen we met meerdere partijen de motie, zet het station op de rails, in. Van grijs naar groen. Voor het verbeteren van het Wilhelminapark is al lange tijd geld apart gezet. Onze oproep aan het college, ga aan de slag. Zorg beter voor de natuur en recreatie in het park. Concreet, welke actie zet u snel in? Bijvoorbeeld minder steen en beton en meer toegankelijke natuurlijke paden. We geven het als suggestie mee, het zat in het plan. Landgoederenzone is een belangrijke groene ader. Om te zorgen dat mensen uit de buurt hiervan kunnen genieten is er een herinrichting gepland. Wanneer kunnen we daar de eerste resultaten van zien? Het verduurzamen van scholen en vastgoed gaat minder snel dan dat we hadden gehoopt en eigenlijk ook nodig is. We vragen het college goed zicht te houden op subsidies vanuit de provincie, het Rijk en de Europese Unie zodat er ook versneld kan worden. We merken dat schoolpleinen soms open zijn voor de buurt en soms ook niet. Scholen maken daarin eigen keuzes en naast de inzet van de wethouder willen we de scholen en kindcentra vragen om te helpen. Te helpen om te zorgen dat de schoolpleinen opengaan omdat er ruimte is in de buurt. Laat de stadse hekken aan de grote stad, die passen niet in Rijswijk. Zoek de scholen op waar kinderen altijd op de pleinen kunnen en deel die ervaringen met elkaar. Bij het onderhoud van het groen van Rijswijk wordt het restmateriaal, zoals takken, boomstronken, nu vaak afgevoerd. Er zijn initiatieven

van inwoners en organisaties om dit restafval in de buurt te gebruiken. Wat D66 betreft een prachtig voorbeeld van nut en efficiënt en een win-winsituatie in hergebruik. Daarom dienen we de motie circulair groen in samen met een aantal andere partijen. Samen in Rijswijk. Voor de uitgaven op de jeugdzorg lopen er veel acties. Met één op de acht kinderen in de hulp is dat ook nodig. Wij zijn niet gerust dat de kosten en aantallen niet verder stijgen. Oproep aan het college is, wijs mensen goed op de sociale kaart om zelf tijdig stappen te zetten om hulp bij voorzieningen die er zijn te vinden en voorkom zo verdere hulp of vertraging. Onze gemeente kent veel mantelzorgers die voor een partner, ouders of kinderen zorgen. Deze zorg is thuis, dichtbij en van grote betekenis, het zorgt voor zelfstandigheid. Kan de wethouder aangeven hoe er gezien de tekorten zicht wordt gehouden op deze groep en wat er mogelijk is? Dan de pilot met Buurtgezinnen, hij werd al eerder genoemd. Deze motie dienen wij mede in. Buurtgezinnen zorgt voor belangrijke sociale verbindingen. Dit helpt bij het behouden van het sociale betrokken karakter van onze stad. De actie laat zien hoe bijzonder en hoe normaal het is. Het is normaal om er zo voor elkaar te zijn. Dat zorgt ervoor dat op die manier ons sociaal betrokken karakter van onze stad ook kan blijven. De kosten zijn wel een aandachtspunt. Kijk of de specifieke uitkeringen kunnen bijdragen aan de bestaande preventieacties op andere terreinen in het sociaal domein zodat dit geld vrijkomt voor Buurtgezinnen. Er lopen acties om het Huis van de stad toegankelijker te maken. Met dank ook aan de bezoekers met een beperking. Dit laat zien hoe belangrijk het is te ontwerpen en te realiseren met de mensen waar we het voor doen. Kan de wethouder ingaan hoe de leerervaring ook bij volgende projecten en verbouwingen wordt benut? In september hebben we weer het Strandwalfestival hier in de buurt. Kan de wethouder bevestigen dat er dan ook die open dag is die we zo graag wilden en het Huis van de stad voor iedereen open is op die dag? Samenleven vraagt begrip naar elkaar en inzicht, dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Het antidiscriminatiebeleid is nog in voorbereiding. Wanneer wordt hierover met inwoners gesproken? En tot slot, de inhuur van personeel want we moeten het samen doen met de mensen van hier. Maar de inhuur zou echt omlaag moeten als het aan ons ligt. Gebruik de ideeën over het delen van personeel met andere gemeenten, bijvoorbeeld een projectenpool speciale teams van de provincie en het Rijk. Kan de burgemeester aangeven of hier actie op loopt? En dan tot slot, voorzitter, zet in op bestaanszekerheid en kansengelijkheid voor een gezonde groei van onze stad. Geef mensen vertrouwen door te investeren met de toekomst in gedachten en het vooropstellen van gezondheid en geluk van al onze inwoners. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan kijk ik naar mijnheer Van Dam, techniek opgelost? Gewoon ouderwets papier. Heel goed. Mijnheer Van Dam, u heeft negen minuten spreektijd. Aan u het woord.

De heer Van Dam: Ja, voorzitter, toch makkelijker dat papier in plaats van een laptop denk ik. Geen tweemaal scheepsrecht maar laten we deze keer, als ik het nu fout doe ligt het aan mij trouwens. Voorzitter, we zijn een gemeentebestuur van een van de snelstgroeiende steden van Nederland. Voorzitter, zo'n groeiende stad, daar moet je je bereikbaarheid, je groengebieden en de basisvoorzieningen laten meegroeien. En dat kost geld maar dat geld dat hebben we helaas niet meer. We hebben geen geld voor onderwijslocaties, we hebben geen geld voor een nieuwe sporthal of de renovatie van een oude, we hebben geen geld voor het stationsgebied op te knappen. En een paar maanden of twee, een paar weken geleden bespraken we een paar mobiliteitsmaatregelen maar veel daarvan die worden nu ook in de figuurlijke koelkast gezet. U maakt wel de bewuste keuze om door te bouwen terwijl u het geld niet meer heeft om de essentiële investeringen te doen in de bereikbaarheid, het groen, de basisvoorzieningen in onze nieuwe maar ook in onze bestaande wijken. En dat is een keuze die Wij. Rijswijk niet zou maken. Voorzitter, wij maken ons zorgen. We hebben in 2023 hebben we afgesloten met een tekort van 10,8 miljoen. Dat is een inschattingfout geweest van 16 miljoen en die gaat weer ten koste voor de zoveelste keer van onze financiële

gezondheid van de gemeente. De jaarrekening van 2022, die sloten we af met een tekort van 11. Nou, de jaarrekening van 2023, zoals ik net zei, met 10. En nu de eerste halfjaarrapportage dus de afgelopen zes maanden van 2024, hier zien we al een tekort ontstaan van 1,7 miljoen. In elk Kaderdebat, in elk begrotingsdebat vanaf juli 2022 hebben we aangedrongen op maatregelen maar u wilde niet luisteren. U bleef volhouden dat we moesten wachten op de investeringen die vanuit de regering zouden komen. En pas toen u doorhad dat het nieuwe kabinet, ook dit nieuwe kabinet niet zou gaan investeren in onze gemeente, toen ging u over op maatregelen, een maatregelenpakket voor 2025. Maar dat is voor Wij. Rijswijk wel drie jaar te laat. Maar goed, dat maatregelenpakket ligt er nu en daar gaan we vanavond het gesprek over voeren. U heeft een taakstelling om tot wel 9 miljoen te bezuinigen maar wat ons opvalt is dat de helft daarvan, van die gelden, wordt bezuinigd door of kosten door te schuiven of bij de Rijswijker terecht komt. U stelt bijvoorbeeld het isolatiebudget, de armoedebestrijding maar ook de investeringen in bijvoorbeeld het Assenkruis of Vlietzicht stellen we uit tot de volgende periode. Dat betekent dat u zo'n 7 ton neerlegt naast 2026. En ik vraag me, wij vragen ons soms wel af of dat zo slim is? Want ook 2026 is een rampjaar. Dat betekent dat we kosten uitstellen na een jaar waar eigenlijk ook geen geld is. Dan gaat u jaarlijks nog 1,4 miljoen euro verdienen met parkeren. Een post waarvan onze raad eigenlijk altijd heeft gezegd dat dat geen melkkoe mag zijn. Maar vanaf 2025 gaan we daar toch flink wat geld aan verdienen. En diezelfde Rijswijker, die dus ook meer mag gaan betalen voor zijn parkeerplekje, die mag ook meer gaan betalen voor zijn OZB-belasting. Want die gaat omhoog en dat gaan we direct voelen in onze portemonnee. Wij. Rijswijk heeft altijd gezegd dat we eerst in de eigen buidel moeten tasten voordat we vragen aan die Rijswijker om mee te gaan betalen. En daarom dienen we vandaag ook een aantal alternatieve besparingsopties mee waarin we hopen dat we kunnen afzien van die verhoging van de OZB en afzien van het verhogen van die parkeertarieven. En misschien zelfs ruimte vrij te spelen om toch maar niet begrote opties, die we nu dus niet gaan doen, toch te kunnen realiseren na 2025. Ons eerste voorstel is de motie, grip op inhuur, die we samen met het CDA en Rijswijks Belang indienen. We hebben met de gemeente afgesproken dat we ruim 5,4 miljoen euro besteden aan het inhuren van externen. Toen we in diezelfde jaarstukken van 2023 lazen hoeveel dat daadwerkelijke bedrag was, toen schrokken we toch even want dat daadwerkelijke bedrag staat op 13 miljoen euro. Nou, nu heb ik ook gelezen dat we een bezuinigingsoptie hebben waarin we 4 ton gaan bezuinigen maar dat is een fractie van het geld wat we eigenlijk nu aan het overschrijden zijn. En ik denk dat we dus echt moeten gaan kijken, en D66 zei het net ook al, of we niet toch iets meer kunnen bezuinigen op die 13 miljoen? En ik denk dat dat echt kan. Voorzitter, beschouw die motie dan ook als ingediend. Ons tweede voorstel dat gaat over de gelden van de subsidies. Het Museum Rijswijk, de Schouwburg, Trias, de Bibliotheek en Welzijn, ja, die krijgen, ontvangen per jaar van ons ongeveer 6,5 miljoen euro aan subsidie. In de opties van het college die het college aandraagt wordt eigenlijk bijster weinig duidelijk over of we daar wel of niet nog wat geld vanaf kunnen halen. En voorzitter, voordat ik straks het naar mijn hoofd krijg dat ik cultuur geen warm hart aandraag, dat doe ik zeker wel. Ik fotografeer al jarenlang, ik sta vaak in musea, ik ben jarenlang ook lid geweest van de bieb. Maar ik vind het aan de Rijswijker gewoon niet te verkopen dat als wij gaan bezuinigen, dat we niet kijken naar deze sector in onze gemeente maar dat we wel in de zorg mensen met lastenverzwaring opzadelen. Dus de motie die draagt ook het college op om ieder geval voor het begrotingsdebat aan het eind van dit jaar, om even reëel te kijken naar of we niet daar ook wat vanaf kunnen halen. Ik zeg niet dat we het gaan doen maar ik zou het fijn vinden als we daar in ieder geval inzicht in hebben. Voorzitter, dan kom ik bij het laatste voorstel dat we vanavond indienen en dat gaat over ambtelijke druk door de groei van Rijswijk. Kijk, we hebben nu al jarenlang tekorten. Die tekorten die komen er niet zomaar, een tekort ontstaat op het moment dat je meer uitgeeft dan dat je binnenkrijgt, dat lijkt me vrij duidelijk. En iets waar we in Rijswijk heel druk mee zijn, dat is de groei van Rijswijk. Dat drukt ook op onze ambtelijke organisatie. Als ik een voorbeeld mag geven, in 2027 gaan we ruim acht

bouwprojecten tegelijkertijd in werking stellen. Dat zijn Te Werve Oost, Te Werve West, De Waterman, Sijthoff, Campus At the Park, het Hof van Rijswijk, het ING-blok en als laatste de Prinsenpassage in de Bogaard. U kunt niet ontkennen dat als we dat allemaal tegelijkertijd willen doen, dat dat echt heel veel vergt van onze ambtelijke organisatie. Deze motie die we dan ook samen met Rijswijks Belang indienen, die vraagt het college om in kaart te brengen of het mogelijk is deze bouwlust te temporiseren? Zodat we kunnen besparen op ambtelijke kosten en wellicht ook ambtenaren vrij kunnen maken om andere belangrijke dingen te doen in onze gemeente. Voorzitter, dat betreft onze voorstellen maar zoals u kan zien staat onze naam ook nog onder twee andere raadsvoorstellen die in worden gediend door een andere partij. Ten eerste de motie voor de Buurtgezinnen. Al twee jaar lang is dit een succesvol project waar tientallen ouders mee zijn geholpen en het kost ons 50.000 euro per jaar. Nou, er wordt voorgesteld om daar dan mee te stoppen maar wij vinden dat zo ontzettend belangrijk, het werkt dus laten we daar dan in ieder geval wel mee doorgaan. We hebben ook een afdoende dekking gevonden dus ik denk dat dat een prima plan is. Daarnaast staat onze naam nog onder de motie van D66 waarin we voorstellen om een herprioritering in de 50 naar 30 kilometer per uur wegen te doen, om de Lange Kleiweg naar voren te halen. We hebben het in de Lange Kleiweg discussie een aantal weken geleden ook al gezegd, het is een enorm belangrijke verkeersader voor Rijswijk en zeker voor het nieuwe gebied dus laten we die maatregelen dan ook zo snel mogelijk nemen. Voorzitter, ik gebruik mijn laatste dertig seconden als ik goed heb getimed om nog een oproep te doen aan het college. Om straks in die begroting van 2025 niet de keuze te maken om te schrappen aan wat misschien als één extra bestempeld kan worden in de wijken maar zelf de vraag te stellen hoe u wilt dat Rijswijk er in de toekomst uit komt te zien? Moet Rijswijk een verzameling bakstenen worden of willen we dat we in een levendige, bruisende stad blijven leven? En als het antwoord hierop ja is, dan moeten we een manier vinden om de budgetten vrij te spelen om te investeren in onze groengebieden, te investeren in die bereikbaarheid en in de basisvoorzieningen. En als dat niet mogelijk is, dan zou ik toch achter mijn oor krabben of al die bouwprojecten echt nodig zijn? Voorzitter, daarbij mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Keurig binnen de tijd, u had nog één minuut zelfs over. U heeft denk ik snel gesproken. Dan nodig ik graag de fractievoorzitter van de VVD uit, mijnheer Loof, naar het spreekgestoelte. En mijnheer Loof, u heeft acht minuten spreektijd. Ik geef u graag het woord.

De heer Loof: Voorzitter, met gezonde financiën een gezonde stad. En Rijswijk dat tekorten niet doorschuift naar de toekomst maar ervoor zorgt dat net zoals thuis niet meer wordt uitgegeven dan binnenkomt. Het klinkt zo makkelijk. De harde realiteit is dat Rijswijk mede door factoren van buiten net als meer dan tweehonderd gemeenten in Nederland een huishoudboekje heeft wat onder enorme druk staat. Rijswijk is uniek maar niet in de financiële problemen die ons overkomen. Grote tekorten in de jeugdzorg die jaarlijks terugkomen, een Rijksoverheid die gemeenten structureel meer taken geeft maar hier niet genoeg geld tegenover zet en de manier waarop het gemeentefonds wordt berekend ook nog eens sneller aanpast dan was aangekondigd. Het ravijnjaar waar wij al langer voor waarschuwen is nabij. Als je lang genoeg in de afgrond staart begint die terug te staren. Kijk niet te veel naar beneden want het pessimisme maakt zich van u meester. En toegegeven, dat pessimisme zou niet geheel ongebruikelijk zijn. De maatregelen die het college voorstelt zijn ontzettend rot, ze zijn ingrijpend. Bijna alles wat er in onze mooie stad gebeurt zal erdoor geraakt worden. Dat zou je eigenlijk niet moeten willen maar hebben we een keuze? Deels want we moeten ondanks dit alles oog blijven houden voor de druk op de portemonnee van de Rijswijker, voor armoede in onze samenleving en voor de toenemende druk in de zorg. Voor de samenleving als geheel. De stad is meer dan onze inkomsten en uitgaven. Wat wij hier besluiten heeft effect op onze inwoners, daar moeten we ons bewust van blijven zijn. Het pessimisme zal echter niet de overhand

nemen bij de Rijswijkse VVD. Het ravijnjaar zal ons niet over de rand mee naar beneden trekken. En wij roepen iedereen in deze raad op om dat ook bij hen niet te laten gebeuren. Neem verantwoordelijkheid in plaats van zaken te roepen die je niet gaat kunnen waarmaken. De financiële uitdaging waar wij als stad voor staan zijn niet niks maar als we samen als gehele raad onze verantwoordelijkheid nemen, dan klimmen we dit ravijn uit nog voordat we erin vallen of we er verder in vallen. Daarvoor hebben Rijswijkers ons gekozen, om verantwoordelijkheid te nemen, om de boel op orde te houden en om keuzes te maken. Laten we dat serieus nemen. De Rijswijkse VVD die is er klaar voor, aan de slag. Voorzitter, het college lijkt die stap ook te hebben gezet en laat zien dat maatregelen genomen moeten worden. Maatregelen die pijn gaan doen maar wel in het belang zijn van een gezonde toekomst voor Rijswijk. Het college heeft veel werk verricht en de raad een uitgebreid pakket toegestuurd. Hiermee geeft het college niet alleen duidelijk inzicht in keuzes, problemen en afwegingen maar brengt het de raad ook goed in positie om weloverwogen en geïnformeerd eigen keuzes te kunnen maken. Dank aan het college en de ambtelijke organisatie voor dit uitgebreide en informatieve pakket. Ook onze dank voor het uitvoeren van onze aangenomen motie beperking kosten jeugdzorg. Hiermee worden goede stappen gezet in het terugdringen van hoge kosten en tekorten. En voor de uitvoering van onze motie bestemmingsreserves waarmee geld wat allang stilstaat wordt teruggebracht naar de algemene reserve zodat het gebruikt kan worden om te investeren of tekorten op te vangen. Van de keuzes die het college voorstelt is het goed om te zien dat zoveel als mogelijk de dienstverlening naar inwoners, de uitvoering van beleid en de basistaken overeind worden gehouden. Dat verwachten de Rijswijkers ook. De basis blijft hiermee zo goed als kan op orde. Het ophalen van paspoorten, het onderhoud aan wegen en groen en het kunnen indienen van aanvragen gaan gewoon door. Achterstanden die in de vorige collegeperiode zijn ontstaan blijven de aandacht houden en worden weggewerkt. Nog steeds met oog voor de toekomst zodat op lange termijn geen hogere kosten ontstaan. Sober maar doelmatig. De stad moet tenslotte bestuurd blijven worden en Rijswijkers moeten gewoon terecht kunnen bij hun gemeente. Voorzitter, de Rijswijkse VVD heeft enkele vragen aan het college. Graag brengen wij in herinnering ons vorig jaar aangenomen amendement verlaging afvalstoffenheffing. Kan het college aangeven wat hiervan de stand van zaken is? Heeft het college, zoals wij toen hebben verzocht, werk gemaakt van maatregelen om ervoor te zorgen dat de afvalstoffenheffing dit jaar niet meer dan met het inflatiepercentage hoeft te stijgen? In diezelfde vergadering heeft het college toegezegd om te gaan kijken naar het instellen van meer subsidieplafonds om zo beter grip te krijgen op onze uitgaven. Heeft het college hier stappen in gezet en bekeken wat de mogelijkheden zijn? Een ander terugkomende zorg van ons is externe inhuur. Kan het college aangeven waarom deze nog relatief hoog is en hier maar beperkt op bezuinigd wordt? Is het geen tijd voor een taakstelling om dit verder terug te dringen? En wat de Rijswijkse VVD betreft komt hier het uitgangspunt dat er geen sprake is van externe inhuur, tenzij het gemotiveerd niet anders kan. Wil het college toezeggen de raad bij de aankomende begroting te informeren hoe hier invulling aan wordt gegeven? Het gevraagde krediet van de door de raad verzochte veiligheidsmaatregelen op de Van Rijnweg, Van der Kooijweg is redelijk hoog. Kan het college aangeven wat hier de plannen zijn en blijft de weg hiermee zoals verzocht voor iedereen verder een vrije doorgang? Voorgesteld wordt om het team mobiliteit op parkeren uit te breiden. Kan het college aangeven wat deze extra fte gaan toevoegen en waarom deze op dit moment noodzakelijk zijn? Kan het takenpakket niet worden uitgevoerd met de huidige fte? Tot slot, de komende jaren worden financieel lastig. Grip hebben en houden op de financiën is daarom cruciaal, net als het inbouwen van overschotten om klappen makkelijker op te vangen. Is het college het daarom met de Rijswijkse VVD eens dat het wenselijk is om zoveel als mogelijk de komende jaren sluitend te begroten? Kan het college toezeggen hier werk van te gaan maken en er alles aan te doen om de meerjarenbegrotingen sluitend aan de raad voor te leggen? Via deze weg kondigen wij tevens een amendement en twee moties aan, die zullen we in onze tweede termijn

verder uitwerken maar kunnen alvast op iBabs worden ingezien. Voorzitter, de voorgestelde maatregelen doen ons pijn, vooral omdat het vanwege een situatie is die ons overkomt. Er wordt fors bezuinigd en dat is terecht want waar geen geld voor is, kan je ook niet uitvoeren. Het college stelt echter ook enkele lastenverzwaringen voor, zoals het verhogen van de OZB en van de parkeertarieven voor bezoekers. Geloof u ons als we zeggen dat als het anders kon, we het anders hadden gedaan? We ontkomen helaas niet aan verhoging van sommige tarieven. De gemeentebegroting zou hier anders echt aan onderdoor zijn gegaan. We hebben gevochten om ervoor te zorgen dat niet nog meer verhogingen zouden plaatsvinden en dat daarbij is gefocust op minder uitgeven waar dat kan maar wel met bestuurlijk realiteitsbesef. Keuzes maken, verantwoordelijkheid nemen, juist in lastige tijden. Werken aan gezonde financiën voor de toekomst. Doorschuiven is de weg van de minste weerstand maar getuigt niet van behoorlijk bestuur en daar is de Rijswijkse VVD niet van. We waarschuwen al langer voor het ravijnjaar en het is goed om te zien dat de ernst nu volledig is ingedaald en op tijd maatregelen worden genomen. Dat betekent niet dat Rijswijk stilstaat. Zo blijven we investeren in onze lokale economie, in de Plaspoelpolder, de bereikbaarheid van Rijswijk, houden we de belastingen laag waar dat kan en bouwen we die broodnodige woningen voor iedereen. We houden onze stad financieel gezond zodat we ook in de toekomst kunnen blijven investeren. Dat is waar het om zou moeten gaan, dat is waar deze raad voor is gekozen en dat is waar de Rijswijkse VVD zich voor zal blijven inzetten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Netjes binnen de acht minuten gebleven. Dan ga ik mijnheer Van Enk naar voren, naar het spreekgestoelte uitnodigen. Mijnheer Van Enk, u heeft zeven minuten spreektijd. We hebben helaas niet een spreekgestoelte waarvan de, hij kan niet omhoog zeg maar. Ja.

De heer Van Enk: Voorzitter, ik ben te groot voor dit spreekgestoelte. Ik hoop dat mensen mij zo kunnen verstaan. Het ravijnjaar 2026, daar wordt veel over gesproken, als gemeenten in Nederland de financiële klap uit het gemeentefonds moeten gaan opvangen. Het verschil alleen is in Rijswijk dat we de afgelopen twee jaar al in ons eigen financiële ravijn zijn geduikeld. De begrotingsdiscipline is nota bene onder deze VVD-wethouder van financiën nog nooit zo laag geweest. Ons weerstandsvermogen is in twee jaar van een 10 naar een -6 gedaald. Dus Rijswijk dreigt bij het volgende ravijn gewoon failliet te gaan en dat had vermeden kunnen worden. Het CDA heeft ook vorig jaar immers bij de begrotingsbehandeling dit voorspeld. En samen met Wij. Rijswijk, Rijswijks Belang hebben we toen al gevraagd aan het college om direct aan de slag te gaan met financiële ombuigingen. Maar de wethouder vond dat niet nodig, de kosten jeugdzorg zouden wel bijtrekken, er zou nog een Rijkscompensatie voor de cao-kosten komen et cetera, et cetera. Dus begroting was reëel met een reëel overschot van 2 miljoen en onze motie werd door de coalitie verworpen. En nu, hoe langer je wacht, des te dieper moet je snijden. Nu zien we in de rijkelijk laat aangeleverde stukken dat het college in de eerste plaats maar begint om bestemmingsreserves leeg te halen om voor dit jaar een nieuw debacle te voorkomen. Voor het structurele tekort wordt als eerste de belasting voor de burger verhoogd, parkeerbeleid wordt gewoon afgeschaft, niks ruimte verdelen, gewoon overal betalen en tegen een hoger tarief. En zo niet, dan mogen wij als raad vanavond zelf bezuinigingen uitzoeken met behulp van een stapel opgestelde opties. Dat is de werkwijze van deze coalitie een beetje, als het lastig wordt mag de raad zelf met amendementen gaan puzzelen. Maar voorzitter, de bijlagen met 101 opties geven wel een beeld maar ze zijn nog niet af. Bij sommige is de juridische toets nog niet gedaan, bij andere ontbreken bedragen en ze zijn ook niet uitputtend. Vandaar onze steun aan en aantal moties die zijn ingediend om dat iets breder in kaart te brengen. Want voordat we deze financiële problemen in rekening bij de burger willen brengen, willen we dat de bezuinigingen, mogelijkheden daartoe, eerst compleet zijn. En laat er geen misverstand over bestaan, nu we in deze penibele toestand zijn geraakt is het CDA bereid overal waar nodig in

uitgaven te snijden om onze reservepositie weer terug te brengen op een gezond niveau. Behalve op twee punten, waar het gaat om armoedebestrijding en waar het gaat om onderhoud en beheer van de publieke ruimte. Ik licht dat toe waarom. Inwoners van Rijswijk die buiten schuld ondersteuning nodig hebben mogen niet de dupe worden van dit financieel beleid. En daarmee bedoelt het CDA niet alleen sociale minima maar ook de groep hardwerkende mensen die net iets meer verdienen maar die door hoge inflatie of energieprijzen tijdelijk ondersteuning of zorg nodig hebben. Als het gaat om onderhoud van wegen, lichtmasten, parken vinden wij dat de grens in Rijswijk allang is bereikt. Van openbare verlichting weten we intussen hoe moeilijk achterstallig onderhoud weer is in te halen en ook wegonderhoud, groenbeheer zijn hard nodig om onze gemeente niet nog meer het aanzien te geven van een arme gemeente. Dit stadhuis is nu ruim een half jaar in gebruik maar als je hier naar buiten kijkt vragen wij ons af hoe je hier zonder gêne gasten kunt ontvangen? Wij zijn alsmaar bezig ook het afgelopen jaar om te praten over nieuw beleid in glossy beleidsplannen en dure strategienota's. Maar ik vraag zoals eerder ook al, kunnen we alstublieft wat meer aandacht aan de uitvoering geven? Gewoon een rondje maken door de stad als wethouder om te zien wat er feitelijk gebeurt en wat er nodig is. Aandacht voor uitvoering betekent ook het vermijden van miskleunen met afvalcontainers of nieuwe ijskasten. We gaan niet overal moties voor indienen, voorzitter, maar het CDA pleit dus voor het stoppen de komende jaren met nieuw beleid. Geen beleidsambtenaren meer voor bijvoorbeeld armoedebeleid maar het inzetten van ervaren bijstandsconsulenten met mensenkennis en oog voor de praktijk. Stoppen met die inhuurbureaus die allerlei uitgangspunten vervolgens twintig keer opschrijven maar uitvoeringsambtenaren die de wirwar van verkeersborden, waar we in Rijswijk ook sterk in zijn, terug te dringen. Stoppen met peperdure aanpassingen van weginfrastructuur maar gewoon verkeersveiligheid verbeteren door serieuze handhaving. En pas die mobiliteitsprincipes nou eens toe in een nieuwe wijk in plaats van er hier alleen maar eindeloos over te praten, scheelt enorm veel geld. Wat ook geld scheelt, voorzitter, is het terugdraaien van de uitbreiding griffie. Daar hebben wij destijds tegen gestemd maar je kunt die formatie of de mensen die zijn aangenomen benutten om de inhuur in de staande organisatie te beperken. Onze raadsvergadering laatst over tekstnuanceringen en zienswijzen toont nog eens aan dat je zo niet effectief bestuurt. Met of zonder speciale raadsgriffier, laten we daar nou eens eerlijk in zijn. Wat ook geld scheelt is het stoppen met een gemeentelijk centrum in Sportpak Elsenburg. De aanbesteding van 13 miljoen is naar ik heb begrepen nog niet gedaan. Dus in plaats van het woonfonds van 3 miljoen nu leeg te plukken waarmee we als gemeente huisvesting voor middeninkomens zouden bouwen, kunnen we veel beter die 13 miljoen voor de dure gebouwen doorstrepen en vervangen door een beperkte subsidie aan de betrokken clubs voor een eigen clubhuis. Niemand gelooft immers nog in een sluitend businessplan en dit gaat ons gewoon weer een nieuw structureel tekort opleveren. Voorzitter, wij stellen voor om ook te snijden in onze eigen bestuurskosten door het aantal wethouders van vijf naar vier terug te brengen. Het aantal van vijf is alleen ingegeven door een aantal partijen dat nodig is om een coalitie te vormen en niet zozeer door de hoeveelheid werk. Zeker nu Partij van de Arbeid en GroenLinks samengaan moet dit toch een haalbare structurele bezuiniging kunnen zijn.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, u heeft nog één minuut.

De heer Van Enk: Er zit een nota, grip op jeugdzorg, bij de stukken. Wij kunnen ons in die uitgangspunten vinden. Het CDA roept al jaren dat de gemeente niet elk kind in onze stad gelukkig kan maken met professionele hulp. Maar ik wil graag een concrete toezegging van de wethouder, gaan wij dit jaar nu echt een keer een ombuiging zien? Wanneer keren we terug naar het uitgavniveau van voor corona? Heeft de wethouder intussen in beeld wat de eerste resultaten in Den Haag zijn die uit de H10 is gestapt en kunnen wij daar in Rijswijk ook wat mee? Hoeveel zorginstellingen zijn er nu voor Rijswijk nog gecontracteerd? Voorzitter, als we echt serieus werk

willen maken met in het in control brengen van de uitgave sociaal domein is het ook niet verstandig om in Rijswijk nieuwe sociale woningen toe te voegen. We hebben het vaker gezegd, als we willen blijven zorgen voor de mensen die op wonen ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, wilt u tot een afronding komen?

De heer Van Enk: ... financiële steun, dan moeten we zorgen dat we dat ook kunnen doen. Als we op deze voet doorgaan zal dat niet kunnen. Ik ben benieuwd naar de reacties van het college.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk, voor uw eerste termijn. Dan nodig ik graag de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid, mevrouw Van Nunen, uit om naar het spreekgestoelte te lopen. En mevrouw Van Nunen, ook u heeft zeven minuten spreektijd.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, zien, luisteren en helpen zijn volgens Partij van de Arbeid Rijswijk de kernbegrippen waar het voor ons zeker in het sociaal domein om draait. En het is ook de titel van het recente SCP-onderzoek. De conclusie hieruit is dat gemeenten een behoorlijke groep inwoners die hulp of ondersteuning nodig hebben niet bereiken. Het zijn vaak de mensen met complexe en gestapelde problemen. Hierdoor worden ook hun ongelijkheid of worden de bestaande ongelijkheden vergroot. Het zorgt bovendien voor een toenemend wantrouwen in de overheid als geheel. De dienstverlening is vaak ingericht als een loket waar inwoners hun hulpvraag kunnen stellen. Waarom noem ik dit rapport? Voor onze fractie doet de sociale infrastructuur van de gemeente er echt toe, net zoals het onderhoud van wegen, fietspaden en bruggen waarbij van harte wij de motie van de VVD ondersteun. Zeker in financieel krappe jaren voor de gemeentelijke schatkist is de aandacht voor brede welvaart van al onze inwoners des te belangrijker. We hebben de laatste tijd veel over de groei van de stad en over mobiliteitsvraagstukken met elkaar gesproken. De sociale voorzieningen en brede welvaart moeten we ook mee laten groeien. Dat is een enorme uitdaging en dat vraagt ook van ons dat we meer dienen te zijn dan een gemeentelijk loket. Volgens de Partij van de Arbeid Rijswijk heeft dit college de afgelopen twee jaar laten zien actief op zoek te gaan naar degenen die de weg naar ondersteuning niet kennen of weten te vinden of juist goede ideeën hebben hoe het anders beter kan, waarvoor onze complimenten. Voorzitter, we zijn trots dat het huidige college ondanks de pijnlijke financiële ingrepen die onvermijdelijk zijn toch een goede balans heeft weten te vinden tussen enerzijds een verantwoorde versobering en soms zelfs stopzetting van de uitgaven en anderzijds een verhoging van inkomsten waar het kan. Dit is ook gebeurd met grote inzet van veel ambtenaren, veel dank daarvoor. Het college heeft met deze Kadernota inzicht geboden in mogelijke scenario's en een solide pakket van maatregelen gepresenteerd als basis voor onze begroting in november. De meicirculaire is duidelijk voor onze gemeente, met name voor 2025 betekent de nieuwe financieringssystematiek vanuit het Rijk een afname van de algemene uitkering voor Rijswijk waaruit veel gemeentelijke taken worden bekostigd. En dan hebben we het nog niet eens over het jaar 2026. Dus moet er fors gesneden worden en dat doet pijn in alle domeinen. Onze fractie is tevreden dat u ook naar de eigen organisatie heeft gekeken en efficiënte werken ook tot de voorgestelde besparingen heeft geleid. En voor ons is het belangrijk, zoals net ook gezegd, dat u in deze Kadernota de meest kwetsbare inwoners in onze gemeente zoveel mogelijk heeft ontzien en daarnaast onze duurzame en groene plannen weliswaar versoberd, ook overeind blijven. Wat betreft de jaarrekening 2023 gaan wij ervan uit dat u de aanbeveling van de accountant en de auditcommissie opvolgt. Voorzitter, natuurlijk hebben we ook nog de nodige vragen en wensen. Te maken kosten in dit domein en vooral in het sociaal domein zijn investeringen in onze eigen inwoners en leveren maatschappelijk rendement op. Waarbij de PvdA wel graag wil aantekenen dat vooral duurzaam rendement prioriteit heeft en dat zijn dus de echte banen en geen draaideurbanen. Onze fractie pleit er sterk voor dat leerwerktrajecten met aandacht voor Nederlandse taal en mogelijk een baangarantie meer aandacht krijgen en voorrang krijgen in

het domein werk en inkomen, en dan gericht op meer statushouders aan het werk en andere werkzoekenden. Verschillende sectoren op de arbeidsmarkt staan te springen om werknemers, goed voor onze inwoners en goed voor de gemeentelijke portemonnee in het kader van de BUIG-gelden. Pakt u deze handschoen op. We kijken reikhalzend uit naar de toegezegde integrale aanpak armoedebestrijding. Deze aanpak dient wat ons betreft de brug te slaan tussen het fysieke en het sociale domein in onze stad, in de wijk en haar voorzieningen en bij iedere inwoner die met armoede te maken heeft. Wat heeft de meedenkgroep van inwoners aan mooie suggesties opgeleverd om armoede aan te pakken? Deze meedenkgroep is overigens een mooi voorbeeld hoe we in Rijswijk niet alleen een gemeenteloket aanbieden, waar ik het in het begin over had. Onlangs heeft ook weer een actie voor de voedselbank plaatsgevonden. Zetten we op termijn ook stappen om een voedselbankwinkel, een noodzakelijk kwaad helaas, met maatschappelijke partners op te zetten zoals er al vijf succesvol in Den Haag draaien. Graag uw reactie. Voorzitter, de pilot Buurtgezinnen voldoet in de grote behoefte om kwetsbare gezinnen opvoedingsondersteuning te bieden. Deze begeleiding voorkomt zorgvragen en zorgkosten in een latere fase. Waarom is budgettering hiervan niet opgenomen in de lijst van grote posten? Samen met BvR en andere partijen dienen we een motie in om Buurtgezinnen te continueren in Rijswijk. Wij hopen van harte en gaan er ook vanuit dat de belofte van dit college om niet in te leveren op dienstverlening ook echt waargemaakt wordt. Wat betreft de verwerking van aanvragen Wmo mag er nog wel een tandje bij richting onze inwoners. We houden het in de gaten. Voorzitter, gelijke kansen beginnen al op de voorschool met taalontwikkeling. Hoeveel doelgroepkinderen doen op dit moment mee aan de voorschool in Rijswijk? Ziet u kans om dit percentage te verhogen en wat is hiervoor nodig volgens u? Een goede samenwerking tussen schoolbesturen, voorschoolse opvang, gemeente en de bibliotheek is hierbij essentieel. Ziet u mogelijkheden om als gemeente nog meer de rol van aanjager te spelen zoals de gemeente Den Haag doet? Een aanbod van gratis peuteropvang op dit moment voor ons niet realistisch, heeft daar wel tot driehonderd extra aanmeldingen geleid.

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, u heeft nog één minuut.

Mevrouw Van Nunen: Ja. Voorzitter, we zijn tevreden met de verordeningen die tot meer kansen en een eerlijke prijs op de Rijswijkse woningmarkt hebben geleid. Wat betreft de ambities van dit college om vast te houden aan 30 procent sociale huur verwachten we binnenkort concrete invulling van de nieuwe Woonvisie op volkshuisvesting. Met het onlangs aannemen van verschillende bestemmingsplannen, ja, zonder een enkele corporatiewoning, wordt het nu wel tijd om enkele stappen vooruit te zetten met plannen in de sociale huursector. Licht het college wat betreft deze ambitie op koers? Graag uw reactie. Voorzitter, als laatst afsluitend, zien, luisteren, helpen kan ook in financieel woelige jaren waarin we nu zitten. Het is vooral een kwestie van aandacht schenken aan wie het nodig hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen, voor uw eerste termijn. Dan zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van uw raad. Ik stel voor om de raadsvergadering vijf minuten te schorsen om even de benen te strekken.

De voorzitter: Beste leden van de raad, ik stel voor dat wij de vergadering hervatten. Ik wil even aan u toelichten hoe we de eerste termijn van het college gaan doen. Graag alle aandacht even naar uw voorzitter. Ik open de eerste termijn van het college en ik wil aan u toelichten hoe we dat gaan doen. Wethouder Van Damme gaat als eerste het woord voeren en hij zal dat doen hier aan deze, aan mijn rechterzijde. En de andere portefeuillehouders, de wethouders zullen op hun eigen plek daar blijven zodat het, dan is het helder voor u hoe dat zal verlopen. Wethouder Van Damme, ik geef u het woord voor de eerste termijn.

De heer Van Damme: Ja, voorzitter, dank en ook dank aan de raad voor de inbreng in de eerste termijn. Ja, je zou bijna door die bezuinigingen van het Rijk en de stijgende kosten van de jeugdzorg pessimistisch worden. Maar voorzitter, voor het college is het glas niet halfleeg maar halfvol. We zijn echt volop gemotiveerd om Rijswijk verder gezond te laten groeien en te bouwen aan een samenleving waarin oog is voor elkaar. Natuurlijk doen we dat wel vanuit de vaststaande financiële kaders in het achterhoofd. En dat bouwen doen we ook letterlijk, waar eens duizenden mensen kwamen werken in kantoren wordt gebouwd om wonen en werken te combineren. En waar eens kassen stonden, wordt een duurzame wijk gerealiseerd en daarmee dragen we echt substantieel bij aan een van de grootste uitdagingen van ons land. En inmiddels zijn we dus de grens van 60.000 inwoners gepasseerd en om de stad leefbaar te houden investeren we in gebiedsontwikkeling, energietransitie en veiligheid. De focus ligt echt op de uitvoering van de plannen die we de afgelopen tijd hebben gemaakt. Ook al balen we stevig van de maatregelen die we moeten nemen door de bezuiniging van het Rijk, wij zijn echt blij met het inzicht dat we uw raad hebben kunnen geven in de Kadernota die er echt heel anders uitziet dan normaal. Door financieel-technische optimalisatie besparen we 2,5 miljoen, door het stoppen en versoberen van beleid willen we 4,7 miljoen besparen. Ja, en helaas de lasten gaan ook omhoog en daarmee willen we 3,6 miljoen extra ophalen. Dat levert allemaal nog een efficiencywinst op van een half miljoen. En al met al ligt er wat het college betreft een zuur maar evenwichtig pakket en een heel groot inzicht voor uw raad over de keuzes die u kunt maken. En we zijn nog niet klaar, financieel-technisch zijn we nog bezig met optimalisaties en gaan we ook kritisch kijken hoe we de efficiencywinst kunnen inboeken. En voor wat betreft de efficiencykant broeden we nog op enkele plannen. Dat zou om externe inhuur kunnen gaan, daar zal de burgemeester straks wat meer over melden. Maar ook bijvoorbeeld over om het GGU-traject van de VNG, dat is het zogenaamde Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering. Want veel van die maatschappelijke en organisatorische vraagstukken, het zijn allemaal wat termen van hoog over, maar die zijn voor alle gemeenten gelijk. Als gemeenten met elkaar slimmer samenwerken op deze collectieve opgave blijft er tijd en geld over voor zaken die lokaal belangrijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan de informatiebeveiligingsdienst, de gezamenlijke inkoop van ICT en telefonie, het Ketenbureau i-Sociaal Domein en het GGI-Netwerk, het beveiligd landelijk datanetwerk voor gemeenten is dat. Maar ook het Risicobeheerfonds dat in ontwikkeling is bij de VNG is een interessante ontwikkeling. Met dit fonds kunnen gemeente ontzorgd worden door risico's te verminderen en de behandeling van schades over te nemen. En ook zijn aanbestedingen van verzekeringen niet meer nodig. Onlangs is op de ALV van de VNG, waar u ook allen voor was uitgenodigd en misschien wel bent geweest ook, budget voor toegekend voor de uitwerking van deze trajecten. En voorzitter, het doet ons echt deugd dat we de wensen van uw raad een goede plek hebben kunnen geven richting het opstellen van de begroting '25 en verder. Voor de Pandbrigade, het groenbeheerplan en het wegenbeheerplan is structureel dekking gevonden en we investeren onder meer in veiligheid op het station en een versterkte inzet van de Wet Bibob, om een paar voorbeelden te noemen. Ik zou zeggen, we hebben als college echt de tering naar de nering gezet en dankzij juist de brede samenstelling van het college is er een evenwichtig pakket tot stand gekomen. Ik denk dat ook echt dat onze samenwerking krachtig is geweest op dit punt. Dan, ik geloof dat Wij. Rijswijk had het daarover maar ook de VVD vroeg of het mogelijk is om die begroting al meerjarig sluitend te maken. Ook om de boel na '26 goed achter te laten. Ik vind dat eerlijk gezegd wel een uitdagende vraag. Ik zie dat ook een beetje als een soort balanceeract. Want als je het structureel sluitend maakt speel je de Rijksoverheid natuurlijk gewoon in de kaart en wordt de lobby vanuit de VNG natuurlijk een stuk minder sterk. En ook het begrotingsadvies van de VNG, waarop ik in het forum al een toezegging deed richting D66, ja, die zegt daar ook niet zoveel over. Die zegt eigenlijk, ja, maak '25 structureel en de rest laat maar negatief zien en maak vooral inzichtelijk waar de pijn dan gaat komen te liggen. Het gaat natuurlijk ook afhangen van hoe toezichtsregime van de provincie eruit gaat zien. Daar is de provincie ook niet

helemaal uit omdat de veranderingen in de systematiek die volgden elkaar in de maand april, mei enorm op. Maar in die balanceeract zie ik het toch wel als een oproep ...

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Loof u wil interrumpen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Ja, voorzitter, toch even richting de wethouder. Is de wethouder het met ons eens dat wij van het Rijk op dit moment echt niks hoeven te verwachten en we dus gewoon echt naar die sluitende begroting meerjarig moeten gaan werken? Volgens mij wilde die er net wat over gaan zeggen, ben ik net iets te vroeg wellicht.

De voorzitter: Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, dank u wel, voorzitter en dank ook voor uw vraag. Maar ja, wat het kabinet gaat doen, de verwachtingen daarover, daar ga ik me echt hier niet over uitlaten. Wat mij betreft ligt de focus op Rijswijk en vanuit de VNG is er nog hoop als het gaat om een SPUK-regelingen of toch een Wmo-voorziening. Afijn, ik heb daar in het forum wat over gezegd. Maar ik zie het wel als echt een inspanningsverplichting, ik zie uw oproep ook echt als een inspanningsverplichting om de meerjarig sluitende begroting neer te leggen. Dus ik ga daar zeker mee aan de slag van de zomer richting de begroting en ik hoop u daarmee dan toch voldoende van antwoord te hebben voorzien op dit punt.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Van Dam u wil interrumpen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, een verhelderende vraag. U zegt net in antwoord op de heer Loof dat u geen uitspraak gaat doen over wat de regering wel en niet gaat doen. Tegelijkertijd was wat de regering wel en niet ging doen juist het argument de afgelopen jaren om geen maatregelen te nemen omdat we hoopten dat ze nog gelden naar de gemeente zouden toesturen. Dus hoe ziet u dat?

De voorzitter: Mijnheer Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, hoe zie ik dat? Als ik dan terugkijk op de afgelopen jaren heeft het kabinet ook gezegd dat we gaan toewerken altijd naar een, ja, hoe heet dat, de voorspelbaarheid in de gemeentelijke financiën. Dus daarom hebben ze ook afgesproken om per 2027 een nieuwe financieringssysteem in te gaan zetten. Dus daar waren constructieve gesprekken met het Rijk en ik constateer dat die in april plots zijn gestopt en de systematiek die in 2027 zou worden ingesteld per direct is ingesteld. En ik constateer ook dat daarmee ook een greep uit de kas is gedaan van het gemeentefonds van 2025 al terwijl dat pas vanaf 2026 zou gaan gebeuren. Dus op basis van die ervaringen zou ik zeggen, dan ga ik me toch aan inschattingen wagen, ja, denk ik dat we ons niet rijk moeten rekenen. Maar ik zeg nooit nooit en het VNG heeft ook de opstelling om in gesprek te blijven met de regering. Want ook als de regering een Hoofdlijnenakkoord wil uitvoeren, ja, dan hebben ze gewoon gemeenten uiteindelijk gewoon keihard nodig als ze hun ambities willen waarmaken. Dus we gaan zien waar het schip strandt. Voor nu zou ik er niet al te veel op rekenen dat er extra geld komt. En dat is ook hoe wij deze Kadernota hebben ingestoken. En dat is ook de inspanningsverplichting die ik richting de VVD kan doen om meerjarig vanaf 2026 ook sluitend, zoveel mogelijk sluitend te presenteren richting de begrotingsbehandeling eind van dit jaar. Voorzitter.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Weterings u ook wil interrumpen.

De heer Weterings: Voorzitter, ik hoor de wethouder zeggen ons een evenwichtig voorstel te hebben gedaan. Waarom is de afdeling kunst en cultuur volledig ontzien?

De voorzitter: Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, ik denk dat op dit punt mijn collega ook nog wat zal toelichten over kunst en cultuur. Wat ons betreft ligt hier een echt een evenwichtig pakket, waar zowel wordt ingezet op stoppen en versoberen van beleid, de lasten omhooggaan, ook efficiency wordt geboekt en ook financieel-technische maatregelen worden. U kunt daar met het college van mening over verschillen maar wij vinden dit echt een evenwichtig pakket wat er ligt. Dan ga ik, vervolg ik mijn betoog, voorzitter, als dat mag.

De voorzitter: Heel graag.

De heer Van Damme: GroenLinks vroeg mij ook nog om een reflectie op de dienstverlening in deze tijden van financiële krapte. Want inwoners, ondernemers die willen we ontzien door zo min mogelijk op die dienstverlening en uitvoering te bekknibbelen. Hoe kunnen we dan blijven investeren in die doorontwikkeling van die dienstverlening? En ja, dat is, ja, wat het college betreft staat een mensgerichte overheid centraal. We zijn een gemeente waarin de dienstverlening efficiënt verloopt en er ook ruimte is voor maatwerk. En het is voor te stellen dat door allerlei crisis, die woningnood, de oorlog op het continent maar zeker ook de toeslagenaffaire het vertrouwen in de overheid heeft geschaad. Ik maak me eigenlijk ook geen illusie dat we dat hier in Rijswijk even oplossen. Wel kan ik u beloven dat we in Rijswijk de inwoners en ondernemers centraal stellen en zorgen dat er een goede samenwerking met hen is. En begrip en empathisch handelen is wat het college betreft belangrijk. Daarbij zie ik eigenlijk wel drie zaken zo centraal staan. Dat is de menselijke maat centraal stellen in onze dienstverlening en het continu verbeteren door beter te signaleren en leren van de feedback die we krijgen van inwoners en ondernemers, dat doen we onder andere via het Rijswijk Contact Centrum, en blijvend aandacht hebben voor toegankelijkheid en inclusie. Dat zijn echt drie wel belangrijke dingen. En om het heel praktisch even te maken, die vacaturekorting die we nu hebben ingezet, die geldt dus niet voor de brede dienstverlening. Dus ook dingen als oplossen van meldingen via die meldingen openbare ruimte en de Wmo, die worden wel direct ingevuld. Dus dat is een reflectie op die dienstverlening. En ook vanuit de Tweede Kamer weet ik dat daar toch ook trajecten lopen bijvoorbeeld als het gaat om die Participatiewet die onlangs in de Tweede Kamer is ingediend. En die wet die is onlangs naar de Kamer gestuurd maar die wet die gaat uit, voor mensen met een bijstandsuitkering, uit van vertrouwen en ook moet die invoering of de uitvoering door gemeenten makkelijker worden. Als het dan gaat om handhaving dan komt de bewijslast weer bij gemeenten te liggen en minder bij de degene die het betreft dus meer op basis van vertrouwen werken. En ik denk dat dat ook een hele goede gedachte is en het college denkt daar ook zo over, ook gelet op de ervaringen met de toeslagenaffaire. Maar bij de behandeling van het wetvoorstel hoop ik ook zo ...

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Van 't Eind u wil interrumpen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, één aanvullend verduidelijkingsvraag hierop, als u dat toestaat. Verwacht de wethouder ook dat als op het moment dat we zeker in de bijstand ook meer vanuit vertrouwen gaan redeneren in plaats van uit wantrouwen, wat we in het verleden vaak gezien hebben met dit soort regelingen, dat dat ook leidt tot een minder ingewikkelde uitvoering. En dat dat dan ook kan leiden tot, ja, in zekere zin een besparing die weer kan inzetten op juist aandacht en maatwerk of op mensen weer aan de slag te helpen, weer aan het werk te helpen, een luisterend oor te zijn als dat nodig is als overheid. Ziet u die kansen?

De voorzitter: Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, voorzitter, dank. Ja, ik denk dat daar kansen liggen. Het kabinet denkt daar in ieder geval zo over en de Raad van State ook als ik het advies heb mogen lezen. Nou, de crux zit hem natuurlijk altijd in de uitvoering van zo'n wet. Een wet op papier is mooi maar hoe je hem gaat uitvoeren, en daarvoor zijn die gemeenten cruciaal. Daarbij wil ik natuurlijk wel de oproep doen om

bij die wetsbehandeling in de Tweede Kamer ook voldoende oog te hebben voor voldoende knaken voor die nieuwe taken weer want dan gaat er natuurlijk ook weer wat gevraagd worden van die gemeente. Dus in die zin zie ik zeker kansen op dat vlak. Ik vervolg mijn betoog, mevrouw de voorzitter of de voorzitter. Het amendement over de afvalstoffenheffing verlagen, daar vroeg de VVD naar. Ja, dat staat zeker nog op de radar en dat gaan we ook zeker meenemen richting de begroting. Maar in de toelichting op het amendement, zo heb ik het gelezen, is incidenteel dekking gevonden om een taakstelling op Avalex op te vangen. Die zou namelijk bij de begroting 2024 worden afgewenteld op de inwoners en dat is incidenteel gevonden in het woningisolatieprogramma. U heeft ons opgedragen hiervoor structureel dekking te zoeken en het gaat dan echt om een bedrag van 369.000 euro. Dus daar hebben we zeker aandacht voor en dat zal ik ook zeker meenemen richting de begrotingsbehandeling. Maar daarmee is niet zozeer gezegd dat de afvalstoffenheffing dit jaar niet meer zou stijgen dan de inflatiecorrectie. Want de afvalstoffenopheffing is immers zoals al vaker hier gezegd ook afhankelijk van de diensten die we bij Avalex afnemen. En zoals u weet, we hebben het hier heel vaak over gehad met uw raad, hebben we net een nieuw inzamelingsbeleid heeft uw raad vastgesteld. Maar de collega heeft dat destijds ook geschetst wat het zou gaan kosten. Dus ja, we gaan voor die 369.000 euro zoals afgesproken, gaan we op zoek naar dekking. Maar ik kan u niet beloven, daarmee nu niet beloven dat de afvalstoffenheffing met enkel inflatiecorrectie gaat stijgen.

De voorzitter: Mijnheer Oelen van de VVD, u wil interrumpen.

De heer Oelen: Ja, dank u wel, voorzitter. Kan de wethouder dan wel toezeggen dat op het moment dat het meer stijgt dan de inflatiecorrectie, dat die ook inzichtelijk maakt wat daarvan dan de oorzaken zijn? Dus welke diensten waar kennelijk dan de raad om heeft gevraagd, wat dan die verhoging extra kosten.

De voorzitter: Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, voorzitter, dat kunnen we zeker toelichten in een begroting ja, dat zeker. Dan had de VVD nog wat vragen over de werking van de subsidieplafonds. Er zijn nog meerdere vragen gesteld over subsidies, die ook mijn collega de heer Wit nog zal beantwoorden. Ja, die subsidies in 2023 zijn dus binnen de begroting gebleven. In de jaarrekening kunt u ook zien dat we een eerdere taakstelling van een vorig college daarmee ook hebben ingevuld. In de begroting '24 zijn voor het eerst een aantal subsidieplafonds ingesteld dus die werking daarvan, ja, die kunnen we echt ook pas goed na afloop van 2024 ervaren. En er loopt op dit moment een evaluatie van het subsidiekader en die uitkomsten die verwacht ik toch eind dit jaar. Het is wat vertraagd, daar heb ik u eerder over geïnformeerd. En dan zullen we ook gaan stilstaan bij de wat meer mogelijkheden en onmogelijkheden van het instrument subsidieplafonds Ik had nog wat vragen van D66 over het Strandwalfestival en de open dag. Vorig jaar kan ik me nog herinneren, het was echt heel warm was het ook dus iedereen ging juist niet naar het Huis van de stad. We zaten hier ook nog niet als gemeentelijke organisatie. Nu wel en wat wij het komend jaar in ieder geval willen gaan doen, zonder te veel een tipje van de sluier op te lichten welke festiviteiten er allemaal plaatsvinden, is om meer het Huis van de stad centraal te stellen. En hebben we ook hier in de organisatie gevraagd om daar ook een bijdrage aan te leveren. Op vrijdag is er in ieder geval een ondernemersborrel georganiseerd vanuit de afdeling EZ en op zaterdag staat het Huis van de stad ook centraal. Dus dat nemen we mee. Ik had nog een klein puntje over de vuurwerkshows want u zult denken, misschien bij de burgemeester terecht. Maar ik ga hem toch beantwoorden want ik ben tenslotte ook de wethouder evenementenbeleid. En vuurwerkshows, het woord natuurlijk vuurwerk is vaak geassocieerd met jaarwisseling maar iedereen kan gewoon een heel jaar door een vuurwerkshow organiseren. Als je een vergunning hebt van de provincie, daar moet je natuurlijk ook voor betalen. Dus wat dat betreft, als het gaat om ons vorig jaar vastgesteld evenementenbeleid met de

uitgestoken hand is de mijnheer die eerder vuurwerkshows heeft uit georganiseerd van harte welkom dat weer te doen op een moment dat past en dat de hulpverlening er ook is. Als het gaat om een vuurwerkshow tijdens de jaarwisseling, ja, dan moet ik toch even kijken naar mijn buurvrouw aan deze zijde. Want dat zou misschien rottigheid kunnen voorkomen tijdens de jaarwisseling of de jaarwisseling meer feestelijk maken. Maar dat valt nog maar te bezien en ik denk dat een veilig verloop en een feestelijk verloop van de jaarwisseling in goede handen is bij onze burgemeester en bij alle hulpverleners die zich belangeloos instellen of inzetten dag en nacht met oud en nieuw om de veiligheid te garanderen. Dus ja, het vuurwerk, ik zou zeggen, vraag een vergunning aan en neem contact op en we gaan ermee in overleg. Nog even, ja, dank voor complimenten nog voor de uitvoering van de motie kosten en effect jeugdzorg. De CDA vroeg daar een specifieke toezegging op. Ja, ik begreep, ja, ik denk, ja, kijk, het is onhoudbaar, in alle gemeenten zijn die kostenstijgingen in de jeugdzorg echt onhoudbaar. Ik heb de afgelopen tijd in een waarnemingsperiode echt me ingezet om daar een ombuigingsprogramma voor op te stellen. En ja, the proof is in the pudding, zeggen ze wel eens. Maar we moeten echt gaan sleuren en leuren om dat voor elkaar te krijgen die bezuinigingen en daar gaan we ons gewoon knijterhard voor inzetten. De ervaringen in Den Haag met het andere systeem wat ze daar gehanteerd hebben. Ja, kijk, in formele zin zegt de wethouder dat het goed verloopt maar eind van het jaar kan daarop de balans worden opgemaakt. Kijk, de geluiden in de krant lees ik wel eens anders maar ik ga wel uit van een goede informatievoorziening vanuit de wethouder in Den Haag. Dus daar kan ik daar nog wat woorden aan. En ja, het project Buurtgezinnen, ik wil wel even wegnemen dat wij dat als college niet belangrijk zouden vinden. Wij hebben voortdurend goed contact met dit project en wij waarderen dat ook zeer. En ook voor 2025 was al dekking gevonden vanuit de ISA-gelden nog, die SPUK-gelden die beschikbaar zijn. Maar wel onder de voorwaarde dat we dan structureel dekking zoeken voor 2026 en verder dus ik zie uw motie, uw oproep dan ook als steun in de rug om dit project voort te zetten. Voorzitter, ik denk dat ik voor wat betreft de vragen mijn kant, hoop ik dat ik de raad goed heb beantwoord en dan zal ik...

De voorzitter: Hartelijk dank, wethouder Van Damme. Dan wil ik graag het woord geven aan wethouder Van de Laar en u mag op uw plek blijven.

De heer Van de Laar: Dank, voorzitter. Met dit debat over de Kadernota sluiten we ook het politieke jaar af en wat mij betreft was het een ontzettend mooi politiek jaar. Het was heel dynamisch, veel reuring, veel besluiten en ook successen. In jarenlang slepende dossiers werd politiek een besluit gemaakt en met nieuw beleid dat door de raad is vastgesteld kan het college met volle kracht vooruit verder werken aan de gezonde groei van Rijswijk. Zo werden bestemmingsplannen vastgesteld voor Pasgeld-West en -Oost, voor mooie projecten in het Havenkwartier en Bogaard stadscentrum en zo meer het gehele Kessler Park waar ook deze week nog veel aandacht voor was. Dat is goed nieuws want niet alleen vernieuwen we het naoorlogse, verouderde en soms verloederde Rijswijk maar hier zullen ook duizenden gezinnen, senioren, singles en stellen een nieuw thuis vinden. En bij een gezonde groei hoort ook het waarborgen van de bereikbaarheid en leefbaarheid van onze buurten en wijken. Daarvoor hebben we voor de lange termijn een mobiliteitsstrategie dit jaar ook vastgesteld, werken we hard aan de realisatie van een nieuw station in RijswijkBuiten en komt er een extra bushalte op de Prinses Beatrixlaan en wonnen we onlangs de strijd om de heropening van tramhalte Treubstraat waar ik, zoals u weet, me ook persoonlijk heel hard voor heb gemaakt. En vandaag kijken we naar de toekomst. We presenteren een kader voor de begroting in het najaar. En ook op mijn domein, voorzitter, moeten we, zoals eigenlijk altijd al het geval is, keuzes maken. Maar soms zijn die pijnlijk en misschien nu al extra pijnlijk. Zoals het schrappen van de gebiedsregisseurs die een heel belangrijke rol hebben in de gemeente, in de stad. Niet alle mobiliteitsmaatregelen die we zouden willen doorvoeren kunnen we doorvoeren. En afhankelijk als pijnlijke maatregel van je perspectief is het verhogen van de parkeertarieven en andere maatregelen op dat gebied. U heeft

raad, uw voorzitter, uw raad heeft daar net ook al een aantal keren naar verwezen. BvR, ik zal een aantal moties ook gelijk meenemen die misschien niet opgelezen zijn maar wel aangekondigd zijn en ook al zijn ingediend bij de griffie zoals te zien is op iBabs. BvR pleit voor het oplossen van het verkeersinfarct op de Treubstraat en Volmerlaan. Daar ben ik het helemaal mee eens. We hebben Kessler Park bestemmingsplan vastgesteld. Daar hebben we heel nadrukkelijk van gezegd dat het openbaar gebied, dus het waar komen de parkeerplaatsen, waar komen de bomen, et cetera, op het Kessler Park en de Lange Kleiweg, dat we daar een apart raadsvoorstel voor maken. En het kruispunt van de Volmerlaan, Treubstraat, wat een heel moeilijk kruispunt is omdat dat in het verlengde zit ook van het kruispunt Volmerlaan, Treubstraat, dat is een eigenstandig onderwerp. Daar doen zich nu al de problemen voor in de spits. Ik denk dat het inderdaad goed is om niet te wachten op 2028-2029 om daar een oplossing door te voeren dus die motie kan ik steunen. U roept op om voor fatbikes ook scholenaandacht te vragen. Zoals u wellicht gezien heeft was Rijswijk een van de gemeenten die landelijke petitie heeft ondersteund om maatregelen te nemen tegen het ongeoorloofd gebruik van fatbikes. Want op zich zijn fatbikes hartstikke mooi en het vervangt ook vaak dat mensen niet op een scooter of een brommer gaan rijden maar op een fatbike. Dat mensen gaan fietsen, dat is hartstikke goed maar opgevoerd en te snel en onveilig, daar moeten maatregelen tegen worden genomen. Daarover ga ik graag ook in gesprek met de scholen. Ongevallen en verminderen en de campagne die gevoerd is, wat gaan we nou echt doen om wegen veiliger te maken? Nou, daar moeten we de infrastructuur voor aanpassen zeg ik op een aantal gevallen. Campagnes zijn goed omdat het vaak over gedrag gaat, handhaving is absoluut noodzakelijk maar ook de infrastructuur van een aantal wegen moet worden aangepast. Dat geldt voor wegen die van 50 naar 30 gaan maar dat geldt ook de wegen waarvoor we een krediet aanvragen in deze Kadernota, een eerste halfjaarrapportage. De motie wielklem, dat lijkt mij een goed idee. Ik interpreteer uw motie als een opdracht aan het college om met een uitwerking te komen om het invoeren van een wielklem. En dat is een extra instrument voor de handhaving. Dat is het domein van de burgemeester maar wij juichen een extra instrumentarium toe. Het Rijswijks Belang. Wat gebeurt er met de parkeerplaats bij de Van der Kooijweg? In principe op dit moment niets en zoals u in de Kadernota ook ziet hebben we daar geen plannen voor. Dus de situatie blijft zoals die is. Het is een handige plek vanuit stadsbeheer om daar af en toe gebruik van te maken. En ja, feitelijk in de dagelijkse praktijk zijn de onoorbare praktijken die daar inderdaad ook nog wel eens gebruiken waarop gehandhaafd moet worden niet zodanig van aard dat we nu een kredietvoorstel hebben opgenomen om geld te besteden aan het opruimen van de parkeerplaats. Want dat kost natuurlijk ook geld en het herinrichten van mogelijk natuur of iets anders. Ten aanzien van de post parkeerautomaten, daar hebben we het over gehad in het forum. Het zal niet zo zijn, er moet eerst een onderzoek plaatsvinden juridisch en praktisch dat wij zomaar alle parkeerautomaten gaan weghalen omdat toch iedereen gebruikmaakt van de mobiele telefoon. Dat zal niet het geval zijn maar het kunnen misschien wel iets minder zijn. Er zijn namelijk automaten in Rijswijk die minder dan één transactie per dag hebben. Ja, is het nog dan nuttig om zo'n automaat in stand te houden en alle onderhoudskosten daarvan te dragen? 87 procent van alle inkomsten van parkeren, dat is een interessant feitje, gaan via de belparkeerders. Twee partijen hebben ook iets gezegd over de Van Rijnweg. Daar hebben we uitgebreid over gesproken. Een kredietvoorstel, dat zit in de eerste halfjaarrapportage, uitgebreid over gesproken in september 2023. Op een aantal momenten had de gemeenteraden de afgelopen tien jaar vastgelegd dat de Van Rijnweg de hoogte van het viaduct over de A4 zou worden afgesloten. Overigens tegen zeer geringe kosten, zeg ik er toch ook nog maar even bij. Maar over die daadwerkelijke afsluiting heeft uw raad, voorzitter, een debat gevoerd en met alle argumenten erbij in meerderheid besloten de weg niet af te sluiten, ten eerste. En twee, het college via een motie een nieuw kader mee te geven om de verkeersveiligheid en ontsluiting van dit deel van Rijswijk te waarborgen. Dus eerder in uw opdracht van de raad voor ...

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mijnheer Weterings wil interrumperen. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Klopt, voorzitter. De wethouder geeft aan dat er een motie is ingediend door meerdere partijen. Weet de wethouder ook dat het effect van de maatregelen te monitoren en daarover eigenlijk voor 1 juni 2024 de raad moest worden gerapporteerd. Het had er allang moeten liggen die maatregelen. Kijk maar even naar de motie. Graag een reactie van de wethouder op de motie.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Een aantal maatregelen die zijn al genomen, zoals een verkeersbesluit voor vrachtwagens en snelheid. In het kredietvoorstel wat bij de eerste halfjaarrapportage en Kadernota daarmee ook hoort, is een verdere uitwerking van die motie. Dat betreft snelheidsbeperkende maatregelen waarbij de veiligheid van langzaam verkeer vooropstaat, waartoe de motie oproept. Er is een motie in overweging gebracht door het Rijswijks Belang voor het schrappen van dat krediet voor de herinrichting van de Van Rijnweg. Om dat te appreciëren, die motie is niet in overeenstemming met de motie van september 2023. En daarnaast ...

De heer Weterings: Voorzitter, een punt van orde. Er ligt helemaal geen motie van ons, hoe komt u daarbij?

De voorzitter: Even wachten, mijnheer Weterings, via de voorzitter.

De heer Weterings: O, sorry, voorzitter. Ik maak inderdaad een punt van orde, excuus.

De voorzitter: Is dit een ... Wat is uw concrete vraag?

De heer Weterings: Ik heb geen vraag maar de wethouder beticht ons van een motie, er ligt helemaal geen motie.

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar.

De heer Van de Laar: Uitstekend, dan neem ik deze behandeling mee naar de tweede termijn. Ik dacht dat net in de afstemming was gezegd dat er een motie mogelijk zou worden ingediend of een amendement. Sorry, heb ik het nou verkeerd maar dan kom ik daar in de tweede termijn op terug als daar behoefte aan is. D66. Er waren overigens wel twee andere partijen die de Van Rijnweg noemde dus ik dacht, daar ga ik dan ook op in maar dat zie ik dan wel in de tweede termijn. Voorzitter, de vraag over het camerasysteem van D66 zal ik ook in de tweede termijn dan meenemen. Vrij vertaald, wat doen we met het geld dat op de plank ligt voor de Prinses Beatrixlaan? Dat ligt daar niks te doen, moeten we daar niet een keertje een discussie over voeren over hoe we dat gaan besteden?

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Zoghbi u wil interrumperen. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Ja, dank u wel, voorzitter. Ongeacht of het nou een motie of een amendement is, er zijn meerdere partijen die wat meer informatie wilden hebben over de Van Rijnweg. Dus het verzoek aan de wethouder of die toch in de eerste termijn hier verder op in wil gaan? Dank u wel.

De voorzitter: Wat is uw vraag, mijnheer Zoghbi, op dit punt?

De heer Zoghbi: Kunt u wel antwoord geven op de overige vragen over de Van Rijnweg in de eerste termijn?

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar. Volgens mij heeft hij aangegeven in de tweede termijn daarop terug te komen maar ik laat het aan u, wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, maar dit is een daadwerkelijke vraag van Wij. Rijswijk inderdaad en er waren twee andere partijen die ook die vraag hebben hersteld. Dus dan zal ik kennisnemen van het feit dat er geen motie ligt van het Rijswijks Belang maar toch antwoord geven op de vragen ten aanzien van de Van Rijnweg. En stel dat er dan mensen, raadsleden zouden zijn die krediet zouden willen versoberen of zouden willen schrappen. En in plaats daarvan geen maatregelen doorvoeren zoals omschreven door het college maar bijvoorbeeld iets als bloembakken willen neerzetten. Dan is de reactie van het college bij monde van mij op dit moment dat een versobering van de maatregelen is een lastige en zeker in de trant van bloembakken of iets dergelijks. Dat levert geen verbetering van de verkeersveiligheid op maar juist een verslechtering van de verkeersveiligheid. Want dan hebben we ook in buurgemeenten gezien waar bloembakken het zicht weghalen voor spelende kinderen en fietsers en zelfs voor sommige automobilisten een uitdaging vormen om daar juist heel leuk slalomend langs te racen.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mevrouw Koegler u wil interrumperen. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, we hebben inderdaad een amendement ingediend voor snelheidsbeperkende maatregelen om het dan terug te dringen in de vorm van bloembakken. U geeft aan dat dat niet passend is. Maar we zien ook in het voorstel dat opeens de Van der Kooijweg erbij gehaald wordt, volgens mij heeft de motie daar niet voor opgeroepen. En wij vroegen ons af, zou het niet mogelijk zijn om het alleen te beperken tot de Van Rijnweg en de Van der Kooijweg gewoon te laten zoals het is?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar. Ik zie dat mijnheer Van 't Eind maar ik wil eerst wethouder Van de Laar gelegenheid geven om te reageren op mevrouw Koegler.

Mevrouw Woudstra: Punt van de orde.

De voorzitter: Mevrouw ...

Mevrouw Woudstra: Er staat op dit moment op iBabs geen amendement dus en ik heb hem eerder wel rondgestuurd gezien maar bij mij staat die er niet tussen.

De voorzitter: Bij de eerste halfjaarrapportage zegt onze griffier dat het is geplaatst.

Mevrouw Woudstra: Nou, dan kan ik weer.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, wilt u reageren op de interruptie van mevrouw Koegler?

De heer Van de Laar: Ja, dat kan maar in de motie staat letterlijk een oproep voor de Van Rijnweg en de Van der Kooijweg, om die hele route snelheidsbeperkende maatregelen door te voeren. En er zijn nog twee andere argumenten om het kredietvoorstel zodanig wel door te voeren en dan niet te versoberen. Eén, kijk, als dat geschrapt zou worden, dan worden de bewoners dubbel gedupeerd. Sommige bewoners voelen zich gedupeerd doordat de weg niet wordt afgesloten. Daarvoor in de plaats heeft u een nieuw kader gegeven, de verkeersveiligheid moet wel gewaarborgd worden dus een motie voor, et cetera, kredietvoorstel, dat ligt nu voor. Als dat geschrapt zou worden, dat zou een dubbele dupering zijn. Maar er zit nog een ander, en dat heb ik ook in het forum aangeraakt, toch wel een heel serieus risico aan vast. Namelijk, ik vind het mijn taak om u te wijzen op het risico namelijk als gevolg van dat schrappen mogelijkerwijze of het versoberen daarvan. In september hebben we ook besproken dat de huidige situaties, waarin de hoeveelheid auto's de normen van de fietsstraat zoals die nu is ingericht echt ver overschrijdt. Een onafhankelijke verkeersauditor heeft gezegd dat de huidige situatie echt onacceptabel is. Die stukken zijn gedeeld met de raad en met die

wetenschap zijn de besluiten genomen zoals die zijn genomen. Als wij met die kennis nu de weg niet serieus inrichten, herinrichten, dan wordt de kans zeer groot dat een rechter een mogelijk ongeluk de gemeente aansprakelijk stelt. Daar kunnen we ons zelfs voor verzekeren maar ook dan geldt, als we die weg niet serieus herinrichten, dan is de kans zeer groot dat de verzekering geen geld uitkeert. En dat is natuurlijk een ongelooflijke technische koude benadering eigenlijk van de hele zaak. Het gaat natuurlijk veel meer over de veiligheid en over de kinderen die daar naar school gaan, dat daar geen ongeluk mee gebeurt. Maar ik denk dat u wel op de hoogte moet zijn ook van die feitelijkheden. Dan is een bloembak bijvoorbeeld echt onvoldoende om die verkeersveiligheid te waarborgen. Ten aanzien van het camerasys...

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mevrouw Koegler u nogmaals wil interrumpen.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, ik heb nog één verduidelijkende vraag aan wethouder Van de Laar. We zien dat die 1,7 miljoen, dat er in de begroting ook 40 procent onvoorzien kosten mee zijn genomen. Waar is dat bedrag dan precies voor opgenomen? En is het normaal eigenlijk dat 40 procent onvoorzien, is toch een vrij groot bedrag volgens mij?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, de kern van de post onvoorzien is dat ik daar nu dan geen antwoord op kan geven omdat die onvoorzien is. Maar ik ben het wel met u eens dat 40 procent erg hoog is. Dus als dit voorstel zodanig wordt aangenomen kan ik u wel toezeggen dat naar die post absoluut nader gekeken wordt. En gezorgd, geprobeerd wordt, inspanningsverplichting zoals het dan in jargon heet, die 40 procent echt zo min mogelijk aan te raken. Het camerasysteem. Er werd ook wel geopperd van, ja, goh, dat is zoveel geld, kunnen we daar niet gewoon een camerasysteem voor waardoor bewoners deels wel wordt afgesloten maar bewoners mogelijk een vergunning krijgen om daar toch gebruik van te maken. Maar dat is ook een forse investering in de systemen, in een gedeeltelijke herinrichting van de weg ook. Maar daar komt ook nog eens bij dat het onderhoud van zo'n systeem erg hoog is. Dat is de inspectie, dat is het onderhoud, dat moet om de zoveel tijd worden gekalibreerd, iedere zoveel maanden. En er zit ontzettend veel werk in aan de hoeveelheid ontheffingen die gegeven moet worden. Dus een kredietvoorstel is een afschrijving jaarlijks van een ton geloof ik wat er nu is opgenomen. Als je dat een camerasysteem voor zou doen zou dat echt meer zijn dan een ton wat het jaarlijks op de begroting drukt. Dus in die zin is dat geen besparing. Dan ga ik door over het station Rijswijk, een vraag van D66. Kunnen we niet opnieuw in gesprek met de NS over een eigendomssituatie? Die gesprekken met de NS zijn een vorige ronde geklapt, ik gebruik toch maar dat woord, op het feit dat NS wel bereid was om het station over te nemen maar de piramide wilde slopen dan. De gemeente wilde opdraaien, laten opdraaien voor die kosten en ook nog een zak met geld mee wilde hebben voor het afkopen voor de rest van het onderhoud, zonder dat daar daadwerkelijk een herontwikkeling van het gebouw zou plaatsvinden op het Eisenhowerplein. Nou, dat was zo'n onaantrekkelijk bod, daar kwamen we niet uit. En dat is toen nog onder de vorige wethouder zijn die gesprekken op die manier stopgezet. Toen zijn we begonnen aan, laten we het heel anders aanpakken, laten we samen over de toekomst gaan nadenken. Dat is gebeurd. Heeft ook een jaar anderhalf geduurd om van, wat is nou de plek en de functionaliteit van het station? En deze week krijgt u dat handelingsperspectief zoals het heet krijgt u toegestuurd van, hoe ziet dat station eruit, maar er zit nog geen uitvoeringsagenda.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mevrouw Van Nunen u wil interrumpen.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, er is een motie aangekondigd of misschien ook al ingediend door D66. Dan hoor ik wel graag van de wethouder of die motie gezien de lopende gesprekken die u heeft nog wel zo zinvol is?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, omdat wij, dat zijn dus, is een handelingsperspectief en dat geeft dus aan, hoe zouden we het station willen zien? Maar er zit nog geen uitvoeringsagenda aan vast. En op zich is het wel mooi als uw raad aangeeft of ze dat station zouden willen overdragen of dat ze als enige gemeente van driehonderd gemeenten in heel Nederland eigenaar zouden willen blijven van het stationsgebouw? Dat is op zich wel een duidelijke richting voor het college als u zich daarover uitspreekt. Voorzitter, VVD. VVD spreekt zich uit over medewerkers. Een van mijn collega's zal er zo meteen ook nog over het woord voeren, over externe inhuur onder andere. Ik meende twee onderwerpen te zien, namelijk de uitbreiding van het team mobiliteit, is dat nou echt nodig? In het forum hebben we ook besproken om tegemoet te komen aan al uw zorgen en die te vertalen naar maatregelen in de praktijk en de mobiliteitsstrategie uit te voeren en de groei van alle vraagstukken rondom groeiende stad te kunnen adresseren, is die uitbreiding echt heel hard nodig? En stelt u ook een vraag over externe inhuur, is dat nodig en kunnen we dat verminderen? En helaas is het zo in het fysieke domein, ruimtelijke ordening, mobiliteit, dat het heel moeilijk is om vaste mensen in dienst te krijgen. Op dit moment is het vaak zo in het fysieke domein dat die externe inhuur worden weggeschreven op een project, dus daar is eigenlijk helemaal geen formatie voor opgenomen. Als we die geen externe inhuur meer zouden mogen hebben, dan moeten we eigenlijk de formatie uitbreiden om die vaste mensen in dienst te kunnen nemen. En dan komen we dus op het probleem dat we die eigenlijk niet kunnen krijgen. Dus voor een heel groot deel zitten we in dit tijdsgewricht en zijn we gewoon afhankelijk van externe bureaus. Ik ben er altijd een heel groot fan van want dan krijg je de nieuwste kennis, de hoge productiviteit en kwaliteit als je het juiste bureau inschakelt. Dus dat mijn reactie ten aanzien van de medewerkers en het medewerkersbestand. Het langzaam verkeer ...

De heer Van Enk: Voorzitter, mag ik daarop ...

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mijnheer Van Enk u wil interrumperen.

De heer Van Enk: Ja, mag ik daar nog één aanvullende vraag op stellen? U zegt, ze worden weggeschreven op de projecten, dat vermoedde ik eigenlijk een beetje ook. Maar betekent het ook dat ze dan in de grondkostenexploitatie ook in rekening worden gebracht bij de projectontwikkelaar die het bouwproject gaat uitvoeren?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ik weet niet of ik die vraag helemaal goed heb begrepen.

De heer Van Enk: De ingehuurde werknemers hier op het stadhuis, u zegt, die worden weggeschreven op de bouwprojecten, de kapitaallasten of ... Dan zou ik vragen, wordt dan ook via de grondexploitatie, worden die kosten ook in rekening gebracht van de projectontwikkelaar?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, Kunt u deze vraag beantwoorden?

De heer Van de Laar: Ja. Maar niet één op één. Dus we hebben een grondexploitatie voor RijswijkBuiten maar het gaat vooral denk ik in dit geval over de projecten die wij op het stadhuis hebben voor De Bogaard, Kessler Park, Havenkwartier. En daar hebben we bedragen afgesproken die ontwikkelaars aan ons moeten betalen voor de proceskosten, zoals ze dat noemen, de plankosten. En ook nog een extra premium voor de inrichting van het openbaar gebied. Wij schrijven vaak, nou, gedeeltelijk uren op het stadhuis. Soms kun je dat toerekenen aan een project. Voor sommige projectleiders is het heel duidelijk op welk project ze werken en welke kosten daarvoor binnenkomen maar één op één is niet altijd die koppeling te maken. Maar ja, in principe moet dat budgetneutraal gebeuren, dat is de insteek. Langzaam verkeerverbinding over de Prinses Beatrixlaan. Ik heb net

afgestemd, de motie is wel via aangekondigd net in de eerste termijn, niet voorgelezen maar net afgesproken dat ik er ook nu op zal reageren. Ook in ogenschouw nemend de drie insprekers die erover zijn geweest. Reeds in een masterplan Rijswijk-Zuid is het voornemen van een ongelijkvloerse kruising, zoals het dan heet, over de Prinses Beatrixlaan opgenomen. Die is niet functioneel maar ook visueel is dat een verrijking voor Sion en Parkrijk en zal die twee wijken verbinden. Deels is de opgang al gemaakt natuurlijk bij de school. De realisatie van de voetgangersbrug over de Beatrixlaan is veel meer dan een veilige oversteek. De brug is een essentieel onderdeel van het concept van de wijk, van de mobiliteit. Waarbij de drie delen, Tuinen van Sion, Parkrijk en Pasgeld door één doorlopende langzaam verkeersverbinding bestaande uit de Buitensingel, de brug, de Parklaan, de spooronderdoorgang Pasgeld aan elkaar worden gekoppeld. En daarmee zie je ook dat het station wat er nog niet is maar wat er wel gaat komen, dat dat ook een directe verbinding moet zijn voor langzaam verkeer via de brug. Daarmee is het de ruggengraat van dat gebied zou je kunnen zeggen en de kortste en meest centrale route van en naar het station. Voor de verkeersveiligheid, is al benadrukt, is het een heel belangrijke ...

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mijnheer Loof ... Niet? Oké. Wethouder Van de Laar, wilt u verdergaan? Ik zie dat we ook wat uitlopen in de tijd dus ik wil ook aan onze wethouders vragen om wat korter en bondiger in te gaan op de moties en gestelde vragen.

De heer Van de Laar: Ja, dit is mijn laatste punt want verder had ik geen vragen meer, voorzitter. Maar ik wil nog een keer benadrukken dat voor de verkeersveiligheid heel belangrijk is, ja, we hebben het kruispunt met de Laan van Sion en de Beatrixlaan wel aangepast want dat was wel een onveilig kruispunt. Voor vele en voor bepaalde leeftijdscategorieën is dat waarschijnlijk onvoldoende. Daarom zijn we absoluut voorstander van die brug. De raad heeft met het vaststellen van de begroting in 2020 een budget beschikbaar gesteld van 1,5 miljoen. Dat was toen een kredietraming, we zijn een aantal jaren verder. Dat is dus nu een totale investering van 3,7 miljoen. We zouden ook nog kunnen kijken of we dat kunnen versoberen. Dat is nog een alternatief zal ik maar zeggen richting de begroting, dat we een soberder voorstel maken. En betrouwbaar bestuur, daar hebben de bewoners denk ik al voldoende over gezegd. Hier laat ik het bij in mijn tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Ja. Mijnheer Loof, u wil interrumpen.

De heer Loof: Ja, dank, voorzitter. Voorzitter, zou de wethouder, drie delen de vraag, zou de wethouder eerst kunnen toelichten waarom, wetende dat er meer budget nodig zou zijn, al is begonnen met het bouwen van de beginpunten eigenlijk van de brug? Ik ben daar toch wel benieuwd naar. Ten tweede, is de wethouder zich ervan bewust dat in de gebruikscirkel in de RIB in 2022 dit college ons heeft toegestuurd het station Rijswijk niet binnen het verwachte gebruik valt van deze brug. Dus de verwachting is van het college zelf dat deze brug niet zal worden gebruikt zover richting het station toe of andersom. En ten derde, is het college zich er ook van bewust dat in diezelfde RIB stond dat de kruispunten op de Prinses Beatrixlaan worden gezien als een veilig alternatief en die brug dus niet per se nodig is om een veiligere oversteek te realiseren. Bij deze, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, die kruispunten heb ik net gezegd, dat ligt er maar aan voor leeftijdscategorieën en hoever je er vanaf woont. Maar ik volg u helemaal, dat is voor ieder perspectief anders. De inspreker zei er ook iets over. De gebruikscirkel, dat is deels voortschrijdend inzicht in 2022. Nu wij meer weten hoe het station gemaakt zal worden en ook de stedenbouwkundige opzet van het station met ingangen, et cetera, verwachten wij toch dat dat een belangrijke verbinding gaat worden. Maar het moet zich natuurlijk ook nog maar bewijzen dat dat

station er komt en gaat werken en dat die brug daar ook de functie in heeft. En begonnen geldt alleen voor de opgang bij de school aan de kant van Sion om het zo te zeggen. Dus aan de andere kant is er, zijn er nog geen werkzaamheden geweest en dat was een kwestie, ik denk dat dat uiteindelijk goedkoper uitpakt.

De voorzitter: Mijnheer Loof, nog een laatste interruptie, in uw eerste ...

De heer Loof: Is ook mijn laatste voor deze termijn, voorzitter. Voorzitter, hoe ziet dat ontwerp van dat station er dan precies uit? Als ik die cirkel weer eventjes voor me haal, dan stopt die nog voor de Lidl eigenlijk. Dus komt het station midden tussen de Lidl en de woonwijk, woonhuizen in daar zo of hoe ziet het ontwerp van dat station er dan precies uit? Via u, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: U krijgt een brief deze week over De Oude Lijn, daar wordt een en ander over dat station gezegd. Maar om concreet antwoord te geven op uw vraag, er worden nu twee plekken in overweging genomen door de NS ProRail. Dat is ter hoogte van de onderdoorgang, huidige onderdoorgang bij de Laan van 't Haantje, daar vlak naast bij de Lidl. Dan moet die hele onderdoorgang opnieuw worden gemaakt dus dat is een onaantrekkelijk alternatief maar wel passend en kansrijk. En bewoners hebben aangegeven in de participatie dat ze dat een logische plek zouden vinden. De eerste locatie van NS ProRail is in de hoek van het Wilhelminapark. Of ja, niet in het Wilhelminapark maar van Parkrijk, dat daar gebouwd wordt. En dan wordt er een onderdoorgang dus langs het Wilheminapark eigenlijk in het verlengde daarvan gemaakt. Dus dan eigenlijk in het verlengde van de brug die dan uitkomt loodrecht op het station eigenlijk. Daar komt dan de onderdoorgang ook richting Pasgeld.

De voorzitter: Lijkt me een duidelijk antwoord. Ik wil u vragen om verder te gaan? U was klaar? Oké, prima. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. En dank ook aan de gemeenteraad voor de vragen en de opmerkingen en de moties aangaande de kaderstukken. Ja, we staan voor een moeilijke periode. Ik denk dat ook voor mijn of in ieder geval portefeuilles waar ik wethouder van ben we keuzes moeten maken die niet altijd even makkelijk vallen. Maar het pakket wat er nu ligt doen we naar mijn idee in ieder geval niet een desinvestering in de openbare ruimte of in de rest van de stad. We brengen geen onherstelbare schade toe. De maatregelen die we nemen zijn op te lossen in de toekomst. En we gaan zorgen ook voor dat we blijven investeren in deze stad. We blijven inzetten op een duurzaam energiesysteem en we blijven ook inzetten op het verduurzamen van ons eigen vastgoed. Waarvan we, zoals we al eerder hebben gemeld, ook bij De Schilp aan het eind van dit jaar met een investeringsvoorstel zullen komen waar we 2,5 miljoen DUMAVA-subsidie voor hebben gekregen. En die willen we heel graag ook nuttig besteden, zoals u begrijpt. Dat is voor mij ook meteen het bruggetje naar de vragen die ik gehad heb van Beter voor Rijswijk over de sportvoorzieningen. Ik ga eerst even op de vragen in en daarna op de moties die ingediend zijn. De vragen gaan eigenlijk over, ja, onderzoek naar de voorzieningen, wanneer komt dit? Dat onderzoek dat loopt momenteel zoals u weet. Als het goed is, u krijgt deze week een RIB over de zorgvoorziening, eerstelijns zorgvoorzieningen. En het onderzoek wat op de sportvoorzieningen en de overige voorzieningen, het grote onderzoek wat we momenteel laten plaatsvinden, dat komt aan het einde van dit jaar, gaat dat richting het college en we verwachten dat we het eerste kwartaal van 2025 aan de raad kunnen presenteren. En dat is echt het brede onderzoek waarin we alle voorzieningen meenemen zoals u in eerdere motie ook voor heeft opgeroepen. De vragen van GroenLinks gaan over klimaatadaptatie. Nou, we blijven gelukkig wel investeren in klimaatadaptatie in onze stad door de projecten die we

doen en ook door de wijze waarop we omgaan met de investeringen in de herinrichting van straten. We leggen wel, we laten de parkeerplaatsen aan ...

De voorzitter: Wethouder Wit, ik zie dat de heer Nunnikhoven u wil interromperen. Mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. De wethouder begon met Beter voor Rijswijk en de motie maar u bespreekt nou niet de motie, u bespreekt alleen het onderzoek wat gaat plaatsvinden over de Marimbahal en over de buitenvelden. Maar niet de motie, die slaat u over.

De voorzitter: Wethouder Wit, misschien was hij er nog niet.

De heer Wit: Nou, voorzitter, zoals ik net aangaf ga ik eerst even de vragen doorlopen en ga ik daarna de moties eventjes doen, als u het niet erg vindt. Even de draad terugvinden, waar was ik gebleven, klimaatadaptatie. Ja, we gaan natuurlijk wel maatregelen in de projecten ook de infiltratieriolen met de vervanging van de riolen die we de laatste jaren en de komende jaren ook gaan doen, zullen die maatregelen wel blijven. En de vraag die u concreet stelt, zijn wij klaar voor een 70 millimeter bui in deze stad? Nou, dat is best wel lastig. In principe kunnen onze riolen dat aan. Blijkt wel, als op het moment dat zo'n bui zou komen verwachten we wel dat we een aantal uren of in ieder geval een periode nog water in de straten zullen zien, ernstiger dan dat we momenteel zien. Moet ik zeggen, we krijgen straks een hele zware bui heb ik begrepen dus ik ben ook heel benieuwd hoe dat zich gaat uitpakken. Maar in principe zijn onze, is ons rioolstelsel en ons watersysteem daarop voorbereid, al is het niet altijd meteen weer weg. Hoe dat zich gaat verhouden tot privébezit en kelders, dat is natuurlijk een tweede vraag, daar zal ook iedereen zijn eigen investering in moeten doen. Maar als we het hebben over klimaatadaptatie doen wij zeker nog investeringen. We blijven ook doorgaan met de organisatie zoals Steenbreek die toch de afgelopen jaren meer dan 10 procent van het particuliere versteende bezit hebben ontsteent. Dat is echt een stevige bijdrage aan het klimaatadaptief maken van ook onze openbare ruimte, niet alleen de openbare ruimte maar ook de tuinen van de mensen zelf. U heeft vragen gesteld over het Huis van de stad inderdaad. Nou, het CDA begon er ook al over, het is inderdaad niet als je aan komt rijden nu een heel welkom plaatje. Ook niet door de, nou, niet fantastische staat van de bestrating die daarbij ligt. We hebben daar nog binnen de begroting van het Huis van de stad de mogelijkheid om straks in ieder geval het voorterrein nog op te pakken en te zorgen dat daar een nette bestrating in komt. Het is niet direct een plan die ook helemaal toekomstgericht is, daar zijn de financiële middelen momenteel gewoon even niet voor. En we hebben ook niet direct alles aangelegd omdat we ook de afgelopen tijd nog wat stevige werkzaamheden rondom de fietsstalling gehad hebben waar ook een NSA geplaatst is. Dus zwaar vrachtverkeer wat er nog overheen gegaan is maar het is wel onze bedoeling om daar op korte termijn een stap te zetten. Ik hoorde hier een vraag in mijn oor, NSA is een noodstroom aggregaat. Even kijken hoor. Dan gaan we naar ...

De voorzitter: Wethouder Wit, ik zie dat mijnheer Van 't Eind die wil interromperen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, voorzitter, dan nog één korte verdiepende vraag over uw antwoord over de openbare ruimte rond het Huis van de stad. De wethouder heeft het dan met name over de voorkant maar hoe zit dat met de achterkant bij de vijver en ja, daar gaat het onkruid ook omhoog. Terwijl dat kan in potentie een hele mooie plek zijn zeg maar, nu ligt het vol met ganzenpoep en, nou ja.

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. En ook inderdaad een terechte vraag, het is niet fantastisch nu maar ik heb er geen budget voor. Dus het is heel simpel, ik wil heel graag daar ook iets moois van maken. En u zegt, er staat ook onkruid. Nou ja, dat onkruid, dat heeft dan nog één voordeel dat het in ieder geval nog enige biodiversiteit brengt rondom de vijver. Maar het is inderdaad niet zoals we het willen zien en we zullen ook kijken of wanneer we daar wel nog een investering in kunnen doen.

De voorzitter: Wethouder Wit, ik zie dat mijnheer Van Enk u ook wil interrumperen.

De heer Van Enk: Voorzitter, ik begrijp het niet. Ik hoor net dat dit college nu alsnog dekking heeft gevonden voor het meerjarenonderhoudsplan, groenbeheer, et cetera. Waarom is er dan geen budget om het groen rond dit stadhuis te onderhouden? Dat zou daar toch ook uit betaald moeten gaan worden?

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Ja, daar wil ik zeker op reageren. Het klopt ook, het bestaande groen wordt daarvan onderhouden. En het bestaande groen wat daar nu momenteel achter dit mooie Huis van de stad en richting de Schouwburg ligt, dat wordt ook onderhouden volgens het huidige beheer of in ieder geval, het huidige beheerplan. Maar het aanleggen van nieuw groen of het aanleggen van nieuwe bestrating, daar heb ik momenteel niet de financiële middelen voor.

De heer Van Enk: Maar voorzitter, het wordt volgens mij niet onderhouden.

De voorzitter: Via de voorzitter, mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Ik was net een fractie van een seconde te vroeg.

De voorzitter: Ja, u moet wel via de voorzitter een interruptie doen dus heel kort.

De heer Van Enk: Nee, dat is volgens mij waar de heer Van 't Eind ook op wijst, het wordt niet onderhouden. Als je hier het Rijswijkse bos in loopt, het is een en al brandnetels, paden zijn overgroeid. Hier aan de zijkant zijn hele ganzenkolonies die met hun mest of overschot zorgen dat het helemaal kaal is langs de oevers in plaats van dat er gras groeit. En in het park tussen ...

De voorzitter: En wat is uw vraag?

De heer Van Enk: ... de Schouwburg en het stadhuis wil het onkruid...

De voorzitter: Maar dat is meer een constatering of een opmerking. Ik zie, ik hoor geen vraag aan mijnheer Wit.

De heer Van Enk: Dus hoe kan dat dan? Hoe verklaart u dat dan?

De heer Wit: Ja, brandnetels houden van stikstofrijke grond, die hebben we hier genoeg zoals u weet met een stikstofdepositie in deze omgeving. Maar het beheer van de openbare ruimte is wel degelijk ook het bos meegenomen, het is alleen niet dat wij dagelijks daar met een maaaimachine doorheen gaan. En de openbare ruimte richting de Schouwburg wordt ook gewoon onderhouden op het kwaliteitsniveau wat wij ook in het groenbeheerplan in december of in januari moet ik zeggen hebben vastgesteld. Dan ga ik even verder, voorzitter, met de vragen die gesteld zijn. Ik heb een aantal aankondigingen van moties gehad van Rijswijks Belang dus daar ga ik nu even niet op in. Maar één vraag ook over de lachgascilinders en dat is een probleem wat inderdaad als een soort van zwaard van Damocles boven ons hoofd hangt. We weten nog niet exact wat de kosten gaan zijn voor die lachgascilinders. Dat zal aanzienlijk zijn want het is echt met enige regelmaat dat wij en Avalex ze aantreffen in de openbare ruimte. Avalex is allereerst aan zet om daarmee om te gaan, hoe halen we

ze uit het restafval en hoe halen we ze uit onze containers? Op het moment dat wij ze vinden in de openbare ruimte kunnen we ze veilig afvoeren. Op het moment dat wij, in ieder geval richting Avalex, op het moment dat wij, dat ze in het restafval geplaatst worden, ja, dan kunnen ze voor gevaarlijke situaties in de verbrandingsovens zorgen. En dat is zorgwekkend want het heeft, is al een aantal keren voorgekomen dat een verbrandingsoven tijdelijk stil heeft gelegen. Dat kost ontzettend veel geld, niet alleen om te repareren maar ook gewoon omdat je minder productiekwaliteit op dat moment hebt dus minder kan doorwerken op zo'n installatie. En tegelijkertijd heb ik ook niet het antwoord want wij lobbyen regelmatig en met kracht ook via de NVRD, de branchevereniging en via de VNG richting de Rijksoverheid. Uiteindelijk is de wetgeving die aangepast is, waardoor de lachgascontainers of lachgas in de Opiumwet is terechtgekomen, zorgt ervoor dat eigenlijk het statiegeldsysteem wat erop zit niet meer werkt. De Rijksoverheid zal daar echt iets aan moeten doen, die lobby die blijft komen. Ik weet dus ook niet, koffiedik kijken, of dat gaat gebeuren. Dus wij verwachten wel dat daar kosten voor gemaakt zullen worden. Avalex heeft in ieder geval richting ons als bestuurders aangegeven dat zij op het moment dat we gaan kijken of we in ieder geval de inzameling of een punt kunnen inrichten, en hoe we dat gaan doen en waar weten we nog niet precies, dat mensen ze wel in kunnen leveren. Maar ja, tegelijkertijd als het in de Opiumwet zit betekent ook dat je iets gebruikt wat eigenlijk niet toegestaan is. Dan vraag ik mij af hoeveel of hoe groot de bereidwilligheid van mensen is om dan die container te komen inleveren. Dus ik zie daar nog wel een uitdaging voor de toekomst en dat wellicht al voor de hele nabije toekomst. Voorzitter, D66 heeft vragen gesteld over het Wilheminapark en de landgoederenzone. Het Wilhelminapark, wanneer en welke actie kunnen we snel inzetten en wanneer gaan we daarmee starten? Nou, we zijn al gestart daarmee. De afgelopen jaren hebben we ingezet op groot onderhoud van het groen, de aanleg van de parkeerplaats, het verbeteren van de parkeerplaats, een tijdelijke speelplek, de faunapassage over de bosgang dus zo zijn er wel degelijk werkzaamheden. En momenteel inventariseren we waar bijvoorbeeld nieuwe beschoeiingen nodig zijn en waar natuurvriendelijke oevers mogelijk zijn. We plaatsen dit jaar bijvoorbeeld een nieuwe beschoeiing bij het hondentrainingsterrein. De komende periode gaan we ook aan de slag met de entree, het herinrichten van het Hazepad, de sportplek en we hebben nog wat verweerde kunst die we daar ook willen plaatsen, die nu nog in opslag staat bij de werf. En dan hebben we natuurlijk nog een aantal grote werkzaamheden die daar plaatsvinden. Er is nog een toegangsweg naar de bouwlocatie Parkrijk, die moet ook nog heringericht worden. En straks komt WarmtelinQ met de lijn vanuit Rijswijk naar Leiden ook nog een keer door dat terrein heen dus ook daarna zullen we nog extra werkzaamheden moeten uitvoeren. Over de landgoederenzone, het afgelopen jaar hebben we het inrichtingsplan daarvoor in het participatieproces gehad. Het gaat inrichtingsplan vooral voor Van Vredenburgweg naar het Julialaantje. In september wordt dit proces afgerond en dan wordt het definitief ontwerp dan ook vastgesteld. De start van de uitvoering staat gepland in het tweede kwartaal 2025. En tegelijkertijd lopen we participatieproces of verbeteren van Schoonoord, een deel van de groenzone. Er wordt een ontwerp gemaakt voor de verbetering van de entrees en de padenstructuur en de buitenplaatslanen in deze zone. Ik wil er natuurlijk wel bij zeggen dat, het gaat echt over fase 1, fase 2 hebben we nog als raad en als gemeente nog geen budget voor gereserveerd. Dan had ik nog wat vragen van D66 gehad ook over de groenblauwe schoolpleinen. Ja, of eigenlijk over de schoolpleinen die open zijn. Nou, niet over de groenblauwe maar of ze open zijn voor de buurt, ja of nee. Sommige scholen, ze hebben inderdaad besluit genomen om scholen om hun pleinen af te sluiten.

Mevrouw Woudstra: Punt van de orde.

De heer Wit: En ik snap dat u de oproep doet om die scholen ...

De voorzitter: Mevrouw Woudstra wil een punt van orde maken.

Mevrouw Woudstra: Ja, punt van orde, ik had een oproep gedaan maar aan de scholen niet aan de wethouder dus voor mij hoeft die er niet op in te gaan.

De voorzitter: U doet een oproep, u heeft een oproep aan scholen gedaan en niet aan de wethouder.

Mevrouw Woudstra: Ja, precies, ja.

De voorzitter: Mijnheer Wit, wilt u dan uw betoog voortzetten?

De heer Wit: Maar voorzitter, dan laat ik die even voor wat het is. U vraagt wel het college om inzicht te houden op subsidies vanuit de provincie, Rijksoverheid voor verduurzaming van ons vastgoed. En daar hebben we bijvoorbeeld bij de koppeling met subsidiedatabase Vindsubsidies heeft de afdeling vastgoed echt een goed overzicht van alle beschikbare subsidies en worden wij proactief op de hoogte gehouden daarvan. Nou, het tempo van die verduurzaming wordt uiteindelijk natuurlijk wel bepaald door de mogelijke financiële mogelijkheden die we hebben. Want de subsidies die je kunt aanvragen en die we ook dus zoals bij De Schilp wel binnenhalen, die gaan wel altijd uit van cofinanciering. En dat betekent dus dat we ook echt daar een investeringsvoorstel richting uw raad voor moeten doen om daar die stap te kunnen zetten. Even kijken, heb ik nog meer vragen. Het Huis van de stad, heeft u nog een vraag over gesteld, hebben wij geleerd van het toegankelijkheidsprobleem? Nou, het toegankelijkheidsprobleem in ieder geval van de werkzaamheden die er nu nog straks aan de extra rolstoellift worden toegepast en de aanvullende maatregelen die we ook nog gaan uitvoeren. Nou, oorspronkelijk was natuurlijk, moet ik er wel bij zeggen, het rapport wat uitgebracht is gaf wel aan dat het Huis van de stad goed toegankelijk was en is. Wij hebben echter wel naar aanleiding van het rapport besloten van, nou, we kunnen daar nog een stapje bovenop doen, daarom komt die extra lift er en daarom gaan we een groot deel van die aanbevelingen ook overnemen en hebben wij daarvan geleerd richting de toekomst. Het komt natuurlijk ook niet zo heel vaak voor dat je een bestaand pand als dit gaat renoveren en waarbij je met de beperkingen van bestaande bouw zit om een huis of een Huis van de stad of een ander pand toegankelijk te maken. Bij nieuwbouw is het eenvoudig, dan weet je gewoon, we hebben een bouwbesluit, daar staan toegankelijkheidseisen in, daar gaan we aan voldoen. Maar we gaan natuurlijk, komen we weer bij De Schilp, die gaan we ook, als we die gaan renoveren, als u als raad daar het investeringsvoorstel straks voor goedkeurt het eind van dit jaar, dan zullen we daar ook goed moeten kijken dat we daar zeker op een sportlocatie voldoen aan alle eisen en mensen op een goede manier binnen kunnen houden. Hebben we daarvan dus van geleerd? Jazeker leren wij continu van alle ontwikkelingen die wij in de stad opzetten. Dan is er nog ...

De voorzitter: Mijnheer Wit, ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumpen. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ja, zo kan het dus zijn dat het vaker voorkomt dat renoveren en aanpassen dan dat we zelf misschien wel denken want er staat aardig wat vastgoed van onszelf op de rol. Goed om te horen dat bij De Schilp ook gaat gebeuren. Maar nu hoor ik u niet zeggen dat u bij De Schilp de doelgroep ook van tevoren betreft en als de maatregelen worden gelopen ze ook met ze doorloopt. Kunt u dat bevestigen?

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Ja, voorzitter, dat wil ik zeker. Goed, eigenlijk is het goed dat u me nog even daaraan herinnert. Afgelopen of twee weken geleden, drie weken geleden was ik met het VNG-congres in Gouda was ik in het stadhuis daar. En het stadhuis, daar hebben ze inderdaad ervaringsdeskundigen in het volledige traject richting straks, de renovatie die moet nog starten, meegenomen om te kijken,

wat moeten we nou doen om het voor u toegankelijk te maken? Ik vind dat heel sympathiek. Ik vind het ook echt eigenlijk een must dus ik zal me daar hard voor maken dat we dat ook bij onze projecten op die manier gaan doen. Even kijken, ik had nog een vraag gehad in het algemeen. Eigenlijk werd die gesteld aan mijn collega Van Damme over cultuur, waarom bezuinigen we niet op cultuur? We bezuinigen wel op cultuur want we indexeren niet. We hebben ook duidelijk aangegeven in de grote subsidielijst dat wij niet gaan indexeren. Dat betekent dus ook dat er behoorlijk wat kosten die momenteel bij grote instellingen gemaakt worden als het gaat om bijvoorbeeld stijgende lonen, et cetera, dat die niet door ons gecompenseerd worden. In ieder geval niet in de mate waarop zij die ervaren en dat betekent dus dat ze moeten gaan schrappen ook al in hun eigen programma. We hebben vanochtend de subsidie voor Trias goedgekeurd en daarin zijn we niet meegegaan in de aanvraag. Dat betekent dus ook dat Trias in haar programma moet gaan schrappen. Ik laat het even aan Trias om de communicatie daarover te doen welke programma's zij gaan schrappen want ik vind ook dat zij dat bij de betreffende klanten die ze daarbij hebben, de mensen die die programma's volgen, moeten kunnen aangeven. Maar dat is echt wel direct gevolg van het feit dat we op deze manier naar de begroting kijken. Tegelijkertijd is het wel zo dat we ook kijken, we hebben bijvoorbeeld zeker voor de gebruikers van ons eigen vastgoed, gaan we ons vastgoed, de huurprijzen wat verhogen. Dat heeft te maken met het feit dat we ook de indirecte subsidies duidelijk willen maken. Ook een gevolg van een motie die in een eerder stadium is ingediend. En dat betekent dus als wij die subsidies of die huren omhoog gaan gooien om het kostendekkend te maken, dat we dat wel ook weer in de subsidieaanvraag terug gaan zien. Anders dan helpen wij met samen ...

De voorzitter: Wethouder Wit, mag ik vragen om iets kort en bondiger in te gaan op de vragen?

De heer Wit: Nou, voorzitter ...

De voorzitter: En ik zie dat mevrouw Van Nunen u wil interrumpen. Mevrouw Van Nunen, heel kort graag.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, wij, ik wil heel even reageren op wat de wethouder nu zegt over Trias. Wij hadden een maand geleden een gesprek met Trias en toen bleek ook, want dat lijkt dan zoals uit een aantal sprekers, van een aantal sprekers blijkt of lijkt dat het heel elitair is kunst. Wist u, zeg ik eigenlijk ook een beetje tegen mijn collega's, dat Trias bijvoorbeeld ook de huur van instrumenten betaalt voor kinderen met een Ooievaarspas die dat niet zelf kunnen betalen. Dat doen ze uit hun eigen budget. Ik wil graag dat u dat meeneemt in ook uw tweede termijn.

De voorzitter: Dit is een interruptie in de richting van, niet van mijnheer Wit denk ik. Aan de rest van de raad.

Mevrouw Van Nunen: Nee. Maar meer naar aanleiding van wat er in de raad is gezegd, ja.

De voorzitter: Oké, mijnheer Wit, wilt u vervolgen?

De heer Wit: Ja, voorzitter, en het spijt me dat ik af en toe wat uitbreid maar het is toch echt ook van belang dat de raad op een goede manier meekrijgt wat hier, waar we nu momenteel voor staan. Ja, en cultuur vind ik dan wel iets waar ik echt even de tijd voor neem. Uiteindelijk de grote cultuurinstellingen zoals wij die nu hebben, hebben geen vet op de botten. Na de coronaperiode ...

De voorzitter: Mijnheer Wit, ik zie dat mevrouw Koegler u wil interrumpen.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, want we hebben het nu over de grote instellingen. Nou goed, daar bent u duidelijk in. Tegelijkertijd staat er ook expliciet op vermeld dat de kunstpercentageregeling, daar tornen we niet aan. Kunt u zich voorstellen dat het voor onze inwoners niet evenwichtig voelt dat we

het groenonderhoud om het Huis van de stad, dat noemen we, hebben we het net over, dat het eigenlijk er niet voldoende goed uitziet. Maar dat we dan wel kunst ergens neerzetten, dat het gewoon niet met elkaar in verhouding is voor onze inwoners. Kunt u zich dat voorstellen?

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Dat is een gewetensvraag denk ik. Ik kan mij best voorstellen dat men op bepaalde manier kijkt naar verschillende onderwerpen. Ik denk dat de wijze waarop wij met de kunstregeling omgaan, dus het nu ook wat ik net aangaf bij het Wilhelminapark verweesde kunst die al jaren opgeslagen staat, gaan plaatsen. Dat dat een uitstekende manier is om toch weer kunst in de openbare ruimte te brengen. En ik vind het ene echt losstaan van het andere. Ik ben het nog steeds niet met u eens want u stelt dat het niet op orde is rondom het Huis van de stad. Nou, ik ga daar deels in mee als het gaat om de verharding maar over het groen hierachter en over het bos hierachter vind ik dat niet helemaal terecht. Kunst en cultuur is iets, nou, ik ga toch even verder mijn betoog, anders dan denk ik dat ik veel te ver ga uitweiden. Nogmaals, na de coronaperiode hebben de instellingen geen vet meer op de botten. En bezuinigingen op subsidies, in de regel snijden meteen in de activiteiten en die zullen dus ook direct merkbaar zijn bij onze inwoners. En tegelijkertijd, op het moment dat wij begroting of hoe heet dat subsidieaanvragen binnen gaan krijgen voor het komende jaar, dan zullen wij ook kritisch kijken naar die aanvraag of daarmee ook het beleid wat wij hebben, het cultuurbeleid wat is vastgesteld 2016-2030, of dat gediend wordt. En dat blijven we kritisch volgen. Ik heb de motie nog niet, is volgens mij nog niet ingediend door Rijswijks Belang dus daar zal ik in tweede termijn dan verder op reageren. Ga ik nu even vaart maken langs de moties, voorzitter. De concept of de motie, grip op reclame, door u ingediend. Ja, ik snap de motie van GroenLinks. Het is juridisch alleen erg moeilijk om algemeen kaders te stellen maar we kunnen inderdaad in de aanbestedingsvoorwaarden die wij zelf opstellen wel zaken opnemen in contracten met reclame-exploitanten. Dus er zijn een aantal contracten die binnenkort aflopen, we zijn ook bezig met het beleid dus ik wil daar zeker mij hard voor maken om dat mee te nemen. Maar uiteindelijk is het wel zo dat wij het extra in financiën of extra inkomen uit reclame in de buitenruimte nu inzetten als mogelijkheid om onze exploitatie dekkend te maken, onze begroting dekkend te maken. Ja, en op het moment dat je daar voorwaarden aan gaat stellen, dan kon dat natuurlijk wel lastig worden dus het is wel even een afweging die je dan gaat maken. Maar ik laat dit dan toch uiteindelijk ook even aan uw raad als oordeel daarover, u kent mijn mening. Dan is er een motie ingediend VVD, meerjarenoverzicht. Heeft u die al ingediend? Ik ben niet helemaal zeker. Kostenherinrichting infrastructuur, die heeft u ingediend? Ja, dat vind ik ook een uitstekende motie. Het is deels doen we dat al natuurlijk want we hebben al inderdaad zoals u zelf ook aangeeft een deel al inzichtelijk gemaakt via het fietsplan. Maar en we hebben ook in het wegenbeheerplan ook al inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de komende jaren voor elementenverharding in asfalt. Maar wat u hierin vraagt, dat kunnen wij leveren en zullen we bij de begroting beschikbaar stellen. Dan heeft D66 een motie ingediend over circulair groen. Dat vind ik echt een hele sympathieke motie en dat is ook precies zoals wij onze aanbestedingen doen dus dat vind ik wel mooi dat dat aansluit. Hout wat momenteel vrijkomt uit onderhoudswerkzaamheden, dat is voor de aannemer. Daar hebben we de inschrijfprijs ook op gericht. Dat betekent dus dat zij uit het hout ook inkomen halen. Op het moment dat wij dat niet doen, dan zal die aanbesteding hoger uitvallen maar het vrijkomend hout wordt wel gebruikt. Dat wordt gebruikt voor bouwconstructie, voor muziekinstrumenten, voor klompen, voor papier, voor emballage, kratten en pellets dus het wordt daadwerkelijk, krijgt dat een tweede leven. Het is niet zo dat dat allemaal de versnipperaar of de verbrandingsoven in zou gaan. Incidenteel leveren we op verzoek momenteel houtsnippers, dat is aan scholen of aan stichtingen. En we zijn momenteel aan het verkennen om samen met de Natuurtuin te kijken hoe we hergebruik van vrijkomende wilgentenen, die worden door Natuurlijk Delfland gesnoeid om de wilgen in de

gemeente te kunnen organiseren. En richten we ons op scholen, verenigingen en stichtingen, niet op particulieren. Particulieren kunnen we niet goed organiseren en dat kunnen we ook niet kostendekkend doen. Dus dat, bereid om heel ver te gaan en te kijken hoe we dat op een goede manier kunnen doen maar ik wil u echt afraden om dat ook ons te vragen dat met particulieren te gaan doen. Dus op die manier zou ik, ja, de motie is eigenlijk, wordt al door ons uitgevoerd voor een groot deel. Maar met de particulieren wat erin staat kan ik, zou ik hem toch echt ook ontraden. Maar ik denk dat ik een redelijke toezegging heb gedaan wat we wel kunnen doen. Voorzitter, dat denk ik, dat was mijn eerste termijn. Ik heb geen verdere moties. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel, wethouder Wit. Ik zie dat mijnheer Nunnikhoven u nog wil interrumpen.

De heer Wit: Ja, dat is ... Nee dat hoeft niet, voorzitter, want ik denk dat ik ... Hij heeft wel een motie en daar heeft die het net al over gehad, motie over de sportzalen. Ja, en hallen om daar naar de toekomst beter naar te kijken. Deze motie ga ik toch ook echt ontraden en om tweeledig. Het onderzoek wordt momenteel uitgevoerd in het kader van het voorzieningenonderzoek wat wij breed aan het opzetten zijn. Daar zitten ook sporthallen en sportzalen richting de toekomst in. Kijken we dus ook naar, hoe ziet Rijswijk er over een aantal jaar uit en wat hebben we daarvoor nodig? Tegelijkertijd zijn we natuurlijk nu bezig om geen gymzalen bij nieuwe scholen te plaatsen maar echt een sportzaal. En het tweede, er loopt nog een onderzoek en dat is vanuit de rekeningcommissie die, of sorry, de rekenkamer. Die heeft een parallelonderzoek lopen waar gelukkig wel goede communicatie tussen beide onderzoeken is, wat ook ingaat op de voorzieningen maar ook ongetwijfeld iets gezegd gaat worden over de sportvoorzieningen. Dus om nou nog een onderzoek door een derde partij te laten doen, ja, persoonlijk vind ik dat een beetje te veel van het goede. Want u kunt wel zeggen, ja, we laten het doen door de universiteit of door een hogeschool, het kost mij wel weer een hele capaciteit om die mensen te gaan ondersteunen, een opdracht te schrijven en om ze daarin dan ook richting een goed einde te brengen. Want die doen dat ook niet voor niks, die doen dat in het kader van een afstudeeronderzoek of iets dergelijks en dat betekent dus ook dat je daar tijd in moet steken. Dus als u het niet erg vindt, ik zou deze motie ontraden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Ik zie mijnheer houden. Ik zie mijnheer Nunnikhoven, u wil nog een keer interrumpen op dit punt.

De heer Nunnikhoven: Ja, een verhelderende vraag van de wethouder want dan kan inderdaad, voorzitter, de tweede termijn een stuk sneller. Omdat het onderzoek wat er nu ligt van 2018, 16 juli om precies te zijn, er wordt gesproken namelijk dat in 2035 de 60.000^e inwoner van Rijswijk wordt geïntroduceerd. Het is 2024 we hebben dat al gehaald. Dus u kunt beloven en toezeggen dat dus in het onderzoek wat in december komt, daar staan ook gelijk de binnensportaccommodaties in. Zodat wij in januari, wanneer de Marimbahal op de agenda staat, gewoon duidelijk een oordeel als raad kunnen doen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja. Wethouder Wit.

De heer Wit: Voorzitter, wat ik eerst eerder heb gezegd is dat wij het onderzoek in het eerste kwartaal van 2025 indienen. Dus of dat voor de behandeling van de Marimbahal is, dat weet ik niet zeker. Maar we gaan wel degelijk kijken inderdaad naar verder dan 60.000 inwoners, dus echt richting echt toekomstbestendig. Ja, dank u wel.

De voorzitter: Dan wil ik het woord doorgeven aan wethouder Van Malsen.

De heer Van Enk: Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, u heeft al drie interrupties gehad. Wethouder Van Malsen.

De heer Van Malsen: Ja, voorzitter, dank. Even kijken of die ook dichterbij kan. Met uw welbevinden laat ik de beschouwende inleiding van mijn betoog voor de tweede termijn. Andere collega's hebben dat wel gedaan maar ik geloof ook dat we over een kwartiertje welkom zijn bij de Golden House en ik wil verder niet de tijd van onze welverdiende eetpauze afsnoepen. De vragen die nog gesteld werden die ik nog te beantwoorden heb, te beginnen bij Beter voor Rijswijk. Die vroeg naar het postcodebeginsel voor scholen, gaan ze dat invoeren? Nou, in de eerste plaats is dat iets aan de scholen zelf om met een postcodebeginsel te werken en daaraan vooraf moeten scholen een voorkeursbeleid opstellen. Dit hebben we al meerdere malen aangegeven ook bij de scholen, dat die wens leeft. De scholen hebben tot nu toe nog niet echt gereageerd op die vraag vanuit ons en niet echt positief gereageerd dus we blijven dit agenderen bij de schoolbesturen. Daarnaast vroeg Beter voor Rijswijk naar het Jeugdeducatiefonds en het schoolmaaltijdenprogramma, hoeveel Rijswijkse scholen zijn daar inmiddels in geïnteresseerd of bij aangesloten? Van het Jeugdeducatiefonds weten we dat in ieder geval vier scholen geïnteresseerd zijn om aan te sluiten bij dat fonds. En het schoolmaaltijdenprogramma, we hebben een uitvraag gedaan bij 26 scholen. Elf daarvan hebben gereageerd en die zijn allemaal bekend ook met het programma, en zes daarvan doen ook daadwerkelijk mee met het programma. En belangrijk is om hier ook te benadrukken dat we deze twee dingen, dus het Jeugdeducatiefonds en de schoolmaaltijden, ook nadrukkelijk mee gaan nemen in het integrale armoedebeleid dat we in het najaar met uw raad zullen bespreken. En ook het uitvoeringsprogramma, waar daadwerkelijk echt de maatregelen in komen te staan, dat dan ook vanuit dat beleid opgesteld zal worden. Dus dit heeft zeker de aandacht. Rijswijks Belang stelde wat vragen over de fietsregeling en heeft een motie aangekondigd. Met toestemming van de fractie van Rijswijks Belang wil ik daarop reageren als de motie definitief in de tweede termijn ingediend is. Dan kan ik door met de volgende fractie, dat is D66. Die stelde een vraag over mantelzorg, hoe gaan we in deze tijden en de uitdagingen die voor ons staan om met onze mantelzorgers en vooral, hoe houden we zicht op onze populatie mantelzorgers? Dat doen we hoofdzakelijk via Welzijn Rijswijk, die hebben namelijk de meeste diensten die wij leveren aan mantelzorgers onder hun hoede. En dan gaat het om de mantelzorgconsulenten, zij coördineren ook de casemanagers, ze organiseren ook allerlei activiteiten voor mantelzorgers. Ik was laatst nog bij een voorstelling, de mantel der liefde heette dat, speciaal opgezet voor mantelzorgers door mantelzorgers ook overigens om over die, nou, de problemen en de uitdagingen waar mantelzorgers tegenaan lopen te praten. En ook de mantelzorgwaardering, die blijft op dit moment intact. We hebben ook nog regelingen voor parkeervergunningen voor mantelzorgers en al dat beleid, daar is het idee van dat we dat gewoon zullen behouden. U heeft nog wel een mantelzorgplan van ons te goed naar aanleiding van een motie die is ingediend. Daar zijn we ook mee aan het werk maar gezien de hele Kadernota-operatie is dat op een zijspoor gekomen. Dat wil niet zeggen dat de aandacht daarop verslapt is maar we moeten gewoon even kijken naar de financiële consequenties van dat plan en in hoeverre die nog realistisch zijn. En hoe en waar we die dan eventueel nog kunnen borgen, dus waar we dat geld vandaan zouden kunnen halen. Dan vroeg de D66 ook nog naar het antidiscriminatiebeleid, wordt dat ook nog besproken met de inwoners? Er komt niet een aparte consultatieronde met inwoners. We hebben al wel de Adviesraad Sociaal Domein om advies gevraagd, die heeft inmiddels ook positief geadviseerd op het beleid. En ook de Coalitie Inclusie vanuit de Brede Welzijnsnota zal gevraagd worden om mee te kijken op het beleid. Maar onderdeel van het beleid zelf is nadrukkelijk om ook stadsgesprekken te gaan organiseren met inwoners over wat inclusie en antidiscriminatie voor hen betekent en ook waar ze tegenaan lopen en wat voor behoefte zij zouden hebben. Dan ben ik alweer aanbeland bij de fractie van de Partij van de Arbeid. Die stelde wat vragen over de BUIG in eerste instantie. Wanneer worden we hierover geïnformeerd en wat krijgen we daar voor informatie? In het najaar zal er een

raadsinformatiebrief met uw raad gedeeld worden waarin de ontwikkeling in de BUIG benoemd worden, beschreven worden. En ook de maatregelen die wij tot nu toe genomen hebben, zoals de allerhande pilots die we ook krap een weekje geleden kort besproken hebben. Dus dat is een goed moment om ook dat gesprek over mensen duurzaam aan het werk helpen en de effectiviteit van alle interventies die we op de BUIG plegen te bespreken. De Inwonersraad voor Armoedeverlichting, of ik al een kleine terugkoppeling kan geven wat daaruit gekomen is? Even met alle slagen om de arm want we hebben nog geen conclusie getrokken met deze Inwonersraad, er zijn een stuk of vijf bijeenkomsten geweest en in september wordt eigenlijk het definitieve rapport, ik weet eigenlijk niet in wat voor vorm het zal zijn maar ze zullen iets presenteren, wordt aan de gemeente gepresenteerd en dan is het aan ons om daar ook echt uitvoering aan te geven. Maar een aantal zaken die al langs zijn gekomen zijn bijvoorbeeld het toegankelijker maken van de minimaregelingen, het versterken van de sociale kaart, meer betaalde ervaringsdeskundigen dus echt ervaringskennis in de organisatie opnemen. En dan niet alleen maar af en toe even iemand inhuren en die dan op pad sturen met een boekenbon nadat die een presentatie gegeven heeft maar echt zorgen dat ambtenaren zelf ook weten wat het betekent om bijvoorbeeld gebruik te maken van minimaregelingen. Versoepelen van regels, dus meer aan het formaat werken. En ook de pilot die onlangs in Arnhem gestart is met het kwijtschelden van schulden voor een selecte groep inwoners, die werd genoemd als optie. Maar dat is nu eventjes de longlist zeg maar en we gaan de komende tijd daarmee verder en dan zullen we uw raad daar ook tijdig over informeren. Dan stelde mevrouw Van Nunen nog een vraag over de voorschoolse opvang, hoeveel doelgroepkinderen doen daaraan mee? In het eerste kwartaal van 2024 hebben 175 doelgroepkinderen meegedaan aan de voorschoolse educatie. Dat zijn ook gemengde kinderen dus daar zitten de kinderen niet alleen maar bij andere kinderen uit deze doelgroep bij elkaar maar het zijn echt alle kinderen door elkaar. Op die manier profiteren ze ook van elkaars aanwezigheid. De vraag werd ook nog gesteld over Taalnetwerk, hoeveel mensen bereiken we daarmee? Taalnetwerk, zoals de naam al suggereert, is een netwerk van allerlei organisaties. Dus het netwerk zelf houdt zijn bereik niet bij want het zijn diverse partners die taalactiviteiten aanbieden. Dus exacte cijfers hebben we nu niet maar ik kan u wel toezeggen dat we die uitvragen en daar later schriftelijk op terugkomen. Dan tot slot, voorzitter, vroeg mevrouw Van Nunen nog naar de woningbouwplannen, zijn we op koers om de 30 procent te behalen? Nou, tot nu toe hebben we een heleboel afspraken gemaakt van de Regionale Realisatieagenda, waarin negen gemeenten hun handtekening hebben gezet om in de regio Haaglanden toe te bewegen naar 30 procent sociale huur. Maar ook de allonge op de prestatieafpraak, het zogenaamde vijfsporenbeleid dat we met de Rijswijkse corporaties hebben afgesloten. Dat zijn allemaal hele mooie stukken papier waar handtekeningen onder zijn gezet. We zijn voornemens ook om in het najaar weer een sessie te organiseren net als vorig jaar met de woningcorporaties om eventjes de peilstok erin te gooien van, nou, waar staan we nou? We zijn daar ook naar aan het kijken of we met de corporaties samen een soort bouwakkoord kunnen sluiten om te kijken of we een aantal zaken echt kunnen prioriteren. Dat gezegd hebbende, als we kijken naar de Woonzorgvisie zijn we op zich al goed op weg met een aantal woonvormen. Nou, ik heb al eens wat gezegd over wonen met een plus in de sociale huursector maar ook in Te Werve Oost zullen binnenkort dertig sociale huur, dertig woningen, zorgwoningen gerealiseerd worden, in de oude HBG-locatie zullen een groot aantal zorgwoningen gerealiseerd worden. En heet van de naald is dat ik zonet tijdens de eerste termijn van uw raad te horen heb gekregen dat Rijswijk Wonen goedkeuring heeft gekregen van haar Raad van Commissarissen om 63 sociale huurwoningen in het Havenkwartier in het Harbour Park project te gaan realiseren. Dus er zit beweging in maar we hebben ook echt nog wel wat werk te doen. Voorzitter, dank u wel, dat is het voor mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Malsen. Ik zie dat mijnheer Van Dam u wil interrumpen. Heel kort graag, mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, het is niet per se de heer Van Malsen die ik wil interrumpen maar ik heb nog een aantal dingen niet gehoord en ik hoop dat het college daar nog antwoord op kan geven. Ik vroeg me af of u in de tweede termijn ingaat op de drie moties die we hebben ingediend. Dus ik vroeg me specifiek af, wat vindt u van het voorstel om te kijken naar ruimte binnen onze subsidieregelingen? Wat vindt u van het voorstel om te temporiseren in de bouwprojecten? Wat vindt u van het voorstel om te kijken of we die 15 miljoen aan externe inhuur wat kunnen drukken? Specifiek over die laatste heb ik nog een vraag aan de heer Van de Laar. Hij gaf aan dat ontwikkelaars in proceskosten de inhuur vergoeden van de externe die dan worden ingehuurd. Betekent dat dan dat die geen onderdeel zijn van die 15 miljoen die we in de jaarstukken hebben staan of behoren die daar dan wel bij? En ik vroeg me af, komt nu het onderzoek naar het niveau van onze voorzieningen, komt dat nu voor het Kaderdebat of krijgen we dat dan pas na het Kaderdebat? Want er wordt een presentatie gegeven in het nieuwe jaar heb ik dan wel gehoord maar ontvangen wij dat onderzoek eerder voor het Kaderdebat of is dat niet het geval? Dat zijn de vragen die ik nog had.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Maar dat is niet echt een hele korte interruptie. Ik kijk naar het college, wethouder Van de Laar? U kunt het ook eigenlijk ook voor een tweede termijn laten. Ik denk qua tijd, we lopen echt uit en ik wil wel dat we ook op tijd kunnen eten. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, punt van orde. Kijk, er wordt op heel veel moties gereageerd. Ik vroeg gewoon, mijn vraag is ook, gaat u daar nog nu op reageren want dat ...

De voorzitter: Hij gaat daarop reageren.

De heer Van Dam: We verzoeken het ook de tweede termijn, dan hoef ik niet daar nog een keer te gaan interrumpen.

Mevrouw Sahin: Ja, maar dat gaat die doen in de tweede termijn. Wethouder Van Malsen was klaar met zijn eerste termijn. Dus dan blijft over dat ik kan ingaan op de gestelde vragen rondom externe inhuur. Ik wil daar graag op antwoorden dat eigenlijk de overschrijding, die totale inhuurkosten, het te veel uitgegeven bedrag 722.700 is geweest. Dus wellicht in de jaarstukken is het niet heel erg duidelijk aan u gepresenteerd maar de uitgave inhuur was 13 miljoen, waarvan begroot 5,4 miljoen. Aanvullende dekking was er uit vacatureruimte 6 miljoen en dekking uit investeringen 878.000. Dus er is als u zegt van, ja, het is inderdaad nog steeds een overschrijding maar niet wellicht zodanig dat u dat heeft kunnen lezen vanuit de jaarstukken. Dus dat wil ik verduidelijken. Ik wil ook toelichten wat we allemaal doen aan het verminderen van externe inhuur. Natuurlijk wil je als gemeente zelf in staat zijn om alles op te pakken en uit te voeren maar dat is helaas absoluut niet mogelijk met de huidige situatie op de arbeidsmarkt. Zeker niet als het gaat om een aantal ontwikkelingen in het fysieke domein. Maar we zien ook dat in domeinen zoals sociaal domein maar ook in het domein waar ik zelf verantwoordelijk ben, veiligheid, we steeds meer afhankelijk zijn van externe inhuur. En soms is het ook heel goed want je hebt soms vakspecialistische kennis nodig in huis en die huur je dan tijdelijk in. Maatregelen die genomen zijn om inhuur te beperken is het aantrekken van recruiters en dat heeft onze positie op de arbeidsmarkt wel degelijk versterkt. We doen het best goed als het gaat vergeleken met andere gemeenten, 79 procent van de vacatures lukt het om op die manier in te vullen. En we doen het ook goed als het gaat om de doorstroom van eigen personeel. Daarnaast zie ik zelf ook dat we heel goed zelf samenwerken met de MRDH, in pools, MRDH Support en met de provincie, we hebben ons eigen traineeprogramma zodanig aangepast. Dus waar nodig zetten wij ons in om de externe inhuur te beperken. Ik zeg u ook toe dat de inspanning, dat we dat

gaan continueren omdat we natuurlijk ook zeker zien dat de externe inhuur ook iets is wat we ook willen beheersen en het liefst nog willen verminderen. Maar als ik kijk naar de motie, grip op inhuur, dan wil ik deze ontraden omdat daarmee we dit niet kunnen waarmaken. Omdat we risico lopen dat we een aantal vitale kerntaken die we ook daadwerkelijk hebben niet goed kunnen uitvoeren. Dus maar ik zie deze motie wel als een soort oproep om extra in te spannen. En misschien een extra oproep om in de jaarstukken volgend jaar ook beter aan u te rapporteren waardoor dan wel en niet overschrijding is en hoe die dekking uit investeringskosten en uit die vacaturruimte is ontstaan. Dat wil ik u wel toezeggen. En dan kijk ik ook de wethouder financiën aan, ik denk dat hij dat ook goed zal vinden. Ik zie dat mijnheer Oelen mij wil interrumpen dus mijnheer Van Oelen, ik geef u het woord.

De heer Van Oelen: Ja, dank, voorzitter. Fijn dat u die toezegging wil doen voor de jaarstukken van volgend jaar om het zicht wat te verbeteren. Maar ik zou eigenlijk toch het college willen vragen om datgene wat u zonet, zojuist vrij snel achter elkaar vertelde, waardoor het beeld wat voor de raad is geschetst in deze stukken, om dat toch nog een keer schriftelijk weer te geven zodat we het beeld wat scherp hebben ook over deze stukken.

Mevrouw Sahin: Ja, ik vind dat een goede vraag en ik zeg u dat toe.

De heer Oelen: Want het verschil is nogal groot namelijk.

Mevrouw Sahin: Ja, ik zeg u dat toe. Ik wil uw raad, deze informatie die ik nu deel, ook schriftelijk vastleggen wat we doen aan externe inhuur. Ik vind het ook, ook eerder zijn er vragen gesteld door D66 over, hoe kunnen we bijvoorbeeld creatief in samenwerking met gemeenten samenwerken? Misschien mensen delen en dat zullen we daar ook in meenemen. Ik zie dat mijnheer Van Dam ook wil interrumpen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, ik heb hier ook een vraag over de motie grip op inhuur. Want u geeft aan van, ik ga dat ontraden omdat we niet kunnen waarmaken wat erin staat. Maar wat erin staat is dat u inzichtelijk maakt waar de ruimtes wellicht zitten om te verminderen in de kosten. Dus er wordt geen kader gesteld waaraan u zich moet houden, er wordt alleen gevraagd om inzicht te geven. En ik merk dat u wel dat inzicht wil geven in de volgende jaarstukken. Ik zou zeggen van, doe daar nog een stapje bovenop en bent u dan ook bereid om voor de volgende Kadernota wellicht gewoon met reële voorstellen te komen hoe we toch iets meer maatregelen concreet kunnen maken?

Mevrouw Sahin: Nou, ik heb u toegezegd om die maatregelen die wij hebben genomen en doen, dat we die schriftelijk zullen vastleggen. Maar in uw motie staat een bedrag en dat wil ik niet toezeggen. Dus dat is een bepaald kader, dat laat ik aan u. U kunt ook uw motie aanpassen uiteraard, dat laat ik aan uw raad over. Dan beste raad, ik wil ook even dit moment gebruikmaken van het doen van een wat verdrietige mededeling. Tijdens de tweede termijn hebben wij en ook de wethouder Van Damme die piket heeft bericht ontvangen over een woningbrand. Af en toe was ik daardoor misschien iets minder aanwezig. Er is een tragisch incident heeft er plaatsgevonden en bij woningbrand aan de Louis Davidsstraat is er een persoon om het leven gekomen. Dat bericht heeft ons zojuist bereikt. Ja, onze gedachten en medeleven gaan uit naar de naasten van het slachtoffer. Als er ontwikkelingen zijn vanavond zal ik u nader informeren en dan weet u daarvan of bent u alvast op de hoogte. Dat is heel verdrietig uiteraard en er wordt onderzoek gedaan naar de redenen van deze nare gebeurtenis. Dan, ja, ik wil, het is nu, we lopen uit en ik realiseer me heel goed dat u alle vragen die u heeft willen stellen via de interrupties, die ruimte hebben we u geboden via de spelregel drie interrupties per termijn. Ik zie ook, waardeer het ook dat onze wethouders zorgvuldig zijn omgegaan met de vragen die u heeft gesteld. Ik wil u voorstellen, ook omdat wij ook op een rustige manier moeten kunnen eten, dat we een half uur later starten dus dat we halfacht verdergaan met de tweede termijn van

uw raad. Kunt u daarmee instemmen? Ja? Ik hoor dat de bus voor staat en tot straks. Ik schors de vergadering dus tot halfacht.

De voorzitter: Beste raadsleden, ik wil u vragen om uw plaats weer in te nemen en ik open, heropen de vergadering. Dan zijn we bij de tweede termijn van uw raad en geef ik graag het woord aan de heer Kruger van Beter voor Rijswijk. U heeft een spreektijd van tien minuten, mijnheer Kruger, maar u hoeft ook niet daar gebruik van te maken. En u mag ook op uw plaats blijven als u dat wilt. En ik heb een belangrijk verzoek aan u, er zijn natuurlijk in de eerste termijn al moties ingediend en amendementen van tevoren. Ik wil u nu heel duidelijk expliciet te maken welke motie u wel indient of gewijzigd indient? Want wij gaan ze samen met de griffier nummeren zodat het straks ook bij de stemming over de moties en amendementen helder is welke uiteindelijk zijn ingediend. Mijnheer Kruger, u heeft het woord.

De heer Kruger: Hij begint, wat een luxe, tien minuten. Ik denk niet dat ik ze nodig heb maar ik zal het kort houden. Er lag nog iets vanuit de eerste termijn, wou ik toch nog even benoemen. En dat gaat hierom, dat Beter voor Rijswijk is al tien jaar actief daar waar het gaat over dierenwelzijn. Dat heeft nu inmiddels zijn vruchten afgeworpen en we mogen ons de meest vriendelijke hondengemeente van Nederland benoemen. Nou, dat sluit goed aan bij de hondenspeeltuin aan de Schaapweg, die is bijzonder succesvol. Er komen veel Rijswijkers, die leggen daar heel veel sociale contacten. Vaak ook ouderen dus dat is ook een pluspunt, dat krijgen we er gratis bij. En ja, alles kost geld maar we zouden het toch fijn vinden als het college zou kunnen kijken of er nog ruimte is om elders een tweede filiaal te openen waar ook honden kunnen rondlopen, bijvoorbeeld in de Hoekpolder of zo. Dus dat is eigenlijk ook ... Verder krijgen we erg veel klachten over de grasaren. De honden kunnen daar heel veel last van hebben. Ja, ze zijn overal, het komt vanzelf, het gaat vanzelf wel een keer weg. Maar daar kunnen honden ernstige gezondheidsschade mee oplopen wat leidt tot dure behandelingen bij de dierenartsen en die worden ook steeds duurder. Ja, verzoek is aan het college of er toch wat meer aandacht aan kan worden besteed, zeker in gebieden waar veel honden lopen of los mogen lopen. Om in ieder geval als er gemaaid is rondom de bomen daar zo het achtergebleven gebied, daar zitten veel grasaren, om die ook te verwijderen. Ik zou graag nog vernemen in tweede termijn wat daar de mogelijkheden zouden zijn? We vinden het ook prettig dat het Akkertje wordt opgeknapt na twintig jaar. Er zijn vele vrijwilligers en mensen met een bepaalde handicap, die zijn daar actief aanwezig. Dat doet ons goed. Dan heb ik nog als laatste, nog even blijven liggen, wij vragen al jaren naar de situatie van het Rijswijks Museum. We hebben destijds hele strenge afspraken gemaakt over een lening die er toen verstrekt is, over de manier van terugbetalen en dat soort zaken. Ik heb er vorig jaar nog opheldering over gevraagd, die is er toen niet gekomen. Wel gehoord dat de wethouder zou in gesprek gaan. Dit jaar nog een keer tijdens een forumvergadering naar gevraagd maar ja, daar kwam niet veel positiefs vandaan. We zouden toch eigenlijk willen weten door middel van een goed overzicht wat er nou terechtgekomen is van de afspraken die wij hebben gemaakt? En hoe we dat, want anders kunnen we gaan oordelen hoe we daarmee om moeten gaan. Dat zou ik in tweede termijn nog willen vragen. En dan hoeft dat niet morgen maar dat kan wellicht tijdens de begrotingsbehandeling dat die gegevens beschikbaar worden. Dan nog even reactie op wat vragen. Vuurwerk, vinden we allemaal leuk, als het leuk is. Wij doelen niet meteen om dat te gaan doen op de oudjaarsavond want ik vraag me af waar je de handhaving en politie vandaan moet halen op zo'n avond? Ik denk niet dat het handig is. Maar ik geef de suggestie mee, het hoeft niet per se op oudjaar, het zou ook bijvoorbeeld na afloop van het Dickensfestival kunnen plaatsvinden rondom de Stadhuisvijver of eventueel na het Strandwalfestival f iets dergelijks. Een beetje creatief denken, misschien dat het college daar zegt van, hé, dat lijkt ons wat, daar gaan we eens op inzetten om te kijken of we dat mogelijk kunnen doen. Nou, we zijn in ieder geval blij met de reactie van de wethouder over het dreigend infarct van de wegen rondom het Kessler Park. Daar is

een motie die daarvoor ingediend wordt. We hadden ook een aangekondigde motie met betrekking tot sportonderzoek. Ik heb begrepen dat we die niet indienen, die trekken we in. Voldoende vertrouwen in de informatie die gaat komen waarvoor gevraagd is. Nou, blij dat de wielklemmotie toch een beetje redelijk enthousiast is ontvangen in het college. Nou weet ik niet of de motie overgenomen is, doen we geloof ik niet meer, dus brengen we waarschijnlijk toch in stemming. En, wat heb ik nog meer?

De voorzitter: Is dat de eerste motie, invoeren wielklem voor onbekende auto's.

De heer Kruger: Nou, ik weet niet of ik die als eerste heb aangemeld maar hij zit in het rijtje. We hebben niet zoveel.

De voorzitter: Ja, op zich heeft de wethouder of het college daar een toezegging op gedaan om die mee te nemen bij de nota parkeren. Dus u zou ook kunnen zeggen, met die toezegging trek ik hem in.

De heer Kruger: Nou, dan hou ik hem liever even aan.

De voorzitter: U houdt hem aan. Oké, dan wordt dat de eerste motie nummer 1, motie invoeren wielklem voor onbekende auto's. Nummer 1.

De heer Kruger: Die hou ik dan in zodra we dat gaan behandelen. En dan kan die alsnog aanhouden ...

De voorzitter: Wilt u ...

De heer Kruger: Nou, ik hou hem wel aan, niet voor nu.

De voorzitter: O, niet voor nu. O, u ...

De heer Kruger: Dan hou ik hem nu aan dus hoeft niet in stemming gebracht te worden.

De voorzitter: O, oké. Dan wordt die ingetrokken, ja.

De heer Kruger: Ja. Nou en verder, ja, de reactie op het afsluiten Van Rijnweg, daar vinden wij wel wat van. Het lijkt wel of 1,7 miljoen gevraagd werd om het maar te ontmoedigen aan de raad door te zeggen, joh, sluit maar af met een paar hekken, dan zijn we er helemaal. Maar ik geloof niet dat het de bedoeling kan zijn dus ik ben erg benieuwd, er zijn ook anderen die daar vragen over hebben gesteld, hoe dat zich verder ontwikkelt in tweede termijn. Ja, ik kan niks meer verzinnen, ik blijf ruim in mijn tijd.

De voorzitter: En de motie, nu oplossen verkeersinfarct Volmerlaan, Treubstraat? Blijft die ...

De heer Kruger: Die blijft staan.

De voorzitter: Oké, dat wordt dan motie nummer 1.

De heer Kruger: Ja.

De voorzitter: Ja.

De heer ...: En die van Buurtgezinnen?

De heer Kruger: Buurtgezinnen, dat is de belangrijkste motie.

De voorzitter: Die blijft staan.

De heer Kruger: Daar hebben we grote steun voor, voor ik het zou vergeten, die brengen we uiteraard ook in stemming. Dat was mijn bijdrage in tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Dan geef ik graag nu het woord aan de heer Van 't Eind, fractievoorzitter van GroenLinks.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, het is de bedoeling wel gewoon daar te gaan staan of niet?

De voorzitter: Dat is aan u hoor, u mag ook op uw eigen plek blijven.

De heer Van 't Eind: Ik vind het ook wel prima vanaf hier.

De voorzitter: En u hoeft ook niet de tien minuten ...

De heer Van 't Eind: Voorzitter, toch ook even in reflectie op de eerste termijn en dan toch ook even reflectie op de manier waarop de aanwezige oppositie weer een gitzwart beeld schetst. College maakt er een puinhoop van en we hebben toch al zo lang geroepen dat er iets gedaan moet worden en nu wordt er pas weer iets gedaan, we moeten de stad op slot gooien. En je zou dan denken, voorzitter, dat je dan met eigen voorstellen komt. Maar nee, de vorige keer niet, want toen werd er een amendement ingediend die het college opriep iets te doen. Wel vreemd zo'n oproep eigenlijk aan een college die je blijkbaar niet zo vertrouwt. En ook nu eigenlijk weer niet. Ja, er liggen drie moties maar of er wordt al aan gewerkt of ze zijn niet haalbaar of het levert nauwelijks iets op. Echte voorstellen tot keuzes, ik heb ze nog niet gezien van de oppositie. Zelfs niet als er een volledig palet aan keuzes wordt voorgelegd, dan nog alleen maar algemene uitzoekmoties. En om het nog gekker te maken komt een van de oppositiepartijen ook met nog hartstikke sympathieke moties overigens over biodiversiteit maar die wel extra geld kosten zonder dekkingsvoorstel. Niets dan stemmingmakerij tegen een college die niet te vroeg de stad wilde kapot gaan bezuinigen, zoals het CDA blijkbaar wel heel graag gewild had. En begrijp me niet verkeerd hoor, ik begrijp de zorgen van het CDA, Wij. Rijswijk en ook Rijswijks Belang heel goed. We staan ook voor enorme opgaven en de uitvoeringskracht en het investeringsvermogen van gemeenten, waaronder die van ons, staan onder druk. Maar de bijdrage van vooral het CDA en Wij. Rijswijk doet mij ook een beetje denken aan de prachtige Pixarfilm Inside Out. Die Pixarfilm gaat over de emoties van een kindje in het hoofd, dat zijn allemaal verschillende emoties. En een van die emoties is een soort paniekmug en die paniekmug die vliegt de hele tijd rond en die wordt de hele tijd paniekerig bij alles. Dat is op zichzelf een hele zinvolle emotie want daar gaat Inside Out natuurlijk ook over, het zijn allemaal zinvolle emoties. Alleen als die enige paniekmug overblijft, dan gebeurt er niks meer, dan eindigt het alleen maar in complete lethargie. En daar leidt dit volgens mij toe. Want voorzitter, zoals ik eigenlijk in mijn eerste termijn ook al betoogd heb, zoals de VVD in de eerste termijn ook al betoogd heeft, de Partij van de Arbeid heeft dat betoogd, D66, BvR. Wij., er ligt gewoon een pijnlijk maar afgewogen pakket die deze stad financieel gezond houdt maar die probeert niet onnodig te bezuinigen. En wel te zorgen dat alle Rijswijkers straks een woning kunnen vinden, die probeert te bezuinigen op culturele en welzijnsvoorzieningen zonder ze kapot te maken. Voorzitter, ja, dat even ter reflectie op de eerste termijn. Ik ga verder niet op alle moties reageren, volgens mij heb ik reeks moties hiermee ook wel gehad.

De heer Weterings: Voorzitter?

De heer Van 't Eind: Ja.

De voorzitter: Mijnheer Weterings wil u interrumpieren.

De heer Weterings: Een vraag aan mijnheer Van 't Eind. Lucht het op?

De heer Van 't Eind: Ja, voorzitter, dit lucht wel op ja.

De voorzitter: Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Nou, dank aan de heer Weterings voor deze vraag. Ik ga niet op alle moties dus reageren. Ik denk dat ik, nou, dank van de wethouder voor de reactie op onze motie. Die dienen we definitief in dus dat voor de ...

De voorzitter: Wilt u duidelijk maken welke motie, grip op reclame?

De heer Van 't Eind: Ja, grip op reclame, dat is de enige motie die wij ingediend hebben als eerste indiener. Dus de andere moties waar onze naam op staat laat ik even bij de eerste indiener, als u het goed vindt.

De voorzitter: Nou, dan wordt de motie, grip op reclame, motie nummer 3.

De heer Van 't Eind: En dan zou ik ook toch nog willen reageren op het amendement van Rijswijks Belang en het CDA over de Van Rijnweg. Ik zou Rijswijks Belang toch willen adviseren voortaan de moties die ze zelf onderteken eens goed te lezen voordat je iets tekent want dat hebben jullie blijkbaar niet gedaan. Want de motie roept wel degelijk op maatregelen te nemen op het hele traject, inclusief de Van der Kooijweg. En dat is gewoon keihard nodig want we hebben een besluit genomen om die weg open te houden voor sluipverkeer en er is nu gewoon een verkeersonveilige situatie. Wat GroenLinks betreft gaan we niet bezuinigen op de verkeersveiligheid, zeker niet als er schoolgaande kinderen fietsen. Ik hoop eerlijk gezegd dat andere partijen dat ook niet willen doen. Tot slot wil ik wil ik nog ...

De heer Weterings: Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Weterings, u wil interrumpen?

De heer Weterings: Ik wil reageren op ... Nou niet interrumpen, ik werd benoemd.

De voorzitter: Dat mag, heel kort.

De heer Van 't Eind: Nee hoor.

De heer Weterings: Oké. Wat mijnheer Van 't Eind zegt klopt want we hebben namens allen die motie gemaakt. Dan zou er per direct zouden er maatregelen worden genomen. Voor 1 juni dit jaar zouden dus de resultaten worden gedeeld met de raad en dat is niet gebeurd en daar ging het bij ons om.

De heer Van 't Eind: Nou ja, voorzitter ...

De voorzitter: Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, daar wil ik wel op reageren, voorzitter. In de motie staat dat er voor 1 juni 2024 wordt gerapporteerd. Nou, we zijn, we zitten er een maand na. Ik had het liever ook voor 1 juni 2024 gehad maar gezien de investering is het logisch dat dat opgenomen wordt in de Kadernota. Dus en in het gesprek hier dus zo gek is dat allemaal niet. Dus het is ook niet zo dat hier nu een half jaar later of een jaar later het college met deze maatregelen komt. Het college heeft uitwerking gegeven, daar komt ook een investering bij kijken. Zeker gezien de financiële situatie is het logisch om dat integraal af te wegen en dat doen we gewoon vandaag. En wat GroenLinks betreft bezuinigen we niet op de verkeersveiligheid rond, of nergens, zeker niet op De Van Rijnweg en de Van der Kooijweg waar gewoon fietsende kinderen naar school gaan. Dank u wel, voorzitter. Ik wil tot slot ook nog even reageren richting de VVD over de voetgangersbrug. Want ik moet bekennen dat wij ook best in dubio zaten, is dit nou wel of niet een juiste investering? We begrijpen de insteek van de VVD ook wel. Wij zien wel het nut van deze brug want ja, die is ook noodzakelijk door inrichtingskeuzes die we in het verleden hebben gemaakt rond de Beatrixlaan die vooral gericht zijn op de auto. Als je dan iets

wil doen met langzaam lopend verkeer, ja, dan moet je met dat soort maatregelen komen. Maar zijn er niet ook nopendere zaken zoals de Lange Kleiweg. Die vraag, ik denk dat de VVD die vraag terecht stelt en volgens mij samen met het CDA, was volgens mij ook medetekenaar. Maar wat voor ons ook zwaar weegt is dat we een betrouwbare overheid zijn en er liggen wellicht niet in juridische zin afspraken vast maar het is wel degelijk zo dat er regelmatig verschillende beloftes in allerlei documenten zijn gedaan. We wachten nog even het debat af en ook even kijken hoe zich dat verder ontwikkelt. Maar zoals wij er nu naar kijken neigen wij om tegen dat amendement en tegen die motie te stemmen. Ik wil daar, omdat wij er wel in dubio over zaten, toch ook wel richting de VVD op reageren. Dank u wel, voorzitter, dat was het voor mijn tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Dan geef ik graag nu het woord aan mijnheer Weterings van Rijswijks Belang. U heeft negen minuten spreektijd, mijnheer Weterings. U mag ook blijven zitten op uw plek hoor. Ja, prima. Dat is goed, bewegen is altijd goed.

De heer Weterings: Goed, voorzitter, ik had nog een stukje van de eerste termijn nog niet gedaan, ga ik even afmaken. Het terugdringen van de externe inhuur, dat is al jarenlang geleden ook door Rijswijks Belang op de agenda gezet, zelfs met twee moties. Eentje was aangenomen voor het terugdringen van de externe inhuur, een andere voor het inzichtelijk maken over de inhuur, die was verworpen. Ik ben toch blij dat we twee jaar na dato het toch gaan doen dus dank jullie wel daarvoor, beter laat dan nooit. Voorzitter, er is al eerder benoemd door andere partijen dat de inhuur zo'n anderhalf keer boven begroting is uitgegeven. Dat geeft toch aan dat het structureel fout gaat.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumperen. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Probeert u te suggereren dat het door u komt dat de inhuur wordt teruggedrongen?

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: We hebben de voorstellen die nu in de motie worden toegereikt, waar een toezegging van de voorzitter op is gedaan, die hebben wij dus twee jaar geleden al ingediend. Toen is die, eentje is er verworpen en eentje was er aangenomen.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ja, volgens mij heeft de burgemeester net heel duidelijk toegelicht welke acties er allemaal lopen en dat daar gewoon mee wordt doorgegaan en heeft dat niet iets te maken met uw motie.

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Dat gaan we dadelijk zien als de motie wordt ingediend door de partij van Wij. Volgens mij is er een toezegging gedaan en ook de motie is aangepast daarop dus.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, vervolgt u uw tweede termijn.

De heer Weterings: Dank u wel, dan ga ik door. Dus de anderhalf keer begrotingsfout geeft aan dat er in onze ogen structureel toch wel wat fout is. Voorzitter, natuurlijk is Rijswijk niet de enige gemeente met een ongezonde financiële situatie. In de Kadernota geeft u aan dat er wel 200 gemeentes zijn die een meerjarig tekort hebben. Maar er zijn ook 150 gemeentes waarvan de financiële situatie een ander beeld laat zien. Die gemeentes weten blijkbaar wel wat de juiste keuzes zijn om de juiste

keuzes te maken. Daar geen prestigeplannen of profileerprojectjes van een wethouder. Voorzitter, met een explosieve groeiende stad waar ook huftergedrag meegroeit, is het bezuinigen op boa's wat ons betreft geen goed idee. In plaats van een uitbreiding stelt u voor hierop te gaan bezuinigen met twee fte. Momenteel zijn er twaalf handhavers actief inzetbaar, dit zijn twee koppels per dag. Wat verwacht dit college? Op dit moment doen onze boa's alleen meldingen af aan het werken om onze inwoners gewoon van dienst te kunnen zijn. Oftewel, ze zijn brandjes aan het blussen in plaats van preventief de problemen in de gemeente aan te pakken. Nogmaals, bezuinigen vinden wij geen goed idee. Mobiliteit, voorzitter. Het oplossen van de toename van auto's, zowel landelijk, los je niet op met betaald parkeren maar met het creëren van parkeerplaatsen en extra ruimte voor de personenauto. Het blijft droomdenken dat iedereen gebruik gaat maken van deelmobiliteit of het OV. Laat dat nou eens een keer los, stap uit uw droom en kom in de realiteit. Rijswijks Belang zal u blijven herinneren aan de motie die met een meerderheid is aangenomen voor meer ruimte van de auto. En voorzitter, niet alleen Rijswijks Belang, zelfs de Raad van State gaat een project tegenhouden, bouwplan tegenhouden omdat er niet genoeg rekening wordt gehouden met de parkeerplaatsen. Bewoners worden in het gelijk gesteld, dat moet toch mensen aan het denken zetten lijkt mij. We praten hier over het project Bomansstraat. Voorzitter, blijf vooral alert op deelscooters die dagelijks nog hinderlijk de voetpaden blokkeren, ruimtes blokkeren. Met het concept, nogmaals, is niks mis, met de dagelijkse hinder wel. Blijft a.u.b. optreden en beloon niet het wangedrag om niet op te treden. Voorzitter, de wens om bus 23 of een directe verbinding vanuit de Muziekbuurten naar de Bogaard te krijgen is uitgesproken in een zienswijze. Maar misschien moeten wij de BBR maar even lief aankijken, die krijgt nog wel eens wat voor elkaar bij de MRDH. Voorzitter, we maken een stapje naar een toezegging wat is gedaan op 13 februari 2024. Q2 zou er worden gestart met het onderhoud van het MBB-museum, een keiharde toezegging van wethouder Wit staat op band. Kan de wethouder meer zeggen hoe het ermee staat? We eindigen na een vakantie, tot op heden hebben we nog geen kwast gezien. Dank u wel. Voorzitter, al een paar jaar vragen wij aandacht voor het probleem rondom huisartsen. 2021, 2022, 2023, 2024, u blijft maar bouwen. Van de 55.000 inwoners zijn we nu de 60.000 gepasseerd. Kunnen inwoners nu wel een huisarts krijgen? Uw maatschappelijke verantwoordelijkheid die u heeft want op dit moment in de wijk Te Werve en Steenvoorde-Zuid staan de signalen op rood, daar nemen ze geen patiënten meer aan. Dus wie er in de wijk Te Werve komt wonen of in Steenvoorde-Zuid, die kan het bekijken, krijgt geen huisarts. Het zou u sieren om hier eerlijk over te gaan communiceren. Kom a.u.b. niet naar Rijswijk want u kunt geen huisarts krijgen. Graag een reactie. Voorzitter, het laatste punt, dan ga ik over op de moties. Bij een wijkschouw in de wijk Leeuwendaal kwamen we tot de conclusie dat er bij een mogelijke herinrichting van een aantal straten, waaronder de Vondellaan en de Bilderdijklaan, er meer parkeerplaatsen gerealiseerd kunnen worden. Door de oude parkeerplaats opnieuw in te richten waardoor er meer ruimte ontstaat in een nieuwe overvolle wijk met auto's. Bent u bereid om bij plannen voor eventueel mogelijke herinrichting in de toekomst of werkzaamheden aan de riolering bij de waterleiding deze opties te bekijken? En dan, voorzitter, dan tot slot ...

De voorzitter: Mijnheer Weterings, ik zie dat mijnheer Oelen u wil interrumpen.

De heer Weterings: Mijnheer Oelen.

De voorzitter: Mijnheer Oelen.

De heer Oelen: Dank, voorzitter. Is het bij de heer Weterings bekend dat de Bilderdijklaan en de Vondellaan in de wijk Cromvliet liggen en niet in Leeuwendaal? Dank, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Als u dat zegt, dan bij deze aangepast. Dank u wel. Voorzitter, zoals aangegeven hebben wij dus een vijftal moties. Gelukkig refereerde de grootste coalitiepartij er ook al aan. De grasaar is een gevaar voor honden. De gevaarlijke grasaar door het wisselvallige weer blijft met grote getale terugkomen op plaatsen waar je het eigenlijk niet zou willen. We verzoeken het college aandacht te gaan besteden aan de bestrijding van de grasaar. Losloopgebieden en uitlaatstroken extra in de gaten te gaan houden. Dit kan wel in combinatie met het huidige onderhoud in Rijswijk. Dit eventueel op te nemen in het groenonderhoudsplan, en over tot de orde van de dag. Ik zie mijnheer Van 't Eind, gaat uw gang.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, even ter verduidelijking, de grasaar een gevaar is voor honden, die dient u in? Dus dat wordt motie nummer 4. Ja. Ik zie dat mijnheer Van 't Eind u wil interrumpen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, toch even een kort vraagje. Ik refereerde er ook al aan in mijn tweede termijn. Wat gaat u uit het groenplan niet doen om dit te kunnen doen?

De voorzitter: Mijnheer Weterings, wilt u daarop reageren?

De heer Weterings: Wij vragen om als er onderhoud wordt gepleegd aan Rijswijk, om de losloopgebieden en uitlaatstroken extra in de gaten te houden. We hebben pas met zijn allen een groenonderhoudsplan vastgesteld en daar hebben we ook de complimenten over gegeven. Alleen nu is gebleken bij het uitvoeren dat er hele stroken worden gedaan en rondom de bomen worden ze niet meegepakt. Dus het is een kleine wijziging of een kleine aanpassing in het onderhoud dat we al doen. Extra aandacht, meer vragen we ook niet.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Weterings: Goed, voorzitter, dan motie nummer 2. We hebben het gehad over de polder in de Hoekpolder, dat het een prachtig natuurgebied is met helaas veel onkruid. Onze fractie na een schouw met een aantal natuurorganisaties ook van mening is dat er meer uitgehaald kan worden op het gebied van het versterken van de natuur en de biodiversiteit. In reactie op de heer Van 't Eind van GroenLinks, waar halen we het geld vandaan? En volgens mij, als je aan de ene kant bomen snoeit en afvoert naar Avalex of in een versnipperaar gooit of je rijdt het door naar de polder en daar deponeert om de natuur zijn werk te laten doen, kost dat geen geld. Dat heeft te maken met vervoer. Geen extra kosten om het te snoeien of om het extra weg te halen. Je gebruikt natuurfval om natuur te creëren, laat natuur zijn werk doen om er weer een biologische zone van te maken. Dat ik dat u moet uitleggen als GroenLinks zijnde, dat bevreemdt mij maar ik bedoel het met alle liefde. Het kost geen geld, alleen het vervoer. Het is ook topografisch wordt het anders gedaan dus ik ben heel benieuwd hoe GroenLinks deze motie gaat omarmen om eventueel te kijken hoe we de Hoekpolder biodiversiteit eigenlijk proberen serieus te houden. De biodiversiteit en de natuur te gaan versterken, motie nummer twee. Dank u wel.

De voorzitter: Dus de motie, de polder in de Hoekpolder, een prachtig natuurgebied, dat is nummer 5 geworden.

De heer Weterings: Yes. Komt die, motie nummer drie, voorzitter. Constateerend dat de parkeerplaatsen rondom de Hoekpolder bij waarneming amper gebruikt worden door bezoekers. De afgelegen, donkere en duistere parkeerplaats een verzamelplaats is geworden voor lachgasgebruikers, hangjongeren en criminaliteit. Verzoekt het college binnen vier maanden met een voorstel te komen naar de raad met een aantal opties wat we kunnen gaan doen met afgelegen parkeerterreinen aan de Van der Kooijweg? Geef het terug deels aan de natuur. Zou kunnen hè,

hopelijk ook steun van GroenLinks als we het teruggeven aan de natuur. Of maak er een opslagruimte van voor de gemeente Rijswijk, wat ook zou kunnen. Of, ja, gaan we er iets anders mee doen? We horen het graag binnen vier maanden. Dat is motie nummer drie wat ons betreft.

De voorzitter: Dus voor ons, voor uw begrip, het is motie nummer 6 wordt het dan.

De heer Weterings: Ja, oké, 4.6. Voorzitter, dan de volgende motie. We hebben het gehad over de fietsenregeling van kinderen van 0 tot 17 jaar, deze stagneert helaas. Er zijn op dit moment zo'n vierhonderd kinderen, plusminus vierhonderd kinderen die op een wachtlijst staan voor een fiets. We verzoeken het college samen met de partner Stichting KEI, wat overigens is ontstaan uit de gemeente Rijswijk, de handschoen op te pakken en dit project wat nagenoeg stillig weer op te pakken zodat de plusminus vierhonderd kinderen die op een wachtlijst staan geholpen kunnen worden aan een fiets. Een rekking van ongeveer binnen zes maanden de raad te informeren wat de stand van zaken is en welke stappen er zijn gemaakt? En gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dat wordt motie 7, de fietsenregeling.

De heer Weterings: Yes. En dan echt de laatste, voorzitter, motie. Bij een wijkschouw in de wijk Cromvliet, nogmaals dank u wel, VVD, voor de correctie, is geconstateerd dat er mogelijkheden zijn tot extra parkeerplaatsen door een herinrichting daarvan te maken. Verzoekt het college bij een overweging dat we bij een herinrichting van de wijk of als er werkzaamheden zijn of een riolering moet worden vervangen deze opties mee te wegen, mee te overwegen om dat te gaan realiseren. We hebben bij deze motie ook een aantal foto's gedaan waarin gezien kan worden waar er dus meer verkeerplaatsen geregeld kunnen zijn waar nu gewoon tegels liggen en tegels weghalen, plaats creëren. Komt bij de bewoners zelf vandaan dus een hele goede vrije open motie wat naar ons betreft ook niet heel veel geld zou kunnen of moeten kosten. Pak hem mee bij de eventuele werkzaamheden die er zijn. En gaat over tot de orde van de dag, voorzitter. En hoelang heb ik nog over, voorzitter?

De voorzitter: Dat wordt motie 8.

De heer Weterings: Hoelang heb ik nog, voorzitter, als ik vragen mag?

De voorzitter: Ik zal het vragen aan onze griffier, die houdt ... Nog één minuut? U heeft nog één minuut.

De heer Weterings: Goed.

De voorzitter: U hoeft het niet in te vullen hoor.

De heer Weterings: Nee, ik ga het ook niet zeggen. Oké, dat was hem, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mijnheer Weterings. Dan geef ik graag nu het woord aan mijnheer Van Dam van Wij. Rijswijk. U heeft negen minuten.

De heer Van Dam: Ja, dank, voorzitter. Negen minuten, nou, ik ga het denk ik niet redden wat mijn voorganger net heeft gedaan. Ik was van plan om in ieder geval alleen te reageren op de moties die ik relevant achtte om op te gaan reageren. Maar ik, ja, mijnheer Van 't Eind die daagde mij toch uit dus ik wil een kleine reflectie geven op waarom we doen wat we doen. Ja, u zegt dat wij heel negatief zijn en een heel negatief beeld schetsen over wat er is gebeurd met onze financiën. Maar ja, ik heb simpelweg beschreven wat er in de afgelopen twee jaar gewoon feitelijk is gebeurd. Het is zo dat we gewoon een tekort van 11 miljoen hadden in de eerste periode en een tekort van 10,8 in de tweede. En ja, ik snap dat daar allemaal redenen voor zijn en die worden ook hier veel uit genoemd. Maar alle

andere gemeenten hebben daar ook last van en wij hebben een aantal gemeenten op een rijtje gezet. En als wij, hè, wij hebben dus die 11 en die 10 miljoen tekorten terwijl andere gemeentes gewoon in hun jaarstukken positieve cijfers boeken. Dus ja, ik denk van, joh, waar gaan wij dan de mist in als Rijswijk en ik vind niet ...

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, mijnheer Loof wil u interrumpen.

De heer Loof: Voorzitter, dit is echt het meest kinderlijke argument wat ik ooit heb gehoord. Uit 300, wat is het, 342, 341 gemeentes gaan cherrypicken, wij pikken en dan te kijken, daar is het wel positief dus wat doen we fout in Rijswijk? Het is niet alleen kinderlijk, het is ook een grootste drogreden die ik hier tot nu toe in deze raad heb gehoord. Kom alsjeblieft met serieuze argumenten. Vindt u dat niet ook?

De voorzitter: Heeft u ook een vraag? Ja. Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Nee, sorry maar dit is gewoon niet waar wat de heer Loof zegt. We hebben in gemeentes gekeken in onze omgeving. Delft staat, even kijken hoor, ik kan het er ook voor u erbij pakken, 7,3 miljoen positief. Ja, ik, het zijn alle jaarcijfers, die kunt u ook gewoon terugvinden dus ik zou zeggen, kijk daarnaar. Ja, wij boeken de tekorten, dat is wat ik heb benoemd dus ...

De voorzitter: Ik zag dat mevrouw Van Nunen u wilde interrumpen en daarna mevrouw Koegler.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, dank. Eigenlijk ook een beetje in antwoord of in reactie op wat de heer Loof zei. En dan ook dus naar de heer Van Dam. Heeft u daar ook de kwaliteit van de sociale maatregelen bij in rekenschouw genomen? Dus heeft u ook bekeken behalve de bedragen die u in uw sec noemt, wat de kwaliteit is van bijvoorbeeld het sociaal domein in die gemeenten die u nu noemt? Welke regelingen daar worden bekostigd en welke regelingen hier? Dat zou ik dan graag ook op een rij zien. Ik hoor het graag.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Ja, maar ik ga niet aan mevrouw Van Nunen de hele begroting van de gemeente Delft nu uitleggen. Als u daar heel benieuwd naar bent dan zou ik u verwijzen naar www.delft.nl.

De voorzitter: Dan ga ik het woord geven aan mevrouw Koegler die u wil interrumpen.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, ik hou het kort. Ja hoor. Nou, ik had een vraag aan de heer Loof want hij geeft aan, cherrypicking. Maar is de heer Loof het met mij eens dat als er 200 van de 351 gemeenten die ongeveer dezelfde financiële toestand hebben, maar dat er ook 151 gemeenten zijn waar het een stuk beter gaat, dat het dan eigenlijk geen cherrypicking is? Of ziet u dat heel anders?

De voorzitter: Mijnheer Loof, wilt u daarop reageren?

De heer Loof: Jazeker, voorzitter. Dat heeft alles te maken met de veranderde Rijksystematiek van het gemeentefonds en daar zijn wij gewoon, daar komen wij nadelig in uit. Dus ja, niet heel veel meer aan doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Dam, wilt u ... Was u klaar of wilt u verdergaan?

De heer Van Enk: Voorzitter, ik zou graag ook ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, u wil ook interrumpen. Wie wil er interrumpen?

De heer Van Enk: Ja, nou, laten we mevrouw Van Nunen nemen. Kijk, ik vind dit wel degelijk een debat waar het ergens over gaat. Ik vind het ook absoluut niet kinderlijk of kinderachtig, zoals die

wordt opgemerkt. De vraag van mevrouw Van Nunen was, heb je dan ook vergeleken hoe het niveau van de sociale maatregelen zijn in zo'n gemeente? Ik heb toevallig gekeken naar de gemeente Den Haag. Het staat mij niet bij dat de gemeente Den Haag ontzettend heeft bezuinigd op sociaal domein. Die kosten zijn daar ook enorm groot, zoals ze bij ons een steeds groter aandeel uitmaken van onze totale begroting, we zitten bijna straks op de helft. Alleen het gaat erom, Den Haag heeft nog steeds een reserve van 100 miljoen, daar voegen ze weer ruim 30 miljoen bij en wij zitten er bijna doorheen. En de wethouder heeft steeds gezegd vorig jaar, laten we nou ons richten naar de adviezen van de VNG, we laten die tekorten wat oplopen want anders dan neem je ze de wind, het Rijk de wind uit de zeilen.

De voorzitter: En uw vraag, mijnheer Van Enk?

De heer Van Enk: Maar als een gemeente als Den Haag dat wel kan met een enorm hoog sociaal niveau, dan denk ik dat dat wel degelijk een hele terechte waarschuwing is van de heer Van Dam en dat we daar wel degelijk op moeten letten.

De voorzitter: En wat is uw vraag?

De heer Van Enk: En mijn vraag is, als we dat niet zouden doen, hoe kan mevrouw Van Nunen dan garanderen dat we volgend jaar en de jaren daarna met al die tekorten nog überhaupt enige vorm van sociale maatregelen in stand kunnen houden?

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, wilt u daarop reageren?

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, het antwoord is eigenlijk heel simpel. Dat heeft de wethouder Van Damme, onze wethouder van financiën gegeven maar eigenlijk ik ook. Als je kijkt naar het Rijswijk van 2022 tot nu, dus twee jaar, dan denk ik dat we een heel mooi sociaal pakket hebben gerealiseerd, zowel voor onze kwetsbare inwoners maar ook voor de middeninkomens waar u zo voor opkomt. Dus daar ben ik blij mee. We hebben bijvoorbeeld in moeilijke tijden van de energiecrisis naast onze inwoners gestaan. We hebben ze ruim boven de 110 procent, 130 procent, en u vroeg nog naar meer, hebben we ze gecompenseerd voor hoge kosten die ze hadden en daar ben ik trots op.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan ...

De heer Van Enk: Voorzitter?

De voorzitter: Ja? Heel kort, mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Ik vind dit gewoon hele relevante zaken voor een Kaderdebat en ik stel de reactie ook op prijs. En ik wil mevrouw Van Nunen ook niet tegenspreken over de afgelopen jaren. Maar onze zorg is dat we dat straks, als we zo doorgaan, niet meer kunnen doen. En daarom moet er fors worden omgebogen en daarom vallen hier harde woorden over de structurele tekorten die blijven oplopen en dat we dit beleid dus niet meer kunnen voortzetten. En daar zou mevrouw Van Nunen heel goed ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: ... onze kant in kunnen kiezen om die ...

De voorzitter: Ik wil u ...

De heer Van Enk: ... dat beleid ook op sociaal gebied te kunnen voorzetten met de inwoners die we hier hebben.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, dank voor uw reactie op mevrouw Van Nunen. Ik wil graag mijnheer Van Dam weer het woord teruggeven voor de tweede termijn. En ook goed duidelijk aan te geven welke moties u gaat indienen.

De heer Van Dam: Dat gaan we zeker doen. Ik was volgens mij nog geen dertig seconden bezig toen ik alleen al werd geïnterrupteerd dus ik ga ermee verder. Ja, kijk, even resumé, ik denk dat het helemaal niet kinderachtig is wat we zeggen. Ik denk dat het heel realistisch is als we zeggen, op het moment dat je gewoon drie keer achter elkaar ook in het laatste jaar van het vorige college gewoon een tekort berekend van 4 miljoen en daarna van 10 en 11, ja, dan is het gewoon structureel mis. Daar sluit ik me helemaal aan bij wat de heer Van Enk net zegt en dan moet je daar wat doen. En dan na drie jaar ingrijpen zeg maar, dat is, nou ja, zoals ik in de eerste termijn zei, wat laat. Ja, u zet vervolgens ook onze motie weg, moties weg alsof die niet zouden helpen en alsof we niet niks zouden doen. Ik heb volgens mij heel duidelijk aangegeven wat het doel van die moties is. Ik wil zien wat de bezuinigingsmaatregelen op deze onderwerpen zijn omdat die volgens ons nog niet helemaal zijn uitgeput. En als we daar inzicht in hebben kunnen we tijdens het Kaderdebat dan ook daadwerkelijk maatregelen nemen, zoals weet ik veel, de OZB-belasting niet zo hoog laten oplopen, de parkeerrekening niet laten oplopen.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, ik zie dat mijnheer Van 't Eind u wil interrumperen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, toch een korte vraag aan de heer Van Dam. De heer Van Dam had in zijn eerste termijn, en op zich terecht, een gloedvol betoog over het belang van voorzieningen in deze stad. En nu dient u een motie in waarin u wil gaan verkennen hoe u nog meer op een aantal belangrijke voorzieningen van deze stad, waaronder de bibliotheek hè, dat is niet de minste voorziening in tijden van ontleding, wil gaan bezuinigen. Dus hoe werkt dat dan in uw redenering? Dus u wilt, dat zou je toch juist niet moeten willen?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Nee, dat is een hele terechte vraag. Ik heb ook aangegeven in deze motie dat we het gek vinden om zeg maar, nou, en daar ga ik eigenlijk in de lijn van mevrouw Van Nunen mee, dat we in het zorgaanbod zeg maar wat lastenverzwaringen af en toe doen maar dat we dan niet hebben gekeken naar de opties die er liggen om toevallig dan misschien naar het museum of naar de bibliotheek, daar niet eens naar kijken. Want als je ook naar, volgens mij is het uit mijn hoofd pagina 137, gaat van de opties die we hebben om te bezuinigen, dan staat deze optie om te kijken naar onze subsidies, daar staan twee vakjes ingevuld. Het kan iets van 2,3 miljoen kosten maar voor de rest worden alle andere vakjes die bij alle andere opties wel zijn onderzocht, die zijn gewoon niet ingevuld. En vandaar denk ik van, joh, maar er gaat wel 6,5 miljoen naar uit. En nee, ik wil, mijn intentie is echt niet om alles te laten verdwijnen. Maar misschien zouden we wel kunnen kijken waar we misschien wat geld op een slimme manier zeg maar kunnen besparen. En voor mijn part gaat u in gesprek met deze instanties maar het lijkt me niet geheel onmogelijk om dat te doen. En vervolgens kunnen we misschien wat maatregelen die we nu wel hebben afgekapt dan weer terug erin brengen. Voorzitter, ik ga nu reageren op een aantal moties als dat kan. Het station op de rails van D66. De wethouder gaf aan dat die het over kon nemen want hij ziet het als een aansporing om het eigenaarschap te verwisselen. Ik las alleen de motie niet zo zeg maar. Ik las in de motie vooral dat het de wethouder aanspoorde om gewoon weer de gesprekken te heropenen en eigenlijk niet meer dan dat. Dat is wat de wethouder de afgelopen weken ook zelf heeft gedaan. Dus vandaar vroeg ik van, joh, gaan we dat dan nog indienen of is dit dan echt nodig om hier een motie nog van te maken? Motie meerjarenoverzicht kosten herinrichting infra lijkt ons een goed idee. Daar gaan we in mee

want dat maakt het alleen maar inzichtelijker wat we moeten gaan doen hier in Rijswijk. Grip op reclame, hadden we echt wel wat kanttekeningen bij. Want ik denk, joh, het is een prima voorstel om meer te gaan verdienen op reclame in Rijswijk. Maar om daar dan nu heel veel beperkingen op te zetten, ik denk niet dat dat onze plek is om dat te gaan doen. Volmerlaan van BvR, goed idee, gaan we in mee. En de herinrichting van het parkeerbeleid in Leeuwendaal hebben we nog wel een vraag aan het college over de uitvoerbaarheid. Want dat zijn over het algemeen gewoon plekken die, nou, enkele jaren geleden al zijn ontworpen, hele vele jaren geleden. Die zijn over het algemeen veel kleiner dus ga je dat nu herindelen, ja, dan krijg je volgens mij een probleem met de inrichting. Omdat die parkeerplekken die je terug moet plaatsen gewoon niet even groot zijn als de plekken die het waren. Ik vraag me af of je dat op je hals moet halen? Maar graag van het college nog of dat überhaupt uitvoerbaar is? Amendementen waar we nog het wel even over willen hebben, versoering van de aanpak van de Van Rijnweg. Ja, we hebben daar, ik weet niet hoelang geleden, maar daar hebben we een pittige discussie over gevoerd. Volgens mij was het heel duidelijk wat de inwoners wilden. Ze wilden er gewoon kunnen rijden maar er was wel echt een legitieme zorg over de veiligheid op deze weg. Ik snap, ook wij vinden dat 1,7 miljoen toch best een fors bedrag is. Ik zou dan ook willen voorstellen van, joh, kunnen we dan niet de maatregelen op de Caan Van Necklaan, sorry, niet de Caan Van Necklaan, de Van der Kooijweg, kunnen we die niet weghalen? In plaats van, en dan echt ons focussen op de veiligheid op de Van Rijnweg zelf, is dat dan een optie volgens het college, ja of nee? Dan de voetgangersbrug, is al heel veel over gezegd. Wij vinden eigenlijk de beantwoording van de wethouder over dit onderwerp heel duidelijk. De brug is een belangrijke verbinding tussen die twee wijken in Rijswijk en daarnaast delen we de zorgen over de veiligheid en de oversteekplaatsen op het kruispunt op de Beatrixlaan. Vooral wanneer het fietspad vanaf de Bogaard weer geopend ...

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, ik zie dat mijnheer Loof u wil interrumpen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Ja, voorzitter, is de heer Van Dam eigenlijk op het laatst wat die zei bekend dat er geen fietsen over de brug kunnen? En ten tweede, kan de heer Van Dam mij vertellen hoeveel ongelukken er zijn geregistreerd op die twee kruispunten op de Prinses Beatrixlaan? Als die het antwoord niet weet kan die zoeken tussen de getallen nul en vijf.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Ja, kijk, de heer Loof die daagt me uit om nu een discussie over data te hebben. Volgens mij heeft u ook gehoord wat de insprekers hierzo zeiden. Ik snap uw amendement hè, dat wil ik wel vooropstellen want ik snap dat je zoekt naar budgetten. Tegelijkertijd snap ik die inwoners ook. Er is ze wat beloofd, een veilige oversteek. Er zijn heel veel kinderen in deze wijk en ik snap dat die ouders zeggen van, joh, ik laat mijn kind daar liever niet oversteken, ik heb veel liever een brug. Die brug was ook, stond ook in de originele plannen. We hebben in principe al best wel veel weggehaald van die plannen, de originele plannen van de wijk. Als je nadenkt over het groengebied of de lange vingers van het park die in de wijk terecht zouden moeten komen. Ik denk dat die voetgangersbrug voor heel veel mensen toch wel een goede reden was om, nou ja, kinderen veilig over te kunnen laten steken. Dus daarom denk ik van, joh, laten we dan dat in ieder geval doorzetten. Waar ik wel misschien u tegemoet wil komen en een vraag naar u terug wil stellen, zou u er dan voor openstaan om uw amendement aan te passen, ook na wat de wethouder heeft gezegd, om in ieder geval de brug te versoeren en om zo zeg maar kosten te kunnen besparen? Dus niet, geen lift, geen poespas rondom de brug, gewoon een brug waar mensen te voet over kunnen gaan. En dan het college daar invulling aan laten geven maar op die manier geld terug te verdienen.

De voorzitter: Mijnheer Loof, dat wordt het wel uw derde interruptie.

De heer Loof: Nee, dit was ... Ik word aangesproken.

De voorzitter: Ja.

De heer Loof: Dit vind ik geen interruptie want er wordt mij een vraag gesteld.

De voorzitter: Ja, dat is waar, klopt.

De heer Loof: Dank.

De voorzitter: Als u daar wilt op antwoorden.

De heer Loof: Ik wil daar kort op reageren. Graag, dank, voorzitter. Ja, voorzitter, de heer Van Dam, we hebben het hiervoor ook al even over gehad, ook over die lift. Ik snap het versoberingspunt wel. Het nadeel ervan is, kijk, als we die lift weghalen dan haal je dus ook een heel groot deel van de mogelijke gebruikers van de brug weg. Wij zien wel dat deze brug waarschijnlijk zeer weinig gebruikt gaat worden dus als je die lift weg gaat halen gaat helemaal niemand hem meer gebruiken. Dus ik zie daar geen opties om dat te gaan doen. Ik zie natuurlijk ook wel dat we straks in onze Rijswijkse infrastructuur ineens een brug hebben met een lift waar we straks een monteur voor moeten gaan inhuren als die kapot is. We kunnen nog geeneens twee roltrappen levend houden op een station dus dit wordt natuurlijk een probleem. Maar ik hou, blijf erbij dat we dan die hele brug gewoon niet moeten doen want als we gaan afsnoepen op de brug zelf, dan wordt die nog nuttelosser dan wat die naar onze mening al gaat worden. Bij deze.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof, voor het beantwoorden van de vraag van mijnheer Van Dam. Mijnheer Van Dam, wilt u verdergaan met uw tweede termijn?

De heer Van Dam: Ja, ik ben het niet per se eens met die beredenering. Ik denk dat je hier als je echt geld zou willen besparen dat wel kan doen, zo'n heel duur element eruit slopen. Maar dan zou ik de vraag willen stellen aan het college, want het is nu veel te laat om een eigen amendement in te dienen, maar of de wethouder dan kan toezeggen dat we wellicht kunnen kijken naar die versobering en wat dat ons dan kan opleveren? Want ergens zit er natuurlijk wel een punt in wat de VVD aandraagt.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Dam: Dan onze eigen moties, als u me nog even toelaat, om die in te dienen.

De voorzitter: Ja, want daar zitten we op te wachten van welke nummers.

De heer Van Dam: Ja, precies. We hebben onze motie, grip op inhuur, hebben we aangepast aan wat u, voorzitter, of eigenlijk portefeuillehouder heeft gezegd op dit punt. We hebben het dictum aangepast. Daar staat nu, verzoekt het college om voor het volgende begrotingsdebat inzichtelijk te maken wat de maatregelen die nodig zijn voor het beperken van de inhuur? En dan het tweede punt, hierbij in kaart te brengen welke gevolgen deze maatregelen hebben voor de continuïteit en kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening?

De voorzitter: Deze motie wordt dan ...

De heer Van Dam: Dat, dus die is aangepast en nu bij deze ook ingediend.

De voorzitter: ... 9, ik dacht dat het 10 was. 9, motie 9. Oké. En de motie ambtelijke druk door groei Rijswijk?

De heer Van Dam: Ja, daar wachten we nog op een reactie van de wethouder. En dat geldt ook voor de andere motie want die vragen kon ik niet meer stellen in de eerste termijn. Ik wil ze wel indienen maar ik wacht nog wel even af wat de reacties zijn van het college daarop.

De voorzitter: Dus dan wordt die, die worden wel ingediend dan, de motie ambtelijke druk door groei Rijswijk, nummer 10.

De heer Van Dam: Ja, ja, zeker, die worden ingediend.

De voorzitter: En motie subsidieregeling Rijswijk wordt dan 11.

De heer Van Dam: Ja. En ik had nog een vraag die ik graag dan in de tweede termijn wil stellen, aangezien ik daar de kans niet meer kreeg in de eerste termijn. We hebben het bij die motie over inhuur gehad over de 15 miljoen aan gelden die nu worden uitgegeven. De heer Van de Laar die had het over werknemers die worden ingehuurd op specifieke bouwprojecten, op een reactie op de heer, van de raad. Zijn die inhuurkrachten die we dus nu hebben op bepaalde projecten die gewoon voor hele specialistische zaken worden ingehuurd en eigenlijk worden betaald vanuit projectkosten, zijn die nou ook onderdeel van deze 15 miljoen of niet? Nou, dat was nog een vraag die ik had.

De voorzitter: Helder.

De heer Van Dam: En dan nog een laatste, over de laatste motie over cultuur wilde ik nog wel even duidelijk maken dat het ons dus niet gaat hè, we zien dat we niet meer gaan indexeren op onze subsidies die we uitgeven. Maar het gaat ons dus wel meer om extra maatregelen die we echt daadwerkelijk kunnen nemen buiten die indexaties. Dus daarbij laat ik mijn tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik graag nu het woord aan mevrouw Woudstra van D66, u heeft negen minuten spreektijd.

Mevrouw Woudstra: Dank, voorzitter. In de eerste termijn riep ik op om samen de storm te trotseren. Buiten barst die storm bijna los en als u mij nu af en toe ziet rillen, achter mij tocht het als een gek. Dus schrik niet als ik af en toe bibber, dat is de storm achter mij. Hierbinnen moeten we aan oplossingen werken, keuzes maken, snoeien en ruimte geven om te kunnen blijven groeien. Inmiddels weten we dat door de bezuiniging van het kabinet op onder andere onderwijs, cultuur, duurzaamheid en structurele investeringen voor gemeenten het nog zwaarder zal zijn. De ambities van onze gemeente op deze en andere termijnen zijn dus ook voor een deel niet haalbaar. Die worden in deze voorgestelde maatregelen ook geschrapt en bijgesteld. Dat zijn forse maatregelen, dat is zoals het hoort en op het juiste moment. Want nu kunnen we het duidelijk maken en nu is er actie nodig en nu zal het onze inwoners raken en is het tijd om met zijn allen daarvoor te gaan staan. Het is goed dat de sterke schouders de zwaarste lasten dragen en dienstverlening en uitvoering voor inwoners en ondernemers voorop blijft staan en bij bezuinigingen worden ontzien, met aandacht voor inclusie en toegankelijkheid. Dank daarvoor. D66 Rijswijk vindt het belangrijk om het voorzieningenniveau op het huidige niveau te houden en accepteert een lichte stijging van de loonlasten. Met een inzet op structurele sluitende begroting vanuit het idee van gezonde financiën, werd eerder om gevraagd en daar staan wij achter. En dank aan de wethouder dat heeft toegezegd dit ook zo vorm te gaan geven. Wees ook duidelijk dat onze inwoners dus direct zullen merken dat we taken zonder knaken hebben. Dat we verwacht worden dingen te doen die we nu niet kunnen doen en dat zij dit nu merken. En dank voor de bevestiging dat er een duidelijk en praktisch overzicht naar de VNG en het kabinet wordt gestuurd dat zij dit merken en waarin. Thuis in Rijswijk, daar kom ik weer op terug. De Van Rijnweg. Goed dat is toegezegd dat naar de kostenbeheersing wordt gekeken. De 40 procent werd al aangehaald en dat is een hoge kostenpost voor onvoorzien. Daar zijn

we het mee eens en hopelijk hebben we die niet op die manier nodig en we vragen de wethouder om daar ook op te sturen. We steunen de motie over oplossen verkeersproblemen Volmerlaan en Treubstraat en verwachten dat bij verbetering van de kruising de belangen van alle verkeersdeelnemers worden bewaakt. Als reactie op Wij. over station Rijswijk op de rails, in het dictum staat ook het overnemen van het station door de NS. En daar was het ook ons om te doen, om de wethouder mee te geven dat we als raad erachter staan dat dat echt een optie is. Dat die gesprekken die lopen daarin dat ook meegenomen kan worden, hopelijk met uw steun en we handhaven die motie.

De voorzitter: Dus de motie station Rijswijk op de rails, dat wordt motie nummer 12.

Mevrouw Woudstra: Op de rails, exact. Ja. Dank voor alle antwoorden en ook alle interesse vanuit de raad voor het veilig verkeer in Rijswijk en de actie op het verminderen of proberen te voorkomen van de overlast van fatbikes. Over de loopbrug, D66 Rijswijk is voorstander van het vergroten van de zelfstandigheid van kinderen en jongeren. Veilig naar school, opvang, vrienden en sport en recreatie hoort daarbij. We hadden liever een voet- en fietstunnel gezien of een aanpassing van de brug maar u weet dat het budget er nu niet is. We vragen wel om de verbinding zo effectief mogelijk te maken en geven het college mee om te zorgen dat dat gebeurt en de buurt ook achter de brug staat zodat het gebruik ook daadwerkelijk van de grond komt. Daarmee steunen we het amendement en de motie niet. GroenLinks, reclame in de buitenruimte, de rol van ... Wij vinden dat het compleet verbieden van al deze onderdelen als rol voor de gemeente te ver gaat en zullen de motie niet steunen. Het idee van gezondheid vinden wij zeker sympathiek, daar zullen wij altijd achter blijven staan. Van grijs naar groen, duurzaamheid. Dank voor de antwoorden over het riool en goed om te horen dat er voldoende waterafvoer en klimaatadaptatie kan zijn, al is het minder dan dat we hadden voorzien. Hou het ook op de agenda en blijf naar opties kijken. Ook om te voorkomen dat bij vervanging we verkeerde investeringsbeslissingen maken wat later tot extra kosten leidt, zoals we in de afgelopen jaren toch een paar keer hebben moeten constateren. Het Wilheminapark. Het was voor ons nog niet heel duidelijk. We vragen de wethouder welke acties nou echt op korte termijn plaats gaan vinden? Kunt u daar nog een keer op ingaan? De motie circulair groen, dank voor de toezegging om met verenigingen, stichtingen en schoolbesturen te kijken naar hergebruik van Rijswijks groen. Voor nu zijn we tevreden en we houden de motie aan. Trekken hem niet in, we houden hem aan voor een eventueel vervolg omdat we nog graag zouden zien dat ook voor ...

De voorzitter: Welke motie trekt u in?

Mevrouw Woudstra: Motie circulair groen houden we aan.

De voorzitter: Aan tot wanneer? Op een andere vergadering? Oké.

Mevrouw Woudstra: Aan tot een volgende vergadering ...

De voorzitter: Dan trekt u hem voor vandaag in?

Mevrouw Woudstra: ... omdat we zicht willen houden hoe het gaat met de verenigingen, schoolbesturen. En natuurlijk liefst ook zouden zien dat het op een manier voor individuele mensen ook mogelijk wordt maar voor nu snappen we dat dat nu niet gaat. Samen, anti-discriminatie, we komen dit jaar terug op de nadere invulling. Goed om te horen dat er gesprekken met inwoners gepland gaan worden. We zijn nog wel heel benieuwd hoe dat vormgegeven gaat worden maar daar komen we dan graag op terug. En eerder werd het al door verschillende partijen gezegd, armoedebestrijding, een belangrijk punt. Daar blijven wij achter staan en vinden wij zeker een van de hoogste prioriteiten van de gemeente, zoals andere partijen ook aangeven. We zijn benieuwd naar

hoe we daar ook effectief op in kan gaan zetten want zoals werd aangehaald is daar echt een wereld te winnen. We zullen meedenken hoe dat mogelijk is. Blijf als gemeente inzetten op goed contact en dienstverlening voor de taken van de gemeente en het zorgen voor het goed samenleven in de stad. Van digitale dienstverlening tot persoonlijk contact in de wijkcentra en het Huis van de stad en daarbuiten. Voor de motie wielklemmen die werd, die is ingetrokken? Ja, scheelt er weer één. Voor de handhaving. Er is snel een waterbedeffect. Zodra er wordt opgetreden in de ene wijk verplaatst de criminaliteit en overlast zich naar de andere wijk. Er is opgetreden in Cromvliet, er is opgetreden in Hofstede, dat vraagt nog steeds aandacht maar nu is het raak in Pasgeld, er werd wel aan gerefereerd. Kunt u inwoners laten weten dat dit bekend is en kijken of informatie over preventie en buurtgesprekken bijvoorbeeld mogelijk zijn? Want nu zien de inwoners niet altijd dat er actie is of wat er gebeurt en weten ze ook niet wat ze eventueel zelf moeten doen als ze overlast zien of om overlast te voorkomen. Motie over fiets repareren, werd die ingediend? Ja toch? Mooi, een goed idee. We hopen dat het door kan gaan en we zouden hem willen steunen, mits uitvoerbaar en dat het geen extra kosten heeft. We hebben in het verleden vaker gevraagd of het project weer kan starten, bijvoorbeeld samen met ANWB-project, samen met de acties van de Rotary. En het zou mooi zijn als er bij KEI Rijswijk of op een andere plek daar ruimte voor wordt gevonden. De motie van Wij. over subsidies en instellingen. Volgens mij mist daar een stuk onderzoek. De afgelopen jaren zijn al deze subsidies, we hebben het er vaak over gehad, niet geïndexeerd. We hebben uiteindelijk een Subsidieverordening maar we indexeren niet. Er is geen structurele bijdrage aan deze instellingen, ze moeten het elke keer opnieuw aanvragen. Dat betekent voor hen extra kosten en geen zicht op structureel duidelijkheid op een basisbedrag. Door het gebrek aan indexatie zijn er forse bezuinigingen vanwege de inflatie. Het lijkt mij duidelijk dat deze instellingen het zwaar hebben, juist doordat we niet indexeren en niks doen met onze subsidies. Dus volgens mij hoeft daar niks meer te gebeuren, we steunen de motie zeker niet. Dank aan de burgemeester voor de antwoorden op inhuur en de toezegging om de acties die er zijn en lopen ook echt door te zetten en naar de raad te sturen. Daar zijn wij tevreden mee. De motie station Rijswijk op de rails en versnellen 30 kilometer per uur, daar gingen wij beide instemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Ik had een vraag over motie leefbaar Pasgeld, daar bent u eerste indiener van. Die komt, die dient u in?

Mevrouw Woudstra: Ja. Dat is versnellen 30 kilometer per uur.

De voorzitter: Dat wordt motie nummer 13.

Mevrouw Woudstra: Van de Kleiweg, dat is nummer 13. En als ik dan toch nog het woord mag. Mocht u het nog hebben gehoord, net als de afgelopen jaren zijn mijn teksten gebaseerd op die van sterke vrouwen. Jax Anderson van Hard Times, Marga Bult van Rechtop in de wind maar dit keer ook Bob Dylan, toch een keer weer een man, The Times They Are A-Changin.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan geef ik graag nu het woord aan de heer Loof van VVD Rijswijk.

De heer Loof: Dank u. Nee, dit is wel goed, mijnheer Van Enk. Dank. Voorzitter, dank voor het woord. Zoals aangekondigd in de eerste termijn dienen wij via deze weg één amendement en twee moties in. Om te beginnen dienen wij de motie meerjarenoverzicht kosten herinrichting infrastructuur in, mede door PvdA, D66 en GroenLinks.

De voorzitter: Dat wordt motie nummer 14.

De heer Loof: Duidelijk. Deze motie roept op tot een duidelijk meerjarenplan rondom de kosten van geplande investeringen in de Rijswijkse infrastructuur zodat beter zicht komt in welke wegen prioriteit hebben en welke kosten hiermee samengaan. Onze indruk is namelijk dat hier op dit moment niet altijd een duidelijke structuur in zit. Dan ons amendement. Op dit moment geen krediet naar de voetgangersbrug Prinses Beatrixlaan, mede ingediend door het CDA en onze tweede motie. Onze tweede motie, op dit moment investeren in brede verkeersveiligheid en niet in metaal, dus die dien ik ook bij deze in allebei. Yes? Ja.

De voorzitter: U dient het amendement in?

De heer Loof: En de motie die daarbij zit, ja.

De voorzitter: Ja. En dan wordt de motie over de financiële vooruitzichten, dat wordt nummer 15? Ja.

De heer Loof: Ja? Dan met dit amendement en onze motie maken wij een lastige maar duidelijke keuze. Via deze weg roepen we op om het project voetgangersbrug Prinses Beatrixlaan op dit moment te pauzeren en hier geen extra krediet voor te vragen in de begroting. Wij vinden het op dit moment niet verantwoord om één specifieke voetgangersbrug, waar nog veel onduidelijkheid over bestaat qua gebruik en rendement, uit te rollen terwijl door de gehele stad harde en pijnlijke maatregelen worden genomen. Wij roepen het college daarom op om het gevraagde extra krediet gericht te investeren in locaties waar dit een breder maatschappelijk rendement gaat opleveren. Namelijk voor het verkeersveiliger maken van wegen waar dat in Rijswijk nodig is, zoals bijvoorbeeld de Lange Kleiweg of de Van Rijnweg. Daar komt bij, voorzitter, dat naar onze mening het nut en noodzaak van de brug in de eerste termijn niet goed door de wethouder is neergezet. We hebben ondertussen de RIB over het station die ter plekke op iBabs werd gezet, hebben we eventjes bekeken en onderschrijft het verhaal van de wethouder die net is gegeven ook niet. Dan wil ik daarbij ook eventjes terugkomen op het punt van de betrouwbaarheid want die heb ik nu een aantal keer genoemd, betrouwbaarheid als overheid. Voorzitter, ik denk dat er werkelijk waar geen enkele inwoner is in RijswijkBuiten die vanwege het bestemmingsplan waar al weet ik niet hoelang toevallig een voetgangersbrug in stond, staat waar voorgaande colleges niks aan hebben gedaan, wetende dat die toch niet gebruikt gaat worden, om die reden een huis hebben gekocht in RijswijkBuiten. Dat geloof ik niet. Er zit ook voor mij een fundamentele punt onder, namelijk dat dit voornamelijk beloftes zijn in gesprekken tussen een wethouder en specifieke stakeholders. Uiteindelijk is het de raad die de laatste beslissing maakt en wij kunnen als raad niet toestaan dat doordat wethouders beloftes doen buiten deze raadzaal om wij om die reden gaan zeggen, er is een belofte gedaan dus moet de raad volgen. Wij maken hier onze eigen afweging en wij maken als Rijswijkse VVD de afweging dat dit op dit moment niet de juiste keuze is in deze financiële barre tijden. Daarbij verwijst ik ook nog graag bij het RIB die het college in 2022 heeft gestuurd waar ook ongelooflijk veel onduidelijkheid over staat over het verwachte gebruik van de brug. Het ambtelijk advies op pagina 29 van bijlage B van de keuzemogelijkheden, waar eigenlijk heel duidelijk staat uit de ambtenaren het stoppen met dit project, pauzeren van dit project is op dit moment de enige logische keuze. Duidelijker kunnen we het wat dat betreft niet maken en ik zie een hand.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Weterings u wil interrumperen. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Ja, voorzitter, dank u wel. Een korte vraag aan de heer Loof. Er waren drie insprekers waaronder ook schoolleerling en -lerares die aangaven dat de kinderen gebruik gaan maken van de brug. Twijfelt u aan hun oprechtheid van de vraag of de kinderen gebruik gaan maken van die brug?

De voorzitter: Mijnheer Loof, wilt u daarop reageren?

De heer Loof: Tuurlijk. Ik twijfel niet aan de oprechtheid van de insprekers, ik twijfel wel aan of ze de juiste inschatting maken. Ik denk namelijk niet dat dat gaat gebeuren. Je kan je fiets niet meenemen, iedereen weet dat kinderen veel liever fietsen. Als je aan de andere kant van de wijk woont ga je echt niet helemaal lopen naar die brug om daarna de brug over te steken, ik zie dat zelf niet gebeuren. Ik twijfel zeker niet aan de oprechtheid dat zij dat bedenken, dat zij dat denken maar ik denk wel dat ze een verkeerde inschatting maken. En neem ik ze ook niet kwalijk want ik zou ook als stakeholder heel graag een heel mooi project voor mijn deur willen hebben, die natuurlijk door een deel van de mensen die ik bedien zal worden gebruikt. Maar kijken naar het algemene belang maken wij de afweging dat het voor het algemeen belang niet nuttig is.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Zoghbi u ook wil interrumpen. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Yes, dank u wel, voorzitter. Is de heer Loof het met mij eens dat de Beatrixlaan nog niet volledig open is? Dat betekent dat er een fietspad geopend gaat worden nog vanaf de Bogaard richting Delft, waar dadelijk de hele verkeersveiligheid nog in het gedrang komt zeg maar. Dus op dit moment lijkt het alsof je de brug niet gaat gebruiken maar straks gaan honderden fietsers en fatbikes over die weg heen. Dat betekent dat het wel, dat die brug wel gebruikt gaat worden en voornamelijk door kinderen want ...

De voorzitter: En uw vraag is?

De heer Zoghbi: Kan hij deze verkeersonveilige situatie inzien?

De voorzitter: Mijnheer Loof, wilt u daarop reageren?

De heer Loof: Ja, voorzitter, ik twijfel een beetje over wat nu het punt precies is want sowieso is dat de situatie zoals die hiervoor was. Want ik neem aan dat die het fietspad, dat mijnheer Zoghbi het fietspad bedoelt die nu gesloten is vanwege WarmtelinQ. Ja, dat was hiervoor ook gewoon open en toen waren er ook geen problemen. Uit de stukken van het college blijkt ook, ik maak hem heel even af, als u dat prima vindt, uit de stukken van het college blijkt ook dat qua ongevallen eigenlijk zoals ik net zei tussen de nul en de vier geregistreerde ongevallen op die punten zitten dus ik denk dat het meevalt.

De voorzitter: Mijnheer Zoghbi, u heeft nog een interruptie of een aanvullende vraag?

De heer Zoghbi: Ja, ziet de heer Loof wel dat Parkrijk steeds groter wordt en dat er steeds meer inwoners zijn en dus ook meer kinderen en de scholen ook meer naar elkaar toe willen kunnen?

De voorzitter: Mijnheer Loof.

De heer Loof: Ja, voorzitter, dank. Natuurlijk, mijnheer Zoghbi, dat zie ik. En nog even terugkomend trouwens op uw punt over de fietsen. Die fietsen gaan straks inderdaad richting Delft en weet ik veel wat en ook door RijswijkBuiten, die kunnen niet gebruikmaken van de brug straks. Dus het geeft mij eigenlijk een extra argument om te zeggen, we hebben hier straks honderden fietsers die straks alsnog het kruispunt moeten gaan gebruiken omdat ze de brug niet kunnen gebruiken. En als laatste op wat u nog zei over dat er meer mensen bijkomen, dat weet ik. Maar wij kijken hier naar het algemene belang en ook naar de veiligheid van die kruispunten die volgens het college in de RIB van '22 gewoon veilig is. En ook kijkend naar het ambtelijk advies wordt er gezegd, die wegen zijn veilig en deze brug is niet noodzakelijk.

De voorzitter: Uw laatste interruptie, mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Dat is goed. Dan heeft de heer Loof toch niet naar de insprekers goed geluisterd want de fietsers vanaf de Bogaard die gaan er ook geen gebruik van maken. Het gaat over de inwoners van de twee wijken, de scholen van de twee wijken, die gaan ervan gebruikmaken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loof, wilt u verdergaan met uw tweede termijn?

De heer Loof: Ja, om daar nog heel kort op te reageren. Kijk, ik luister echt wel naar de inwoners, ik wil hier niet het beeld laten doen ontstaan dat ik dat niet doe. Wij maken gewoon een andere afweging. Maar wat drie mensen zeggen die natuurlijk, zoals ik net als antwoord gaf op de heer Weterings, tuurlijk blij zijn dat er iets gaat komen waar zij vooral heel goed gebruik van kunnen maken, betekent niet dat wij dat ook moeten volgen omdat het algemeen belang daarin voor ons anders afweegt. Overigens de school Parkrijk, de inspreker die er ook kwam, als u wederom kijkt naar RIB 22031 ziet u dat in de gebruikscirkel Parkrijk erbuiten valt. Dus de verwachting van het college is dat nul mensen van en naar school Parkrijk gebruik gaan maken van die brug. Maar dat nog even terzijde. Dan vervolg ik mijn betoog, voorzitter, en mijn laatste punt ook over de brug. Ik zie, en ook voorafgaand bij de behandeling en de voorbereiding hiervan, zie ik bij iedereen, en dat heb ik niet vaak, het ongelooflijk duidelijk zichtbare ongemak bij dit onderwerp. Iedereen worstelt er ongelooflijk mee. En ik wil niet doen overkomen vanuit mijn kant dat dit hier een spelletje of iets dergelijk is. Wij zien hier een fundamentele keus die wat ons betreft echt anders moet, de andere kant moet omslaan. Ik merk bij iedereen, ook net toen ik antwoord gaf op de heer Van Dam maar ook bij mijnheer Van 't Eind, je ziet echt dat ze diep van binnen voelen, er is hier iets niet goed en dit is wel een hele gewichtige keuze. Nou, is ook wel goed dat we die gewichtige keuze echt voelen in de raad. Maar ik denk dat als ze echt hun verstand laten spreken en de algemene belangenafweging maken, dat die eigenlijk zou moeten overslaan naar deze brug op dit moment te pauzeren. Dat gezegd hebbende over de brug. Dan wil ik graag nog een punt maken over de bezuinigingen die er worden gedaan, voorzitter. Voorzitter, ik heb in mijn eerste termijn aangegeven dat wij hebben gevochten om ervoor te zorgen dat er niet meer lastenverhogingen zouden plaats gaan vinden of zouden worden voorgesteld in deze Kadernota. Daar zijn we ook trots op en dat heeft best veel moeite gekost maar we zijn er trots op dat ook het college heeft ingezien dat noodzakelijk is om te bezuinigen. Want waar geen geld voor is, kan je niet uitvoeren. We zijn ook blij om te zien, met hoeveel pijn het dan ook doet omdat het echt onze stad gaat raken, dat wel die focus is gelegd op de bezuinigingen. Natuurlijk zijn er enkele verhogingen maar gelooft u mij, we hebben echt gevochten om ervoor te zorgen dat dat niet verder zou doorslaan. Het is ook deel van goed bestuur en verantwoordelijk bestuur om afwegingen te maken bij zo'n pakket en ook niet dermate door te gaan met de bezuinigingen dat je dingen maar helemaal gaat schrappen. Want het Rijk stelt ons ook wel voor de keuze, het Rijk zet ons ook wel voor een situatie waarin dat wel een reële optie geweest had kunnen zijn. We hadden ook kunnen zeggen, die Schilp verduurzamen we niet maar die schrappen we gewoon helemaal. Zo ver kunnen we ook weer niet gaan. Dat wilde ik toch nog even gezegd hebben, dat we echt oog blijven houden voor die portemonnee van de Rijswijker. Daarnaast hebben wij in de eerste termijn als Rijswijkse VVD een aantal belangrijke toezeggingen binnen. Over de sluitende begroting, de meerjaren sluitende begroting, dat daar alles op alles gezet gaat worden. Inspanningsverplichting, om het eventjes weer ambtelijk te zeggen, om ervoor te zorgen dat die sluitend blijven. Dat de externe inhuur naar beneden gaat en dat hier goed zicht op is en dat dat ook aan de raad wordt toegestuurd de nieuwe cijfers of de cijfers die de burgemeester met ons heeft gedeeld. Het meerjarenoverzicht kosten infrastructuur. Dan wil ik tot slot, voorzitter, nog wel een punt maken over de bijdrage van de heer Van Enk van het CDA. Want die begon zijn bijdrage met dat er eigenlijk sinds 2022 een bepaalde mate van financieel wanbeheer heeft plaatsgevonden in deze gemeente. En daar wil ik toch wel echt, echt sterk afstand van nemen. Dat is niet waar. Om mee te

beginnen, dit college heeft altijd zijn uiterste best gedaan om begrotingen sluitend voor te leggen en daar ook zeker in gelukt. Op dit moment zien wij ons door omstandigheden van buitenaf voor een situatie die dermate ingrijpend is dat het college ook zijn verantwoordelijkheid moet nemen en ook heeft genomen om grote besluiten te nemen om te zorgen dat dit niet erger gaat. En ik vraag mij ook af wat het CDA nou precies wil? Dit college heeft een Kadernota die, en dat bedoel ik niet in de negatieve zin, een belachelijke hoeveelheid van 50 pagina's heeft. En dat is belachelijk omdat het normaal niet zo is, normaal is het een paar pagina's. Maar het college heeft ons wel daardoor in de staat gesteld om als raad de regie te pakken, zelf keuzes te maken, meteen inzichtelijk te krijgen wat de gevolgen van die keuzes zijn. Met een ongelooflijk uitgebreid ambtelijk advies tot de loopbrug aan toe om zelf een afweging te maken. Precies wat het CDA altijd vraagt, breng die raad nou in control. Nu gebeurt dat een keer en dan is het weer niet goed. Ik vraag me ook echt af wat de heer Van Enk nou eigenlijk wil? Voorzitter, met deze laatste uitlokking laat ik mijn tweede termijn ...

De voorzitter: De heer Van Enk heeft straks een tweede termijn.

De heer Loof: ... eindig ik mijn tweede termijn. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Ik geef graag nu het woord aan de heer Van Enk van het CDA. En hij gaat naar het spreekgestoelte.

De heer Van Enk: Ik krijg net door dat dit spreekgestoelte eigenlijk niet past bij mijn lengte maar dat daargelaten. Er zijn nu twee fractievoorzitters die wat vragen hebben gesteld bij de opstelling van het CDA. De heer Van 't Eind wees erop dat wij maar weinig moties hebben ingediend en de heer Loof begrijpt eigenlijk niet waar het CDA naartoe wil. Ik wil beginnen met het feit dat ik in mijn inleiding zo kernachtig mogelijk de huidige financiële situatie en de aanloop daarnaartoe heb geprobeerd te schetsen. Heel feitelijk en met getallen die absoluut kloppen. En dat is een gitzwart beeld maar dat is niet iets wat ons zomaar overkomen is en wat bij andere gemeenten ook aan de hand is. Dat komt pas vanaf 2026. En de aanloop naar 2026 beginnen wij dus met een gigantische achterstand. Als het gaat om de toezegging van de wethouder overigens van de heer Van Damme, ben ik iets minder gerust dan de heer Loof net zei want ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumperen.

Mevrouw Woudstra: Ja. Hoor ik het goed dat u zegt, 2026 begint het, terwijl aangegeven is dat wij al eerder, een jaar eerder de systematiek invoeren en daardoor in 2025, een jaar eerder onverwacht, in het ravijnjaar komen?

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, als effecten in 2025 ook al zichtbaar worden dan is dat best wel alarmerend. Maar de financiële situatie nu is al slecht. Over de afgelopen jaren waar begrotingen met overschot werden gepresenteerd, wat de heer Loof een verdienste vindt, dat vind ik ook een verdienste als het ook gehaald wordt. Maar die overschotten, neem het afgelopen jaar, 6 miljoen, slaat om in een tekort van 12 miljoen. Dus dat is de situatie waar we nu al in zitten. Ons weerstandsvermogen is een 6- geworden.

De voorzitter: Ja. Ik zie dat mijnheer Van 't Eind u ook wil interrumperen. Mijnheer Van 't Eind, is uw laatste interruptie.

De heer Van 't Eind: O, is dat echt mijn laatste interruptie? Nou, dan moet het wel een goede zijn. Had ik er misschien iets langer over na moeten denken want ... Nee, ja, toch een vraag aan de heer

Van Enk. Kijk, wijst op zichzelf heeft de heer Van Enk gelijk, dat we afgelopen jaren elke keer net ook in de min schoten uiteindelijk.

De heer Van Enk: Net in de min schoten?

De heer Van 't Eind: Nou, dat we in de min schoten. Maar is de heer Van Enk het ook met mij eens dat ook dat elke keer met name veroorzaakt werd door externe factoren? Ja, voorzitter, nou ja, dan trek ik de conclusie, dat is met name door externe factoren ontstaan. Is mijnheer Van Enk, dan stel ik toch een andere vraag nog, het met mij eens dat het heel verstandig is om voorzichtig om te gaan met het bezuinigen in de stad? Juist omdat het zo belangrijk is, waar de heer Van Enk ook elke keer op wijst, dat we ook moeten blijven investeren in die toekomst. Want anders hebben we straks niet voldoende voorzieningen, anders loopt ons verkeerssysteem vast, dat is ook belangrijk. Dus, en is het dan niet heel verstandig en bent u dat met me eens om dat op een voorzichtige manier te doen? En dat is dus precies wat dit college heeft gedaan.

De voorzitter: En wat is uw vraag?

De heer Van 't Eind: Of de heer Van Enk het met mij eens is dat het verstandig is niet direct in paniek te schieten en gelijk te beginnen met keihard te bezuinigen, met de consequenties voor de toekomst van dien. En dat het dus een heel verstandig pad is geweest om zo lang mogelijk te kijken, kunnen we het redden zonder keiharde bezuinigingen? En op het moment dat het echt noodzakelijk is dat te doen. En dat is dit moment, dat is vandaag. Bent u dat met me eens?

De voorzitter: Het is stiekem een vierde interruptie geworden. Mijnheer Van Enk, wilt u snel reageren?

De heer Van Enk: De vraag had ik wel begrepen, voorzitter. En mijn antwoord is nee. Als we twee jaar geleden waren begonnen met bezuinigingen, dan hadden dat niet de keiharde bezuinigingen hoeven zijn van vandaag. Daar komt het op neer. En we hebben weinig reflectie van de wethouder gehoord waarom tot vorig jaar aan toe, toen er weer een begroting met positief saldo werd gepresenteerd, onze motie werd afgewezen om vast te beginnen met die ombuiging. We hebben er geen antwoord op gekregen. En ja, in die zin ook weer wel want de wethouder heeft het over het goede overleg wat hij met het Rijk had en de VNG die voor ons zou zorgen en die ons aanraadde om die tekorten vooral te laten staan. En de wethouder heeft het ook nog gehad over mogelijk veranderende soort toezicht van de provincie. Voorzitter, ik had het over faillissement van Rijswijk. Dat is misschien een beetje hard maar we weten allemaal dat dat feitelijk betekent dat de provincie preventief toezicht houdt en gaat bepalen waar wij moeten bezuinigen. En dan zeg ik aan mijnheer Van 't Eind, mijnheer Loof, dan wordt het nog veel vervelender. Dan kunnen we nog veel minder beloftes die we aan de burgers hebben gedaan waarmaken. En dat is waar het mij om gaat, dat is waarom wij eerder hebben gewaarschuwd.

De voorzitter: Wilt u verdergaan met uw termijn.

De heer Van Enk: Dus ik vraag van de wethouder niet een inspanningsverplichting om de meerjarenbegroting sluitend te maken, ik vraag een harde toezegging daarvan. Dan het tweede misverstand. Als het CDA niet een hele rij moties indient is het niet zo dat het CDA niet mee heeft gedacht over bezuinigen. De lijn van mijn verhaal was dat wij in principe overall, ook met de opties die zijn geschetst, mee akkoord kunnen gaan als dat nodig is om de reserves terug te brengen op het oude peil. Dat is nogal wat. En ik heb alleen gezegd, behalve, en toen heb ik in mijn verhaal twee lijnen aangegeven waar we niet op willen bezuinigen, het armoedebeleid en openbaar gebied. Daar hebben we voorbeelden van gegeven en ook de reden waarom. Dat is omdat ik een strategie wil

schetsen waar ik graag, die ik het college mee wil geven voor voorbereiding van de begroting. Daarbij gaan ook wel eens details fout. Want laat ik dat ook even rechtzetten, de heer Van Malsen, wethouder Van Malsen heeft net aangegeven wat zijn plannen met de mantelzorg zijn. En ik heb dus door een misverstand begrepen dat die al waren bezuinigd maar dat bedrag is alleen wat omlaag gebracht. En dat verhaal klonk goed. En ik moet mijn excuus aanbieden want ik heb mij daarover naar een journalist gisteren dus de verkeerde bewoordingen gebruikt.

De voorzitter: Is genoteerd.

De heer Van Enk: Maar die lijn, die lijn willen wij graag doorzetten en wij willen die financiën op orde. Daarom hebben we ook het amendement van de VVD gesteund over de brug. Daarom hadden we oorspronkelijk ook dat amendement van Rijswijks Belang gesteund over de Van Rijnweg. Het antwoord van de wethouder is overtuigend, zo gaat dat niet, dat kun je niet wegbezuinigen, dat is verkeersgevaarlijk. Dus ik val terug op mijn oude optie, wij moeten onze oorspronkelijk belofte handhaven. Wethouder heeft gezegd, sluit die weg af, dat kost niks. En ik denk dat als een compromis hier bereikt in de gemeenteraad vorig jaar, als dat uiteindelijk blijkt zoveel te kosten dat daar het tekort wat we nu nog overhouden voor dit jaar erdoor ontstaat, dan moet je ook als raad bereid zijn op je schreden terug te keren. Dan moet je de hand in eigen boezem steken en zeggen, we sluiten hem toch af, ondanks wat we bij krappe meerderheid hebben beloofd. Hetzelfde geldt voor, en dat zijn allemaal voorstellen die we in ons verhaal hebben gedaan, bovenop de opties die al voorlagen, stop met die gemeentelijke combinatie Elsenburg. Als het klopt, ik heb er totaal geen reactie op gehoord. Ik was even in de war wie nou de wethouder sport vanavond is, maar ik heb er geen reactie op gehad. Als we die investering van 13 miljoen nu stoppen, dan is er nog een heleboel geld over zolang die aanbesteding niet is gedaan. Als we nu in deze situatie zitten zijn dat wel degelijk zakelijke voorstellen en redenen om ons te herbezinnen. Hetzelfde geldt, is niet leuk misschien, maar ik heb nog geen enkele reactie erop gehoord als ik zeg, laten we nou onze bestuurlijke kosten beperken. Ons besluit wat we over de griffie hebben genomen, om die ten goede te laten komen aan de staande organisatie. Het feit dat we best van vijf naar vier wethouders terug zullen kunnen. Neem dat serieus. Ga niet zeggen, ik weet niet wat het CDA wil want ze komen nergens mee. Nee, dit waren nog extra voorstellen om te kunnen besparen voordat we de burger gaan belasten.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, wilt u tot een afronding komen?

De heer Van Enk: Ik moet gaan afronden. Tot slot de jeugdzorg.

De voorzitter: Want u heeft eigenlijk bent u uw spreektijd nu aan het overschrijden. Maar omdat u bent geïnterrupteerd wil ik u die ruimte geven om uw laatste zinnen uit te spreken.

De heer Van Enk: Dank u wel. Ook de jeugdzorg zouden we de wethouder ...

De voorzitter: En ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumperen.

Mevrouw Woudstra: Ja, als ik het goed begreep had u het net over de Van Rijnweg. Ik ben heel benieuwd wat uw voorstel Van Rijnweg dan wel is en wat u dan wel op verschillende kruispunten wil?

De heer Van Enk: Afsluiten voor autoverkeer.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Waar de wethouder van heeft gezegd, dat is de optie die nog steeds vrijwel niks kost.

Mevrouw Woudstra: Duidelijk, dan weet ik dat. Gaat u daar ...

De heer Van Enk: Daar hebben wij destijds ook voor gestemd maar de coalitiepartijen kwamen met een heel ingewikkeld compromis en dat blijkt nu 1,7 miljoen te gaan kosten.

De voorzitter: Ja, nu ga ik even ingrijpen. Mevrouw Woudstra, u heeft al een interruptie. Nog één? De laatste.

Mevrouw Woudstra: Ja, ik mag nog een laatste keer. Dit is mijn interruptie op de mijnheer Van Enk en die maak ik graag af, wat mijn tweede interruptie is. Toch? Dit is dan mijn derde. Ja, dank u. Dat is prima.

De heer Van Enk: Wat is uw vraag?

Mevrouw Woudstra: Dan wilde ik alleen in reactie dat u zei, dat is toch voorgesteld? Inderdaad, daar waren wij ook voor en wij blijven ook voor de afsluiting van de Van Rijnweg en dat zou ons veel besparen. Wij proeven dat op dit moment daar geen meerderheid voor is maar als u die motie alsnog in wil dienen dan zou dat ook een optie zijn.

De heer Van Enk: Nee, daar ga ik geen motie over indienen. Wij hebben destijds ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: ... ook voor de sluiting gestemd en ik roep alleen de collega's op of het college, als je geld moet zoeken, wees dan ook eerlijk en laten we dat ingewikkelde compromis terzijde schuiven. We kunnen het niet betalen. Tot slot de jeugdzorg. Ook daar zou ik graag van de wethouder Van Damme een wat duidelijkere toezegging willen hebben. Want in feite is over dit jaar al een besparing ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, u bent nu echt bijna twee minuten over uw tijd. Dus ik wil u ...

De heer Van Enk: Ja, maar dat was ook een reactie op.

De voorzitter: Ja, snap ik.

De heer Van Enk: Ik moest de jeugdzorg toch even doen. Want dat is ...

De voorzitter: En dat heeft u gedaan.

De heer Van Enk: Nee. Nee, nee.

De voorzitter: Dus in één zin uw laatste vraag.

De heer Van Enk: Een duidelijke toezegging van de wethouder want de bezuiniging is al wel ingeboekt, is nu begroot voor de rest van het jaar voor minder. Dan moet die ook keihard toezeggen dat die serieus aan de slag gaat. En dat die niet alleen knijperhard zijn best doet maar dat hij die bezuiniging ook gaat realiseren omdat, omdat ...

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: ... omdat het niet alleen maar om een geldkwestie gaat. Wij zijn ervan overtuigd dat het ook kinderen niet helpt op deze voet door te gaan.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, wilt u afronden?

De heer Van Enk: En zo zijn er nog een paar dingen, dank u.

De voorzitter: Ik ga nu het woord geven aan mevrouw Van Nunen van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, dank. Ik wil ook eerst graag even in algemene zin reageren op partijen in eerste termijn. Ik vind het onvoorstelbaar hoe selectief sommige partijen kijken naar wat er voorgesteld wordt in het maatregelenpakket van het college. Als er over de jaarrekening wordt gesproken wordt er wel heel erg breed op de tekorten ingezoomd terwijl die echt heel duidelijk in enkele domeinen zich hebben afgespeeld. Ik ken het CDA, laat ik dan even op de voorgaande spreker allereerst ingaan, als een partij waar ik vaak in het verleden ook op sociale thema's goed zaken mee heb kunnen doen. En daar prijs ik het CDA ook voor en dat mis ik een klein beetje, behalve dan dat u een excuus maakt naar de wethouder armoedebeleid nu net, maar ik mis dat een beetje. Dat sociale gezicht van het CDA op de thema's waar ik vroeger zo goed mee kon samenwerken. Is voor mij een constatering, u kunt daar anders over denken. Voorzitter, ik vind als ik kijk ... Ja.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Van Enk wil reageren op uw interruptie of op uw betoog.

De heer Van Enk: Ja, dat begrijp ik niet want ik heb twee lijnen aangegeven waar we als CDA niet op willen bezuinigen. En dat is in ruimste zin heb ik daarbij het armoedebeleid geschetst en ik heb er nog net even ter verduidelijking ook de mantelzorg aan toegevoegd dus ik begrijp het niet. Ik heb net ook geprobeerd dacht ik in de discussie duidelijk te maken dat we juist moeten bezuinigen om voor de inwoners die wij hebben sociaal beleid mogelijk te maken, blijven maken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Mevrouw Van Nunen, gaat uw gang.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, even heel kort want ik heb nog meer te zeggen in mijn zeven minuten dan antwoord te geven op de heer Van Enk maar ik riep het zelf op. Maar ik heb breder dan op armoedebeleid met uw partij in het verleden samengewerkt en hoop dat eigenlijk ook nog in de komende tijd te kunnen doen. En samen natuurlijk ook nog met andere partijen. Voorzitter, wat ik al zei, er is op juist enkele specifieke domeinen een tekort gerealiseerd helaas of gerealiseerd, geleden. En daar proberen we nu met een maatregelenpakket met een principe, en daarmee sluit ik ook weer aan bij D66, de zwaarste of de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten, proberen we dat pakket inhoud vorm te geven en ook uit te rollen. Ik ben wel benieuwd naar welke alternatieven andere partijen die zo zwaar tegen dit maatregelenpakket ageren, welke alternatieven zij zien? Wij willen dus een gezonde groei in de stad behouden met dit college, wij willen wijkcentra wijkwelzijnswerk behouden en niet, zeker niet de kloof tussen arm en rijk laten oplopen. Integendeel, verminderen, de heer Van 't Eind zei het ook al. En we willen inderdaad ook voldoende culturele activiteiten en daar wil ik nu even verder op. Want de sociale impact van cultuur wordt niet door iedere partij hier benoemt, dan wel gezien. Want het is niet alleen je producten leveren als culturele instelling maar ook midden in de samenleving staan en ook alle kleine culturele initiatieven die er zijn in de stad laten opbloeien of erbij betrekken. Ik denk bijvoorbeeld aan Theater Na de Dam wat de Schouwburg heeft gedragen en zeker geen verdienmodel was. Het is een voorbeeld om ons na te laten denken over Rijswijk in en na de Tweede Wereldoorlog. Het moet u toch aanspreken? Het is maar een voorbeeld. Daarvoor noemde ik in een interruptie al de initiatieven van Trias om toch ook iedereen te kunnen laten meedoen met in dit geval muziek. Voorzitter, dat was wat betreft onze keuze voor dit maatregelenpakket wat betreft de cultuursector. En het is niet zo dat de cultuursector helemaal niet inlevert. De heer wethouder Wit zei dat ook al, er is al jaren trouwens geen indexering geweest van de cultuursector. Zij moeten datgene doen, dat verwachten we tenminste, voor steeds minder geld eigenlijk, daadwerkelijk minder geld gezien de inflatie. Dus wat dat betreft een pleidooi voor het behoud van onze cultuursector zoals die nu wordt voorgesteld in dit maatregelenpakket. Voorzitter, ik ga nog heel even in op een paar antwoorden van met name wethouder Van Malsen, ook met name de vragen die ik heb gesteld in mijn eerste termijn. Ik hoop dat we inderdaad niet alleen

geïnformeerd worden over de BUIG-initiatieven zoals de wethouder zei, maar ik verwacht er eigenlijk ook wel meer initiatieven bij zoals ik eigenlijk benoemde. Namelijk die drieslag tussen Nederlandse taal, vaardigheden en ambacht of een vak leren en een baangarantie. Misschien dat de wethouder daar net nog een schepje bovenop kan doen als hij ons via de RIB over de BUIG informeert. Dank voor de terugkoppeling van de meedenkgroep armoede, mooie initiatieven noemt u al. We kijken daarnaar uit in september als u daarin meer informatie heeft. En de schulden aanpakken zoals in Arnhem is misschien op dit moment een brug te ver in Rijswijk maar een stap in die richting zouden wij zeer toejuichen.

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, ik zag dat mijnheer Van Dam u wilde interrumpen of heb ik dat niet goed gezien?

De heer Van Dam: Ja, nee, dat heeft u goed gezien. Ik zou aan mevrouw Van Nunen willen vragen, zij zei net de zin, wat willen die andere partijen nu? Dat vroeg u volgens mij aan ons. Maar we hebben drie moties ingediend, die zijn net door de heer Van Enk heel goed benoemd wat de reden daarvan was. Wij geven extra maatregelen om te bezuinigen, om wellicht andere dingen vrij te spelen waar nu geen ruimte voor is of om de lasten naar de inwoners te verlagen. Dat is wat wij willen. Wat wilt u nog meer van ons weten?

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, het is misschien wel een verschil in principes. Zoals ik net ook al zei, sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Wij hebben geprobeerd om juist onze inwoners met een wat kwetsbare achtergrond en inkomen zoveel mogelijk te ontzien. En daarin maak je keuzes, dat ben ik met u eens. Maar dat wil niet zeggen dat andere groepen onevenredig veel meer lasten dragen. Dat valt gezien de inflatiecorrectie, de indexatie reuze mee.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, u wil nog een keer interrumpen? Dat is dan een tweede interruptie.

De heer Van Dam: Ja, ja, want ik snap, ik wil verduidelijking van mevrouw Van Nunen want ik snap niet wat ze nu zegt. Dus u zegt, het is een verschil in principes, deze ... En dan gaat u door met een verhaal over dat de sterkste schouders de sterkste lasten moeten dragen. Deze drie moties die wij met de oppositie hebben ingediend gaan niet over lastenverzwaring voor mensen met een kleinere portemonnee, deze moties gaan juist over intern kijken in de organisatie wat er misschien anders kan. Op twee verschillende gebieden, op de bouwprojecten en op de inhuur. De andere motie die gaat inderdaad over cultuur en dat zijn beide zijn alle drie geen principiële kwesties.

De voorzitter: Heeft u een vraag aan mevrouw Van Nunen?

De heer Van Dam: Dus ja, ik snap niet waar mevrouw Van Nunen haar antwoord daarnet over ging?

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, ik hoop dat de heer Van Dam heeft geluisterd naar wat ik over cultuur zei. Dus die vraag heb ik beantwoord. En wat betreft de inhuur, ik heb het idee of niet het idee, ik ben ervan overtuigd dat de burgemeester uw vragen in eerste termijn in haar beantwoording goed heeft beantwoord met betrekking tot inhuur. Dus we kijken inderdaad uit naar welke mogelijkheden het college ziet. Ik heb het trouwens ook gezegd hè in mijn eerste termijn, dat wij de efficiency van dit college op de eigen organisatie ook zeer waarderen. Als daar een tandje meer bij kan, graag. Maar dat horen we graag, daar hebben we geen motie voor nodig denk ik. Voorzitter, ik ga nog heel even verder. En ik hoop dat de heer Van Dam op die wijze gerustgesteld is. Wij steunen of wij hebben al de motie meegetekend, D66, station. Want ondanks het feit dat wij door de beantwoording van de wethouder wel dachten, hé, waar is deze motie nou goed voor? Vertrouwen

we wel op het antwoord van de wethouder dat hij dit ziet als steun in de rug om de gesprekken met de NS verder te vervolgen. Voorzitter, en dan de wel wat, ja, grotere discussiepunten in deze raad met betrekking tot de Van Rijnweg. Ik zou allereerst willen zeggen aan de indieners van de motie om de Van Rijnweg open te houden. Dit zijn nu de consequenties, de gevolgen van uw eigen besluit. Als de wethouder zegt, we moeten er alles aan doen om niet voor de rechter gesleept te worden als er zich daar onveilige situaties voordoen, dan vertrouw ik daarop. En dan ga ik ervan uit dat hij ook zei, de post onvoorzien 40 procent proberen zoveel mogelijk naar beneden te halen, daar vertrouw ik op.

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, ik zie dat mijnheer Weterings u wil interrumpen. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ik wil graag even mevrouw Van Nunen geruststellen. We gaan het amendement terugtrekken, gaan we niet indienen. Omdat we hem juist hadden voorbereid om te vragen waar die 40 procent vandaan kwam? En daar de wethouder zelf ook zei van, hé, wacht eventjes, 40 procent is wel heel erg veel. Ik praat hier over tonnen dat dat naar beneden gaat maar waar het over gaat is op dit moment zullen we het amendement niet indienen. Dus haal rustig adem.

De voorzitter: Klopt het, mijnheer Weterings, ik hoor uw amendement eerste halfjaarrapportage versobering aanpak Van Rijnweg trekt u in?

De heer Weterings: Na de uitleg van de wethouder dat hij die 40 procent ook wel hoog vond en dat gaat bekijken. Zeer zeker want daar ging het ons om. Dank u.

De voorzitter: Prima, helder. Mevrouw Van Nunen, wilt u verdergaan met uw tweede termijn?

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dan heb ik dat gemist. Ja, dan had ik dat ...

De voorzitter: Nee, wij hadden dat ook gemist, dan weet u dat.

Mevrouw Van Nunen: Ja, dat heb ik dat gemist misschien in uw tweede termijn. Of u zegt het nu, dat weet ik niet. Maar misschien heb ik het gemist, dan had ik hier niet op in hoeven te gaan. Wat betreft de voetgangersbrug. Wij hebben ook net zoals GroenLinks dat net zei en ook ik denk enkele andere partijen ook best wel getwijfeld over, is die brug nu eigenlijk wel die investering ook waard? Wij blijven nog steeds twifelen over hoeveel voetgangers daar nu gebruik van zullen maken maar wij zijn ook wel gevoelig voor een versobering van het voorstel. En dan heb ik eigenlijk nog een vraag aan de wethouder daarover, wat zou die versobering van het voorstel, en dat zou dan het weglaten van die lift zijn begrijp ik, wat zou dat dan financieel ons opleveren? Kortom, welke nieuwe indicatie voor een bedrag kunt u daar dan bij melden?

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, wilt u tot een afronding komen?

Mevrouw Van Nunen: Ja, ik meld af met het mooiste wat ik eigenlijk in deze raad ook gehoord heb en waar ik ook mijn best voor heb gedaan samen met andere partijen. Dat is namelijk dat de Buurtgezinnen, motie Buurtgezinnen, komt die nu weer in Buurtgezinnen, dat die warm wordt ontvangen door het college, waarvoor dank. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn van uw raad. Dan stel ik voor dat we overgaan naar de tweede termijn van het college en dan geef ik graag eerst het woord aan wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, voorzitter, dank u wel en ook dank aan de raad voor de inbreng in tweede termijn. Ook dank voor de complimenten die zijn geuit over het gelopen proces ook met betrekking tot de Kadernota. Ik hoorde de heer Van Dam zelfs paginanummers opnoemen van de Kadernota dus

die informatie is goed gebruikt. Ik zal de complimenten die zijn gegeven ook zeker nogmaals overbrengen aan de ambtelijke ondersteuning die daar echt aan heeft bijgedragen. En dat project is getrokken zonder externe inhuur of zonder een duur extern bureau. Ik herhaal het nog maar eens. Ik heb het in het forum ook al gezegd. Ik ben ook eigenlijk wel, ja, blij dat er ook partijen zijn die de begrotingen van andere gemeenten lezen. Ik heb ook zelf die neiging eigenlijk. Dus elke stad die ik hier bezoek in Nederland, en Nederland is mijn favoriete vakantie land, ja, daar lees ik ook altijd de begroting van. En ja, je ziet altijd hele opvallende en leuke verschillen. Ik ga niet zo vaak op vakantie naar Delft dus die heb ik nog niet zo goed bestudeerd. Maar daarvan weet ik natuurlijk wel dat iedere gemeente ook, ja, toch ook zijn eigen bijzonderheid heeft. De plattelandsgemeenten zijn echt wel flink gecompenseerd in 2023 met de herverdeling van het gemeentefonds. Er zijn kustgemeenten, waar ik ook heel vaak kom, ja, die halen echt heel veel op met toeristenbelasting. Dat gaat in de miljoenen. Ja, wij halen 3 ton op daarmee. Dus er zitten heel veel verschillen in, niet altijd even vergelijkbaar. Maar de kern is wel dat vooral de gemeenten geraakt worden in de Randstad die geen centrumgemeente zijn ook. Want sommige gemeentes rond Den Haag die fungeren ook als centrumgemeente. Maar ik ben daar, ik blijf ook die begrotingen lezen en nou, als u tips heeft, geef ze vooral door. Wij zullen ze meenemen en ook ervoor zorgen, een inspanningsverplichting, om de begroting sluitend te krijgen in ieder geval in '25, '26 ook en hopelijk meerjarig. Maar daar is nog veel voor nodig en daar zullen we ons blijven inzetten. En de reflectie waar mijnheer Van Enk het over had, ja, die had ik eigenlijk ook al best wel uitgebreid gegeven in het forumdebat dus ik wil ook niet al te veel in herhaling vallen. Maar de begroting '24 is door de provincie beoordeeld als positief, die voldeed aan de criteria van de provincie voor het zogenaamde repressief toezicht. Dus ja, dat wil ik dan nog wel in herinnering brengen. En wat betreft de jeugdzorg. Ja, we hebben een ombuigingsplan opgesteld, 1,2 miljoen dit jaar en volgend jaar ook 1,2 miljoen oplopend tot 2,5 miljoen in '26 en verder. Ja, dat is wat ik u daarop heb aangegeven. Daar gaan we ook onze stinkende best doen en misschien nog wel meer dan dat. Daar gaan we in ieder geval heel erg ons best voor doen. Dan ga ik even naar de, ik heb van hen heel veel vragen gekregen wel, nog over de vuurwerkshows vanuit Beter voor Rijswijk. Ik denk, ja, mijn antwoord in eerste termijn was ook niet bedoeld als dat het alleen een vuurwerkshow bij oud en nieuw zou kunnen zijn. Het kan bij elk evenement en iedere evenementenorganisator kan een vergunning aanvragen, een milieuvergunning bij de provincie en evenementenvergunning bij de gemeente. Maar ik vind het wel echt belangrijk, en dat hebben we ook al afgesproken in het evenementenbeleid, dat we dat bij de organisator zelf leggen. Wil die nou een lasershow of een vuurwerkshow? Ja, ik ga me daar echt, laat ik gewoon echt over aan de organisatoren. Dus ja, misschien dat u ook contact kan opnemen met die organisatoren maar ik vind dat eigenlijk geen rol voor de gemeente om de vuurwerkshows te gaan promoten. En ja, qua Buurtgezinnen, de motie die is ingediend, ja, daar heb ik eigenlijk ook al genoeg over gezegd in de eerste termijn. En laat ik natuurlijk het oordeel aan de raad en omarm hem in feite. Goed om te zien dat daar brede steun voor is vanuit uw raad. Nou, dat wat betreft mijn reactie in tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Dan kijk ik naar wethouder Van de Laar. Ik geef graag u het woord.

De heer Van de Laar: Dank u wel. Over BvR, over de motie Volmerlaan, Treubstraat. Daar sta ik heel positief tegenover. Ik zou hem kunnen overnemen maar we hebben afgesproken dat we stemmen over moties dus bij deze het stemadvies van mijn kant. Motie wielklem is ingetrokken maar ik wil toch even herhalen eigenlijk wat de voorzitter zei. Ik interpreteer dat nu wel als een opdracht die u het college meegeeft om een plan van uitwerking voor het invoeren van het instrument wielklem mee te nemen in het voorstel wat het college doet in het parkeerbeleid. Ja, en ik zie u knikken dus dat is, wij komen met een plan van aanpak of uitwerking. Dan het Rijswijks Belang, de toezegging om

zo min mogelijk aan die 40 procent te komen, onvoorziene kosten. Kijk, er doen zich altijd onvoorziene kosten voor maar inderdaad 40 procent is wel erg hoog. Vaak worden die ook met dit soort projecten ingezet voor kostenstijgingen maar dat is nou niet ... Daar heeft u ook toe opgeroepen om daar niet al te lang mee te wachten. Dus dan doen die kostenstijgingen neem ik aan niet voor tussen het ontwerp en de daadwerkelijke realisatie. Uw inbreng, de inbreng van het Rijswijks Belang, voorzitter, geeft met ook wel aangelegenheid om te melden nieuws van de rechter van gisteren. Waarbij het project Parels in Parkrijk de rechter zich onverwacht heeft uitgesproken over hetgeen de bezwaarmaker had aangevoerd tegen de bouw van zeventien woningen en zeventien huishoudens die ook in het AD hebben gestaan en Hart van Nederland, et cetera. De rechter heeft daarvan gezegd dat de bezwaarmaker geen belanghebbende is in de zaak omdat die niet significant geraakt wordt door de parkeerbesluiten maar ook marge heeft gezegd dat er voldoende parkeerplaatsen worden gerealiseerd. Dat betekent, dat is heel goed nieuws maar de bezwaarmaker kan daar ook weer tegen in bezwaar komen zes weken en kan ook nog altijd naar de Raad van State gaan. Dus dat zit helemaal bij de bezwaarmaker en zijn juridisch adviseur die daar een besluit over moeten maken. Maar het is in ieder geval een heel goed signaal en ik denk heel prettig voor de inwoners om in ieder geval een indicatie te hebben van welke kant het mogelijk op zou gaan. Een motie voorstel parkeerplaats Van der Kooijweg.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Zoghbi u wil interrumpen. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Aanvullende vraag. Is dat ook medegedeeld aan de inwoners?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Dat is niet aan de gemeente, het een uitspraak van de rechter. Het is in ieder geval weet ik omdat dat in de procedure zit medegedeeld aan de bezwaarmaker. En zo hebben wij zelf ook een afschrift en de makelaar ook en ik denk dat het ook heel snel bekend zal zijn bij de inwoners zelf. Waarbij dus niet is gezegd dat het project nu per definitie doorgaat omdat er nog andere mogelijkheden zijn voor de bezwaarmaker. Rijswijks Belang, motie ...

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar, wethouder, ik zie dat mijnheer Weterings u ook wil interrumpen.

De heer Weterings: Ja, voorzitter, de wethouder refereerde naar ons betoog. In ons betoog had ik het over de uitspraak van 23 april over de Godfried Bomansstraat van de bouw. Kan die daar wat meer vertellen over de afwijzing van de Raad van State?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, wilt u daarop reageren?

De heer Loof: Ik heb heel even een kort punt van orde want ik hoor nu twee personen die nu een vierde interruptie hebben. Is dit nou een reset omdat het college aan de beurt is of want zo heb ik het proces niet. Niet dat het niet mag hoor maar ik wil voor mezelf ook weten ...

De voorzitter: Nee, dit is, ik heb het geïnterpreteerd, dit is de tweede termijn van het college en wat mij betreft mag u dan nu ook interrumpen.

De heer Loof: Nee, duidelijk. Helder. Ja.

De voorzitter: Dat is de reden waarom ik ... Ja. Nee, ik wil het nog maar als voorzitter van uw raad verhelderen. Dus de drie interrupties is per termijn en dit is de tweede termijn van het college en ik geef u ook de gelegenheid om nu te interrumpen. Ik wil u ook aanwijzen dat een interruptie een korte, heel kort moet zijn en een vraag is. Ik merk dat een aantal van u zich daar niet aan houden en ik wil u daar nog een keer op wijzen om dat wel te doen. Wethouder Van de Laar, wilt u verdergaan?

De heer Van de Laar: Voorzitter, een korte reactie op de vraag want het is niet aan de orde vanavond eigenlijk. Maar ten aanzien van de Godfried Bomanslocatie heeft de rechter de gemeente de gelegenheid gegeven om een betere onderbouwing aan te leveren voor ten aanzien van de parkeerkeuzes die zijn gemaakt. Dus daar zijn we mee bezig. Wij, Rijswijk, kosten externe inhuur van het ruimtelijk domein, zit dat nou bij die 15 miljoen op de begroting? Ja. U had het over specialistisch werk. Is niet alleen maar specialistisch, wil ik toch even benoemen, het zijn ook gewoon projectleiders en zo maar die zitten wel gewoon bij het algemeen bedrag in de begroting. Motie over groei en kunnen we bouw niet temporiseren of keuzes maken in het ambtelijk apparaat? Voorzitter, we hebben eigenlijk al zitten we krap in het jasje voor alle plannen die zijn aangenomen en wij temporiseren ook, dat doen wij eigenlijk aan de lopende band. Tot weinig plezier van ontwikkelaars en soms ook bewoners. Maar dan ziet u die plannen vaak niet voorbijkomen die wij tegenhouden. Heel af en toe is er een ontwikkelaar die dan u als raad weet te vinden van, nou, ik wil dat mijn plan doorgaat. Maar wij maken die keuzes binnen het ruimtelijk domein zodat we de plannen die zijn aangenomen in de raad wel kunnen doorzetten. Daarnaast zijn er natuurlijk overal afspraken, intentieovereenkomsten, andere juridische overeenkomsten en die kunnen we eigenlijk niet ... Alles kan stopgezet worden maar dat kost ook allemaal fors geld aan planschade en dat soort zaken. Ten aanzien van de brug vroeg u concreet, kan die versoberd worden? Ja, onder andere bijvoorbeeld met zoiets als de lift. Kan ik daar nu van aangeven hoeveel geld dat bespaart? Nee, dat kan ik nu niet. Ik kan wel toezeggen dat er in het ontwerp goed gekeken wordt naar de hellingbaan. En inderdaad ook dat je er, je zal er in ieder geval van de kant van de school niet op kunnen fietsen maar dat er wel een sleuf, hoe heet zoiets, wordt gemaakt dat je daar in ieder geval met de fiets overheen kan en ook met de fatbike. Richting mevrouw Woudstra zeg ik dat die toegankelijkheid van die helling zodanig moet zijn dat er daadwerkelijk mensen, alle soort mensen overheen moeten.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, ik zie dat mijnheer Van der Veer u al een tijdje wil interrumpen maar ik wachtte even tot u uw zin zou uitspreken. Mijnheer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Wethouder, heb ik nou goed gelezen dat daar in het stuk wat ons is voorgelegd, dat er helemaal geen lift is toebedeeld aan deze brug? En dan een vervolgvraag. Bij de meeste projecten qua fietsen en verkeer is 50 procent subsidie tot wel 90 procent subsidie van het MRDH en het Rijk mogelijk. Is dat eventueel bij deze voetgangersfietsbrug ook?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, wilt u daarop antwoorden?

De heer Van de Laar: In het oorspronkelijke ontwerp bij die 1,5 miljoen, daar zat geen lift bij. Die is er later bij gekomen waardoor het bedrag ook hoger werd. Maar ja, dat zou dus wel soberder kunnen. Voor subsidie maakt u een heel terechte opmerking, vaak zijn die subsidies voor fietsen, et cetera. Maar ik zal meenemen dat er ook gekeken moet worden naar subsidiemogelijkheden voor deze brug.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, mijnheer Loof wil u ook interrumpen. Het is wat onrustig in de zaal. Het is hier rechts heel vrolijk dus ik wil even alle aandacht. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Ja, voorzitter, dank. Aangezien ik er weer drie heb dat het me niet duidelijk was. Kan de wethouder eigenlijk aangeven wat de structurele onderhoudskosten van deze brug en de eventueel in te passen lift gaan worden?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar. Het lijkt me een hele technische vraag maar op dit moment ...

De heer Van de Laar: Ja. Nee, dat kan ik nu niet. Ja, dat kan ik schriftelijk en ik weet ook niet of we dat nou binnen, omdat dat definitief ontwerp er nog niet ligt weet ik ook niet of we dat binnen een

maand kunnen bij wijze van spreken. Maar in ieder geval voor de volgende begroting lijkt me dat wel kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, ik moet toch even, er was hier al budget voor, 1,5 miljoen, en nu hoor ik dat er nog geen definitief ontwerp is. Dat die lift er later bij is gekomen, dat er geen zicht is op wat de structurele kosten gaan worden. Wat is er in godsnaam met die 1,5 miljoen gedaan in die periode? Het begint me nu wel een beetje te duizelen. Er wordt hier meer geld gevraagd. 1,5 miljoen lag er al maar ik hoor alleen maar, dit is nog niet duidelijk. Hoe kunnen we hier nu meer, bijna 3 miljoen straks gaan vrijmaken voor dit terwijl nog de helft nog niet duidelijk is? Voorzitter, via u.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Voorzitter, ja, dat vind ik een lichte overdrijving van hetgeen wat ik zei. Maar het is goed dat u wel het heeft over die 1,5 miljoen. Want eerder had u het over dat dingen op basis van belofte van de wethouder gebeuren, of ik dat was of mijn voorganger. In 2020 heeft uw raad die 1,5 miljoen in de begroting opgenomen en daarmee ook eigenlijk vastgezet. In ieder geval, zo hebben inwoners dat geïnterpreteerd dat die brug er zou komen. Een brug die al vanaf het begin af aan in de plannen zat dus zo heeft zich dat ontwikkeld. En in de tijd dat door WarmtelinQ en er zijn meerdere redenen waarom die brug niet in 2021 is gerealiseerd, door de kostenstijgingen. Vandaag hebben we het dan ook, ik zou bijna willen, slecht maar het is wel een fors besluit over een ophoging van het besluit wat u toen genomen heeft. En ik ben het helemaal met de VVD eens als ze zegt, het is een gewichtige politieke keuze. Dat is het inderdaad en daarvan maakt u allemaal nu zelf een afweging. Ik denk dat ik er zelf nu inhoudelijk voldoende over heb gezegd. Dat was het einde van mijn tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel, wethouder Van de Laar. Dan geef ik graag nu het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Een lijstje vragen nog, deels ter verduidelijking en deels ook nieuw. Grasaren, BvR, ik ga daar even op in als we straks ook de motie van Rijswijks Belang daarin bespreken. U heeft vragen gesteld over het Rijswijks Museum, de situatie en hoe gaan we daar momenteel mee om? Ja, die situatie is niet gewijzigd ten opzichte van een aantal maanden geleden toen we bij elkaar zaten. Buiten het feit dat wij met zeer grote regelmaat bij elkaar zitten om te bespreken hoe dat momenteel gaat. En ook de stappen die het museum zet om tot een gezondere financiële situatie te komen, daar ben ik continu mee bezig. Komende donderdag zit ik vlak voor het reces ook nog weer bij het museum, ik hou echt de vinger aan de pols. We zullen ook in de komende periode richting het einde van het jaar richting de begroting daar continu scherp op blijven. Dus mochten er zorgwekkende signalen die dusdanig zorgwekkend zijn dat wij denken dat daar problemen met aflossing zouden komen, dan zullen wij dat ook met u communiceren. Maar nou, nogmaals, we zijn daar, nou ja, ik wil niet zeggen wekelijks maar zeker wel tweewekelijks bijna in gesprek. Even kijken, er is kort iets gezegd over hondenspeelplekken, of wij die toe willen voegen? Nou, vooralsnog op dit moment ga ik geen hondenspeelplekken toevoegen. Het is natuurlijk wel zo dat we in het Wilhelminapark momenteel bezig zijn met een hondenspeelplek. Daar was ook een hondenspeelplek maar die moet straks weer definitief en goed ingericht worden als de WarmtelinQ daar weg is. Meteen even bruggetje maken richting de vraag van D66 over het Wilhelminapark. Ik denk dat gezien de complexiteit en de veelheid van vragen die daar momenteel liggen. We hebben het over groen, we hebben het over kunst, we hebben het over horeca, we hebben het over eigenlijk echt heel veel dingen. Als u akkoord gaat dat ik na de zomer met een RIB kom om u te informeren over de stand van zaken en de planning voor de komende tijd.

De voorzitter: Mijnheer Wit, mevrouw Woudstra wil u interromperen. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Mijn bedoeling was op zich niet om meer brieven te krijgen. Mijn bedoeling was om alle stenen die er liggen, bijvoorbeeld het brede pad dat nu volledig van asfalt is richting de Natuurtuin, en dat hele stuk aan te passen. Dat ligt niet bij WarmtelinQ, dat hangt ook niet van de horeca af. Dus wij horen dat al een tijdje maar we zien ook plekken waar we afspraken over hadden waar gewoon nu niks gebeurt. Ik snap het als u een kostenefficiëntie afweging wil maken met per se een hele planning en een RIB. We hadden echt gewoon liefst concrete acties nu gehoord. Nou, ik neem dan genoeg met een RIB.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

Mevrouw Woudstra: Maar ik wil gewoon ... Ja, mijn bedoeling, verduidelijken dat het niet mijn bedoeling was om extra informatie te vragen maar ik vraag om actie. Kan de wethouder bevestigen dat die actie er komt?

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Ja, de concrete actie is dat wij dit jaar een beschoeiing rond het hondentrainingsveld gaan aanleggen en dat is wat ik nu mee kan geven dan als dat de vraag is. Even kijken hoor, Rijswijks Belang, u heeft een vraag gesteld over het Museum Bescherming Bevolking, hoe staat het ervoor? Nou, het klein onderhoud is momenteel wel uitgevoerd, dat hebben we ook in goed overleg gedaan met het museum. Maar het groot onderhoud, dat staat inderdaad nog steeds in de steigers te wachten op, nou ja, een aantal factoren. En de belangrijkste is daarvan toch de toekenning vanuit de Rijksdienst voor het Cultuur Erfgoed van dat het een rijksmonument gaat worden. Dat is echt iets wat lang duurt, dat mij ook veel te lang duurt. Daar kan ik absoluut wat dat betreft uw zorg wel in delen. Ik heb ook de zeilen gezien die op het dak zitten, wat mij zeer tegen de zin is. Maar ja, het is wel iets wat ik nu niet direct ga oppakken en ook niet direct ga verhelpen omdat ik dan een investering ga doen die ik wellicht straks in een later stadium subsidieerbaar kan uitvoeren. Dus het is even pappen en nathouden maar zowel ik als mijn collega Larissa Bentveld die straks weer terug is en maatschappelijk vastgoed in haar portefeuille heeft, zitten daar absoluut bovenop. De huisartsen heeft u ook een vraag over gesteld. Ja, nogmaals, we hebben dit natuurlijk vaker bediscussieerd en ik snap ook uw zorg. We hebben vandaag trouwens in het college een raadsinformatiebrief zoals toegezegd over huisartsen vastgesteld dus die komt deze week naar u toe. Blijft dat wij geen directe rol hebben als makelaar maar wij hebben natuurlijk wel een rol in het totale plaatje, hoe gaan wij om met de voorzieningen van de stad en de eerstelijnszorg? Daarin zijn we continu ook met de huisartsen in gesprek, we zijn ook met onze ontwikkelaars in gesprek. Op het moment dat wij bezig zijn met een ontwikkeling dan wijzen wij ruimtes aan die een maatschappelijke functie hebben en zullen wij ook de ontwikkelaars wijzen en ook de huisartsen wijzen op de mogelijkheid om daar mogelijk een praktijk te beginnen. U weet ook dat wij bijvoorbeeld als we het hebben over de laatste situatie daar bij het station of achter het station, ik ben de straatnaam even kwijt, Fonteyenburg is dat geloof ik. Dat we daar ook actief, heb ik ook zelf actief met de bestuurder nog contact opgenomen van, zijn daar mogelijkheden en welke mogelijkheden ziet u? En daar stopt ook mijn bevoegdheid dus dat is ook wel dat ik die grens wil ik ook duidelijk bij u neerleggen. Daarnaast hebben wij met Hadoks bestuurlijk overleg op regelmatige basis en daar blijven wij samen zoeken naar mogelijkheden. Dat doen we niet alleen als Rijswijk. Ik heb onlangs ook in dat overleg aangegeven dat ik inderdaad graag ook bij Den Haag aansluit bij dat onderzoek wat zij aan het doen zijn om die huisartsen een plek te geven. Omdat wij ook zien dat patiënten of cliënten, hoe je ze wil noemen, vanuit Den Haag, en dat wordt ook bevestigd door de voorzitter van Hadoks die een praktijk in Rijswijk heeft, veel cliënten zien die vanuit andere gemeenten ook in deze gemeente komen. Dus

het is niet een lokaal probleem, het is echt ook een regionale opgave en daar hebben we echt oog voor. Maar het is niet makkelijk en het is ook voor huisartsen, en dat is toch ook iets wat ik u wil meegeven, ook heel vaak niet interessant om een praktijk of een maatschap te beginnen. De regeldruk vanuit de Rijksoverheid is groot. Dat betekent ook dat zij, dat het voor hen soms interessanter is om voor een groot bedrijf, een grotere organisatie te gaan werken of zichzelf als zzp'er te laten verhuren. Ja, dat komt niet direct de zorg naar mijn mening in ieder geval niet ten goede maar is wel iets waar we mee te maken hebben. Even kijken, dan heb ik nog een vraag, want ik doe het even net als vorige keer, ik doe eerst de vragen en dan de moties. Ja, het CDA heeft een vraag gesteld over de MFA, over de 13 miljoen die daarvoor begroot is. De aanbesteding is inderdaad nog niet lopende. Dat klopt, we zijn druk bezig ook met de organisatie die erin moet komen in de contractvorming. Ja, betrouwbare overheid, we hebben al toezeggingen gedaan en ook harde toezeggingen dat we daar met zijn allen gaan zoeken naar een mogelijkheid om die MFA te bouwen. En tegelijkertijd wil ik ook teruggeven, het is een raadsbesluit. Een raadsbesluit om die MFA daar te bouwen. Dus op het moment dat u mij vraagt om daar stappen in te zetten dan zeg ik, nou, dan ga ik hem toch terugleggen. Ik zeg, ja, dit is toch echt iets waar de raad besloten heeft dat die MFA er moet komen. En persoonlijk, ik sta erachter want ik denk ook dat het een toegevoegde waarde is voor de omgeving. Er komen daar veel woningen bij en die hebben ook zo'n organisatie of zo'n plek nodig waar al die organisaties die erin gaan komen ook goed beslagen ten ijs kunnen komen. En daarin een onderdeel zijn van de voorzieningen die wij namelijk zo hard nodig hebben in deze stad en zeker ook in de gebieden waar we nog veel nieuwbouw gaan plegen. Dus ik zou ...

De voorzitter: Wethouder Wit, ik zie dat mijnheer Van Enk u wil interrumperen. Heel kort graag gezien ook de tijd.

De heer Van Enk: Ja, mijn vraag was niet om een raadsbesluit terug te draaien maar de vraag was of het college dat opnieuw in overweging zou willen nemen?

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Van Enk: Juist gelet op de stand van zaken en het feit dat, ik denk ook dat daar de vertraging aan te wijten is, er nog steeds geen sluitend businessplan is. Dus voordat wij daar iets gaan bouwen maar een structureel tekort op de exploitatie gaan krijgen, zou ik graag van het college voor de begrotingsbehandeling een heroverweging willen zien. En dan kunnen we bij de begroting daar een nieuw raadsbesluit over nemen. Dat is de vraag.

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Ja, en dat ga ik niet doen. Daar ben ik niet bereid om dat op die manier op te pakken. En u doet hier een aantal insinuaties over het feit dat de businesscase mogelijk langjarig niet sluitend zou zijn. Dat zegt u net, u zegt net, u geeft aan dat er waarschijnlijk, u geeft aan dat u denkt dat de reden dat we nog niet tot aanbesteding zijn overgaan, dat er geen sluitende businesscase is. Ik ga niet in op de inhoudelijke contractbespreking die wij hebben met de organisaties. En nogmaals, ik ga ook niet dit besluit terugdraaien. Dit iets wat wij afgesproken hebben met de organisaties en een betrouwbare overheid komt dat na.

De heer Van Enk: Voorzitter, weet de wethouder dat ...

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Weet de wethouder dat die businesscase al jarenlang is toegezegd? En dat het laatste wat we daarover hebben gehoord van een wethouder dat die daar nog steeds in geloofde maar dat die er nog steeds niet ligt. Dat is toch een hele goede reden om in deze financiële situatie

zo'n investering opnieuw te heroverwegen. En wat betreft de beloftes verwijs ik naar het verhaal van de heer Loof. Wij kunnen dat op een heleboel andere manieren dan met een 13 miljoen-investering ook waarmaken.

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren en vervolgen uw tweede termijn.

De heer Wit: Ik heb niets toe te voegen aan wat ik net gezegd heb dus ik ga mijn tweede termijn vervolgen.

De voorzitter: Prima.

De heer Wit: Ja, dan ga ik even de moties langs die nog openstaan. De motie grasaren. Ja, het is iets, na mijn stroozout mijn favoriete terugkerende onderwerp in deze raad. Maar dat wil niet zeggen dat ik het niet minder serieus neem. Of minder serieus neem, laat ik het zo zeggen, het is inderdaad iets wat ook wij geconstateerd hebben dat we veel grasaren zien. Het is erg groeizaam weer, laten we ook daarin duidelijk zijn. Maar het is ook onderdeel van ons huidige groenbeheerplan, grasaren bestrijden. Dat doen we dus ook op hondenlosloopegebied. Maar we kunnen op het moment dat wij zeggen van, als u zegt, het moet intensiever. En dan moet dus de mensen moeten die dat normaal op de wijze doen waarop wij ingekocht hebben en waarop de aanbesteding gedaan is, zij moeten handmatig nog ook al die laatste grasaren gaan weghalen. Ja, dan komt er ook een andere prijskaart tegenover te staan. En dan kom ik wel weer terug op de vraag die volgens mij door de fractie van GroenLinks wordt gesteld, wat gaan we dan niet doen in het groenbeheerplan? Want uiteindelijk is het wel schipperen want u weet, ik heb best wel een grote financiële druk op dat groenbeheerplan dus het is of het één of het ander. Ik denk dat we met de wijze waarop we nu met grasaren omgaan, we daar een goede weg in gevonden hebben. Het kan altijd beter, zal ik ook zeker toegeven, maar ik wil ook nog één ding echt wel hier toch blijf ik zeggen, blijf ik elke keer zeggen, eigen verantwoordelijkheid van hondenbezitters staat ook nog steeds voorop. Ik heb zelf ook veel vrienden met honden en die weten inderdaad dat je, als je naar buiten bent geweest, je poten van je hond en de oren van je hond en de vacht moet controleren of er grasaren in zitten. Dat is de realiteit van dit jaargetijde. De motie biodiversiteit die u aangeeft, dan gaat het inderdaad specifiek ...

De voorzitter: Wethouder Wit, ik zie dat mijnheer Weterings u wil interrumpen. Dan is uw tweede interruptie.

De heer Weterings: Voorzitter, de motie voor de grasaren roept op enkel om de losloopegebieden en de uitlaatstroken gewoon extra in de gaten te houden. U heeft mensen van de binnenbaan heeft u rondlopen daar in al die gebieden die ook handmatig daar zaken doen. Misschien daar even kunt overleggen van een extra oogje in het zeil te houden om dus verwondingen bij dieren te voorkomen. Ik vraag alleen om een extra in de gaten te houden. Ik vraag niet om extra budget, ik vraag niet om meer werkzaamheden voor meer mensen alleen een extra oogje. Dat ze bewust worden, we zijn hier bezig in de struiken, laten we die grasaren meenemen, bijvoorbeeld ook voor de binnenbanen. Hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Ik blijf bij het betoog wat ik net gehouden heb, wij houden het goed in de gaten. Extra in de gaten houden betekent toch ook dat extra mensen erlangs moeten gaan om het te bekijken. En als u dan wilt dat wij er wat aan doen betekent dat extra inzet om de grasaren weg te halen. Dus ja, uiteindelijk alles wat extra is kost extra geld. Even kijken hoor, de motie biodiversiteit. Ja, bij werkzaamheden, maakt niet uit waar in de stad, bekijken we altijd hoe we omgaan met natuur en met biodiversiteit en ook hoe we ze een handje kunnen helpen. Dit geldt voor heel de stad. En

eigenlijk een voorbeeld hiervan is dat we beogen om het gras meer extensief te beheren. Dus één of twee of drie keer per jaar maaien in plaats van gras gladmaaien als gazon. Hierdoor ontstaan dus ook meer kruiden. Ja, u kunt het onkruid noemen maar uiteindelijk zijn dat inheemse kruiden, inheemse planten die het best zijn voor de biodiversiteit. Als we het specifiek hebben over Hoekpolder, dan is dat ook echt een plek waar die biodiversiteit met natuurlijke inheemse kruiden en planten beter kan floreren en op deze wijze dus ook uitstekend voldoet. Het is tegelijkertijd een plek waar wij, ja, op deze manier ook voldoende schuilgelegenheid en voedsel voor fauna, voor dieren moet ik eigenlijk zeggen, beschikbaar is. Nou, wat we wel gaan doen is dat we extra, we gaan een pilot draaien met sinusmaaien. Sinusmaaien betekent feitelijk dat we maai-beheer, even kijken hoor, dat we deels maaien en dus plekken binnen het gebied de kruiden en het gras laten staan zodat er meer mogelijkheid is in de biodiversiteit om altijd een plek te hebben om zich te verschuilen en om voedsel te vinden. Nou, dat maai-beheer dat stemmen we af met de ecooloog en een vertegenwoordiger vanuit Platform Groen. En uiteraard zorgen we ook dat dit wel past binnen de beschikbare budgetten zoals die momenteel voor groenbeheer staan. Dus kortom, dit doen we al dus die motie die kan ik u echt, die kan ik ontraden. De motie over parkeerplaatsen bij de Van der Kooijweg, om daar een andere invulling of meerdere van dat soort parkeerplaatsen, om daar een invulling voor te vinden. Ik denk, dat vind ik een motie, daar kan ik op zich wel in meegaan om daar iets mee te doen. Om te kijken of we die locaties beter kunnen gebruiken en beter kunnen inzetten. Ik ga dat met stadsbeheer opnemen of wij vergelijkbaar aan bijvoorbeeld de Burgemeester Elsenlaan, daar een goede locatie kunnen maken zodat we wat meer centraal die plek kunnen gebruiken in plaats van op meerdere locaties. Dat vind ik iets wat ik kan omarmen en waar ik de toezegging ook aan u doe om daar goed naar te kijken of we dat op een betere manier kunnen doen. Dan heeft u nog een motie herinrichting parkeerplaatsen. Ja, bedoelt u nu inderdaad Cromvliet of Leeuwendaal? Want ik weet dat er een schouw is geweest in Leeuwendaal naar parkeerplaatsen en in Cromvliet een vergelijkbare situatie. Het maakt me ook niet zo heel veel uit. Op het moment dat er dit soort mogelijkheden zijn kunnen we daar natuurlijk naar kijken. Aan de andere kant wil ik ook wel zeggen, er zijn ook een hele hoop mensen binnen Leeuwendaal en Cromvliet die vragen om meer groen. Als we het hebben over Leeuwendaal met een bezit van toch meer dan tweeënhalve auto per gezin, dan denk ik dat misschien groen ook wel eens een keer een plek daar kan krijgen. Maar misschien is daar minder vraag door. Ik vind het een motie die ik in ieder geval wel mee kan nemen om daarnaar te kijken. Ik moet wel zeggen, in de toekomst gaan we natuurlijk de integrale ontwerpplannen voor die wijken aanpassen en dan zal er ook op een andere manier gekeken worden naar auto's, naar het parkeren en hoe dat in die situatie ingepast kan worden. Maar zeker een van de foto's die u meestuurt met hoekpanden die eigenlijk uitkomen op een lege parkeerplek, dat is een punt waar we zeker naar kunnen kijken. Ik geef u wel aan, ik zit zeer krap in mijn financiën en het is, ja, het zijn kleine dingetjes maar alle kleine dingetjes bij elkaar is uiteindelijk wel weer een stevige kostenpost.

De voorzitter: Ja, ik wil wel, wethouder Wit, ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumperen. Maar ik wil altijd netjes dat iemand zijn zin kan uitspreken. Dus ik ga niet een iemand die er dwars doorheen als voorzitter. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Kan ik helemaal begrijpen maar er was voor mij geen touw meer aan vast te knopen op een gegeven moment. Dus bij deze een kleine oproep of de zinnen korter kunnen in dat verband? En de deur gaat weer open want anders hebben we te weinig zuurstof hier, heel belangrijk. Aan de heer Wit, u geeft aan, en dat intrigeerde mij, in de toekomst komen er veranderingen of beheerplannen voor die wijken. Kunt u aangeven wat die toekomst is, aan wat voor termijnen denken we dan? Want we hadden het eerder over investeren en dat in één keer goed doen dus als we dingen gaan aanpassen doen we het graag goed. Dus ik ben ook wel benieuwd welke toekomst van die plannen dat is en wat mensen dan voor zich kunnen zien?

De heer Van Enk: Voorzitter?

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Van Enk: Voorzitter, de vraag van mevrouw Woudstra kan ik wel beantwoorden denk ik. Want de wethouder heeft eerder aangegeven dat zoals het hier om het stadhuis uitziet, dat is het standaard niveau van groenbeheer voor heel Rijswijk.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, deze vraag, deze interruptie is niet aan u gericht en ik geef het woord aan mijnheer Wit. Ik wil ook dat u zich aan de orde van de vergadering houdt.

De heer Wit: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Woudstra, ik denk, ik heb het verkeerd gezegd. Ik bedoel de integrale herinrichting van de wijk, dat is wel iets wat in de toekomst gaat gebeuren. Deze wijk is uit de jaren 70, eind jaren 70, begin jaren 80. De situatie is, er komt op een gegeven moment een punt dat wij daarin integrale herinrichting moeten gaan doen. En dan gaan we kijken, hoe gaan we die auto op een andere manier inpassen? Dus ik heb het even, ik heb het woord beheer in de mond genomen, dat was niet correct. Even kijken hoor, waren er verder nog moties? Ja, ja, zeker wel, de motie grote subsidies. Ja, subsidies zijn een instrument voor het uitvoeren van beleid zoals u weet. Het beleid wat wij hebben, het cultuurbeleid is vastgelegd in een document en dat willen wij uitvoeren en daarvoor subsidiëren wij organisaties voor het bereiken van bepaalde doelen dus ook binnen dat beleid. Met een bezuiniging op de subsidie draaien we die volgorde eigenlijk om. Op het moment dat je zegt van, nou, ik vind het niet belangrijk dat wij natuurlijk wel wijziging in het beleid hebben, ik wil beleid gaan aanpassen, dan kan je ook iets anders vragen aan die organisaties. Wij vragen aan onze culturele organisaties om bepaalde dingen beleidsmatig uit te voeren en daar hoort een financiële bijdrage bij. Dus ik vind wel dat op het moment dat wij gaan kijken of we kunnen bezuinigen op beleidsdoelen, dat is een andere discussie die we dan hebben. Deels daarvan is ook nog een keer een wettelijke taak. Als we het over de bibliotheek hebben, dat is sowieso iets waar je niet zomaar op kan bezuinigen. Daarnaast, nou, wat ik net ook al gezegd heb, uiteindelijk het niet indexeren, er is wel af en toe geïndexeerd op specifieke subsidies. Maar dat we niet standaard, dat we nu niet standaard indexeren tenzij er echt bijvoorbeeld huurverhogingen dat soort dingen, daar moeten we wel wat mee want dat is wat we zelf feitelijk aan hen opleggen. Dat geeft al aan dat met de gestegen kosten wij dus eigenlijk aan hen vragen om te kijken naar hun interne organisatie hoe ze dingen effectiever kunnen doen. En dat is iets wat we bij elke subsidieaanvraag continu ook weer doen. Op het moment dat wij een subsidieaanvraag binnen krijgen, dan vragen wij hen, kijk goed binnen je organisatie hoe je onze beleidsdoelen kan uitvoeren? Dus wij geven geen structurele subsidies zoals u weet en meerjarige subsidieplannen hebben wij niet. Zou ik wel graag naartoe willen zodat we ook bestendigheid kunnen bieden aan de organisaties die het beleid voor ons uitvoeren. Maar uiteindelijk is het wel zo dat wij dus, nou ja, elke keer weer die subsidieaanvraag beoordelen. Op het moment dat wij die beoordeling doen, dan kijken we kritisch. Dat is ook onderdeel dan van, nou ja, elk jaar weer, hoe staat de organisatie ervoor? U vraagt ook in uw motie om te kijken, wat is nou de huidige stand van zaken binnen die organisaties? Ja, dat is iets wat wij jaarlijks keurig conform de P&C-cyclus van hen terugkrijgen, de terugkoppeling op de subsidies.

De voorzitter: Volgens mij heeft u echt een duidelijke reactie gegeven, wethouder Wit. Ik wil u vragen om verder te gaan. Ik zie dat mijnheer Van Dam u wil interrumpen. Kort graag.

De heer Van Dam: Ja, ik heb een vraag want u legt de vinger wel op de juiste plek. En eerder in uw betoog had u het over de gesprekken die u voert ook met het museum. En ik wil misschien dat dan als voorbeeld nemen en ook als een vraag naar u. U zegt, ik voer dan gesprekken met dat museum over de dingen die wel goed gaan, de dingen die wat minder goed gaan. Waarmee aan mijn ... Het kan niet ... Wij hebben ook de jaarstukken gezien zeg maar van datzelfde museum. En u zegt van, joh,

we controleren die organisatie intern en in de jaarstukken zien we ook het salarishuis. En we zien in Voorburg eenzelfde soort gemeente of eenzelfde soort museum, dat het eigenlijk met bijna de helft van het salarishuis van de gemeente van het museum in Rijswijk doet zeg maar. En dat zijn dingen die ons wel opvallen.

De voorzitter: En wat is uw vraag, mijnheer Van Dam?

De heer Van Dam: Nou, omdat de heer Wit geeft aan ...

De voorzitter: Want we gaan nu een vergelijking maken van het museum in Delft of Leidschendam of welke ...

De heer Van Dam: Bijna goed, Voorburg.

De voorzitter: Voorburg.

De heer Van Dam: Ja. Nee, dat is opvallend dat zij dat, eenzelfde soort gemeente, met minder gelden kunnen. En ik vroeg me af, is dat dan ook onderdeel van die gesprekken die u voert? En eigenlijk is onze motie ook de vraag van, joh, worden nou in die gesprekken ook echt de vragen gesteld die gesteld zouden moeten worden? Want ik heb het gevoel dat als je het dan bijvoorbeeld over dat museum hebt, dat het wel een stukje efficiënter kan. Dat is ook wat we proberen te zeggen met die motie. En alleen het inzichtelijk maken, we zeggen niet dat we het per se moeten doen.

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Jazeker. Het museum in Voorburg vraagt 2 ton extra subsidie, dat weet u. Dat is wel een iets andere orde waar we nu op zitten dus dat is niet vergelijkbaar denk ik. Uiteindelijk is dit wat wij, dit museum zoals het er nu voor staat, en nogmaals, ik heb het net ook gezegd, ik maak me ook zorgen over de financiële situatie van dit museum en daarom zit ik er zo kort bovenop. En dan kijken we dus ook echt serieus naar, wat is er mogelijk binnen dit museum? En vraag ik ook hen ook echt om kritisch te kijken naar de eigen begroting en om te anticiperen op de toekomst en dat is iets wat ik blijf doen. Meer kan ik ook niet hè, ik bedoel nogmaals, heb ik eerder gezegd, ik ga niet over hun programmering. Maar ik vraag hen wel om kritisch te kijken naar die programmering en ook naar het feit hoe ze dat opzetten en hoe ze dat bouwen en al die vragen die komen ter sprake. En dat is ook de Raad van Toezicht, die spreek ik ook aan op juist deze zaken. Zij zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor hoe dat museum draait, de Raad van Toezicht niet voor niks. En ook hen, ja, voel ik daarvoor over stevig aan de tand en dat blijf ik ook doen.

De voorzitter: Ja, wilt u verdergaan, mijnheer Wit? Dat is uw laatste interruptie dan, mijnheer Van Dam, en echt heel kort.

De heer Van Dam: Ja, want ik had het niet over de hoeveelheid subsidie die ze vroegen, ik had het over de salarishuizen die ik vergeleek. En het salarishuis van Voorburg is 2,7 ton en het salarishuis van Rijswijk is 4,5 ton.

De voorzitter: En wat is uw vraag?

De heer Van Dam: En dat is wel voor dezelfde fte's dus ik vroeg me af of u dat dan ook bespreekt en wat vindt u daarvan? En ziet u daar dan echt geen kansen in om dat misschien een stukje naar beneden te halen?

De voorzitter: Mijnheer Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Ja, uiteindelijk is dat toch echt iets aan de Raad van Toezicht. En nog zoals ik net al aangaf heb ik ook bij de Raad van Toezicht een gesprek gehad over de financiële situatie van het museum. Ik ga niet over het salaris van het museum. Ik weet ook niet wat het verschil tussen exact de fte's is. Misschien als daar fte's zitten vier of vijf fte wat vergelijkbaar is maar wat twintig jaar minder ervaring heeft, dan staat er ook een ander salaris tegenover. Ja, dat zult u ook begrijpen. Even kijken hoor. Ja, nou, de motie in het algemeen. Zoals ik al zei, het grootste gedeelte hier van deze motie voeren wij ook al uit. Ik zou toch echt ook, ja, deze motie verder ook ontraden omdat we het al doen. Omdat de culturele doelstellingen geen grote reserves hebben, we daar echt niet verder kunnen gaan snijden. En ik er echt aan hecht dat wij de culturele voorzieningen voor deze stad op niveau houden. Snijden in de subsidies, verder snijden in de subsidies van de culturele instellingen leidt tot programmatisch verlies of zelfs verlies van de instellingen en dat is iets wat ik echt wil voorkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank u wel. Toch een korte beschouwing. Mevrouw Van Nunen die noemde net het rapport dat onlangs is uitgekomen van het SCP, zien, luisteren en helpen. Ik wacht even tot de heer Van Dam uit beeld verdwenen is. Dank u wel. Zien, luisteren en helpen en ik was zelf, ik had zelf de eer om bij de presentatie van dat rapport te zijn. Dat was eigenlijk een hele interessante middag om een aantal redenen. Ten eerste omdat de zaken die in het rapport benoemd worden, namelijk dat het belangrijk is om uit te gaan van vertrouwen en ook belangrijk is om te investeren in je mensen en dat het ook belangrijk is om je dienstverlening, zeker als gemeente, bereikbaar en beschikbaar te maken voor je inwoners. Dat is iets wat ik ook vanavond in uw raad terug hoor, van alle kanten overigens. En dat doet mij deugd en dat zet mijn ambitie en de ambitie van het college denk ik extra kracht bij om ons te blijven inzetten voor onze inwoners. Of het nou ouderen, jongeren, mantelzorgers zijn. Wij maken geen onderscheid of het nou gaat om godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele oriëntatie, op welke grond dan ook. Dat wil ik nog maar even een keer benadrukken, ook hier vanavond weer. We hebben de laatste tijd, het laatste jaar ook wel een aantal mooie dingen bereikt op bijvoorbeeld armoedebeleid. Het actieplan is inmiddels in gang en we zijn hard op weg om ook het integrale armoedebeleid in het najaar aan uw raad voor te leggen. Op volkshuisvesting hebben we mooie dingen bereikt, in het kader van een aantal verordeningen maar ook de opkoopbescherming die onlangs unaniem door uw raad is vastgesteld. En dat geeft me aan dat uw raad ook bestaanszekerheid in de brede zin van onze inwoners belangrijk vindt. Of het nou gaat om alleen maar minimaregelingen of volkshuisvesting of toegang tot onderwijs, cultuur, welzijn, alles staat als een huis. En om nog even terug te komen op die bijeenkomst van het SCP waar ik bij was en waarom ik het belangrijk vind om het te noemen. En wat mij vaker gebeurt op dat soort bijeenkomsten is, als je dan uiteengaat met een groepje wethouders en andere bestuurders en vertelt over wat er in Rijswijk allemaal gebeurt, dan blijkt uit de ervaringen dat wij eigenlijk al best wel ver zijn met heel veel zaken en dat we het hier best wel goed doen. En ik ben ook erg trots op het feit dat we hier als college en ook met de ambtelijke organisatie en hopelijk ook met uw raad een pakket aan maatregelen neer hebben gelegd waarin we dat de komende jaren ook kunnen blijven doen en misschien zelfs nog wel iets ambitieuzer daarin kunnen worden. Voorzitter, een aantal punten waar ik graag op in wil gaan, te beginnen bij de motie over de subsidies. Mijn collega de heer Wit heeft er al uitgebreid antwoord op gegeven voor wat betreft de culturele instellingen. Welzijn Rijswijk is ook een van de instellingen die genoemd wordt in de motie dus ik voel me genoodzaakt om er ook een aantal woorden aan vuil te maken. Want met Welzijn Rijswijk zijn we ook al geruime tijd vrij intensief in gesprek. Er is een heel traject gestart met Welzijn Rijswijk om de relatie tussen de gemeente en Welzijn Rijswijk te verbeteren, om de financiële huishouding van Welzijn Rijswijk te verbeteren. Dat ligt dan vooral bij Welzijn Rijswijk zelf maar daar

zitten wij echt bovenop. En ook om kritisch te kijken naar het aanbod van Welzijn Rijswijk en er zijn ook een aantal best wel scherpe keuzes al in gemaakt. Want net als bij de andere organisaties hebben we de subsidie, het subsidiebedrag van Welzijn Rijswijk de afgelopen jaren niet geïndexeerd terwijl de kosten wel oplopen. Dus effectief is er al jaren een bezuiniging gaande. En ik zou eigenlijk veel liever een gesprek hebben met uw raad op een wat hoger, wat strategischer niveau over wat willen we nou precies met dat welzijnswerk? Wat vinden wij belangrijk om in onze stad aan te bieden aan diensten? Dat lijkt mij een beter gesprek om te voeren met uw raad dan om maar elke keer maar als de nood hoog is te kijken naar het bedrag. En toegegeven, 2,5 miljoen euro is een hoop geld. Als ik het op mijn rekening had staan dan, nou, dan had ik waarschijnlijk dit werk nog steeds wel gedaan maar in ieder geval minder financiële zorgen gehad. Niet dat ik die nu wel heb overigens. Maar voor een grote welzijnsorganisatie voor een grote stad als Rijswijk is dat niet per se veel geld. Sterker nog, dat zijn bedragen die in andere steden ook aan dit soort dienstverlening uitgegeven worden. Maar waar wil ik heen, is dat we in het najaar al met een raadsinformatiebrief naar uw raad toe zullen komen waarin we het één en ander zullen aanstippen over het traject dat we hebben doorlopen met Welzijn Rijswijk en ook waar we in de toekomst heen willen met die organisatie. Ook de financiële situatie van Welzijn Rijswijk zal daarin uitgelegd worden. Sorry, ja, ik zag het scherm dus ik dacht, er komt een interruptie maar dat is niet zo.

De voorzitter: Nee, dat ben ik als voorzitter. Ik was even benieuwd of u tot een afronding kunt komen?

De heer Van Malsen: Ja, voorzitter, ik wil toch wel even zelf ook de tijd nemen om zorgvuldig in te gaan op de vragen die gesteld zijn. En ook om even kort een beschouwing te geven, zoals u ook mijn collega's heeft toegestaan, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dat begrijp ik ook.

De heer Van Malsen: Dan heb ik nog een motie van Rijswijks Belang over de fietsregeling ...

De voorzitter: Het is belangrijk omdat het ook best wel laat is, mijnheer Van Malsen. Nee, ik hecht er wel aan dat u mij, als ik aan het woord ben er niet doorheen gaat praten. Ik wil natuurlijk alle wethouders met alle liefde heel veel tijd geven om beschouwingen te geven. Maar ik vind het wel belangrijk dat we ook qua tijd wel op een efficiënte manier vergaderen en dat u als wethouders ook ingaat op de gestelde vragen en op de moties. En natuurlijk zijn beschouwingen heel mooi maar het is qua tijdstip nu al tien over tien dus vandaar dat ik ook iets wat strenger ben misschien.

De heer Van Malsen: Voorzitter, waarvan akte. Een motie van Rijswijks Belang betreffende de fietsregeling van Stichting KEI. Dat is een regeling die wordt uitgevoerd en die is ook van Stichting KEI dus is niet van de gemeente zelf. Dat gezegd hebbende, ja, kan ik me goed vinden in de motie en ook de oproep die in de motie staat om met KEI te gaan kijken naar hoe we die regeling weer van start kunnen laten gaan of in ieder geval weer op kunnen starten. Daar zijn we nu inmiddels ook al mee bezig, althans, we zijn al in gesprek met de organisatie. En ook de suggestie om daarbij te kijken of er een combinatie te maken is met de pilots die we nu draaien vanuit de BUIG en ook om statushouders sneller aan het werk te krijgen, daar wil ik best mee aan de slag. Dus wat mij betreft hebben we daar geen motie voor nodig maar ik laat het oordeel graag aan uw raad. Dan de Partij van de Arbeid, die had nog wat vragen over de BUIG en de drieslag die zij noemde met het leren van de Nederlandse taal, duurzaam werk en onderwijs. Die drieslag, die passen we nu ook al toe op de pilot, statushouders aan het werk. Dus ik zal daar de suggestie ook meegeven om de lessen die we daar geleerd hebben breder toe te passen op de interventies die we op de BUIG doen. Ik zal het ook weer aan mijn collega meegeven want de volgende keer dat er met uw raad over gesproken wordt zal mevrouw Bentvelzen hier weer zitten. En dan tot slot, voorzitter, als u mij toestaat, wil ik de fractie

van het CDA nog eventjes bedanken voor het betoog. En de excuses zijn wat mij betreft bij deze aanvaard. Dank u wel.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, wethouder Van Malsen. Dan heb ik nog een vraag of een punt van de eerste termijn van Rijswijks Belang over het signaal dat mensen zich onveilig voelen in het Jaagpad. Dat u daar, wilde u daar een reactie op. Ik heb het signaal, had ik nog niet gehoord maar ik heb het gedeeld met onze teamleider veiligheid en hij heeft het ook doorgezet naar handhaving. En wij zullen aan de politie ook vragen om met aandacht naar die locatie te kijken. En uw vraag van, wat kunnen we eraan doen aan het vergroten van de veiligheid? Als er zo'n dergelijke situatie is, altijd melden aan de politie. Dus ik heb liever dat ze meteen bellen naar de politie en daar de melding doen, dan kan het ook geregistreerd worden, dan kan het ook worden aangepakt. Ook bij andere plekken krijg ik ook signalen en dan kan ik er ook iets mee. Dus als mensen naar u komen, dan is dat natuurlijk ook hun recht als volksvertegenwoordiger maar ik heb liever eigenlijk dat inwoners daarnaast de melding doen bij de politie. Want het komt ook wel eens voor dat ik dan weer moet checken en dan zegt de politie van, nou, wij hebben, bij ons is niets bekend en dan is dat eigenlijk vertragend. Ik heb liever dat inwoners ook die moeite nemen om een melding te doen bij de politie en of de BuitenBeter app gebruiken als er wat kleine situaties zijn. Dus dat helpt voor het vergroten van de veiligheid. En in het zomerreces ga ik ook langs een aantal locaties die mij bekend zijn ook rondom de Waldhoornplein heb ik een petitie ontvangen. Dus als u nog plekken heeft waarvan u denkt, daar moet u als burgemeester extra aandacht geven, dan hoor ik dat ook graag van u. Dan is dat volgens mij het einde van de tweede termijn van het college en dan stel ik voor om tot schorsing. Ik zie dat, mevrouw Van Schie, u wilde het woord voeren?

Mevrouw Van Schie: Heel kort, heel kort, mevrouw de voorzitter. Ik heb nog een verzoek. We hebben nog een motie die we graag toe zouden willen voegen aan het motieoverzicht en door tijdsgebrek kon die niet genoemd worden. Is dat mogelijk?

De voorzitter: Dat is mogelijk. Dan doet u nu een ordevoorstel eigenlijk om nog een motie in te dienen. Een motie dient u in inderdaad bij de voorzitter. Ik wil, misschien is het goed dat u het dictum voorleest of dan weten we ... Of is het al op ... Ja, ik wil eerst mevrouw Van Schie het woord geven. Mevrouw Van Schie?

Mevrouw Van Schie: Ja. Dat is, onze motie heet, beperking college ontvangen. En overwegende dat de jaarrekening 2023 de begroting voor het jaar met 18 miljoen overschreden heeft en dat het weerstandsvermogen van de gemeente niet meer toereikend is om de rijksmaatregelen van 2026 en verder op te vangen, verzoeken wij het college om bij het opstellen van de begroting 2025 rekening te houden met het volgende. Dat de begroting 2025 zowel in kort honorarium als in huisvesting als in ambtelijke ondersteuning rekening houdt met een viertal wethouders in plaats van de huidige vijf wethouders. En gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Ik geef nu het woord aan mevrouw Woudstra, die wil u interromperen.

Mevrouw Woudstra: Dank u wel. Ik wilde u nog wat vragen als woordvoerder voor onze handhaving. Ik had gevraagd of u naar aanleiding van de signalen uit Pasgeld ook nog inderdaad, u laat weten, de inwoners kunnen de politie alarmeren. U gaat langs. En ziet u ook iets in buurtgesprekken tussen elkaar zodat mensen beter weten, hoe alarmeer ik, dan wel het opzetten van buurtpreventie in die buurt?

Mevrouw Sahin: Nou, deze situatie hebben wij maandag besproken in het veiligheidsoverleg extern, waar ook de politie en de handhavers bij aanwezig is geweest. Dus deze signalen worden opgepakt,

dat is wat ik u kan vertellen. De volgende stap, buurtpreventieteam oprichten of met de buurtgesprekken, dan zal dat mogelijk daaruit volgen. Maar het is uitvoerig besproken maandag. Als laatste mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, als het mag. Er is nog één punt waar door niemand op in is gegaan en dat was onze analyse dat het nodig is om van beleidsambtenaren beleidsvoorstellen meer toe te gaan naar uitvoering, aandacht voor een goede uitvoering. We hebben wel van de wethouders een heleboel gehoord over grasaren en over vuurwerkfestijnen maar zou u misschien namens het college nog iets kunnen zeggen over die waarneming, of dat ook uw waarneming is en of het college daar iets mee zou kunnen doen de komende twee jaar?

Mevrouw Sahin: In algemene zin kan ik als burgemeester, ik ben ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en op grond van de Gemeentewet, ben ik van mening dat inderdaad dat wij om de slagkracht van onze gemeente te vergroten veel meer moet kijken van, wat helpt onze, wat helpt de uitvoering? Want het is inderdaad zo dat, dat geldt niet voor onze gemeente maar eigenlijk voor heel veel gemeenten en de overheid in het algemeen, dat we heel veel tijd investeren aan het maken van beleid en weinig tijd overblijft voor de uitvoering. Dus dat is iets waar ik eigenlijk continu op let. En dat is ook iets wat u zelf natuurlijk kunt doen als gemeenteraad en dat doen wij ook als college. Dus daarmee wil ik deze tweede termijn afronden. Ik stel voor een schorsing van vijf minuten, dan wordt alles technisch in gang gezet zodat wij straks ordentelijk overgaan tot de stemming.

De heer Nunnikhoven: Punt van orde, volgens mij staat in de agenda iets langer als vijf minuten genoteerd voor deze ...

De voorzitter: Ja, maar ik vraag me af of dat nodig is? Daar staat een half uur.

De heer Nunnikhoven: Nou, ja ...

De voorzitter: Wilt u ... Het is uw vergadering dus ik kijk u, hoeveel schorsing heeft u nodig?

De heer Nunnikhoven: Beste moties.

De voorzitter: Tien minuten, vijftien?

Mevrouw Woudstra: Als tien minuten op zijn graag. Er zijn een heel aantal moties gewijzigd of pas laat ingediend. En aangezien we het debat aan het volgen waren heeft nog lang niet iedereen de dicta daarvan kunnen zien en moeten ze nog bespreken in de fractie. Dus volgens mij moeten we dat als we nou zoeken naar tien.

De voorzitter: Is goed, dan doen we vijftien minuten. Ja, dan ik schors de vergadering voor vijftien minuten.

De voorzitter: Beste leden van de raad, ik zie dat nog niet iedereen terug is maar ik heropen de vergadering. Klaar. Ik wil even de gelegenheid geven, alles is netjes door de griffie in iBabs gezet alle moties en amendementen. Zijn er vanuit uw raad nog moties die worden ingetrokken zodat het compleet is? Dat is niet het geval. Ik zie dat de fractie van Wij. Rijswijk er nog niet is. Ik mis ook de fractie van de Partij van de Arbeid. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, we hebben op een aantal moties toch wel een behoorlijke toezegging gekregen. Dat waren de parkeerplaatsen rondom de Hoekpolder.

De voorzitter: Wilt u alstublieft met nummer aangeven want anders is het verwarrend.

De heer Weterings: O, sorry, ik ga voor u kijken, voorzitter. Eén seconde, moment.

De voorzitter: Motie 8, herinrichting parkeerplaatsen Leeuwendaal.

De heer Weterings: Ja, daar heb ik een toezegging op gekregen dus die wil ik dan intrekken en wil graag de toezegging noteren. Ook een toezegging gekregen ...

De voorzitter: Motie 8 wordt ingetrokken.

De heer Weterings: ... over de wijkschouw in Cromvliet, heb ik ook een toezegging op gekregen van wethouder Wit, die ging in overleg met wethouder Van de Laar. Om daar bij herinrichting dat te gaan meenemen, daar een toezegging op.

De voorzitter: Dat is nog steeds dezelfde motie waar u het over heeft, motie 8. Motie 8, herinrichting parkeerplaatsen Leeuwendaal is ingetrokken.

De heer Weterings: Daar heb ik ook een toezegging op gekregen. En voorzitter, ondanks de toezegging op de fietsregeling, aangezien het toch een jaar duurt wil ik de wethouder een extra motivatie meegeven om toch deze motie in stemming te brengen. Maar wel met een positieve vibe dat het ook gaat gebeuren, is een extra stimulatie achter de deur. In ieder geval toch bedankt voor de toezegging maar ik breng hem toch liever in stemming. Dank u.

De voorzitter: Dat is motie 7 dus de fietsregeling die houdt u in stand, dat geeft u aan. Zijn er andere fracties die hun motie ... O, mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Het was motie 6, excuus. Motie 6 en motie 8.

De voorzitter: Motie 6 en 8 worden ingetrokken.

De heer Weterings: Vanwege de toezeggingen.

De voorzitter: Vanwege de toezegging van het college. Motie 7, de fietsenregeling, die houdt u in stand? Ja, helder. Oké. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij: Dank u, voorzitter, maar dit is nu aan de orde want ik hoor het net verkeerd gaan maar nu gaat het goed dat beide moties worden ingetrokken dus top.

De voorzitter: Zijn er andere fracties die ingediende moties willen intrekken? Dat is niet het geval? Prima, dan zijn we denk ik, kunnen we ... Kijk ik even naar mijn rechterkant. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Heel even voor mijn begrip, blijft de nummering nu wel even hetzelfde of gaat dat ook verspringen? Want, dat blijft hetzelfde. Oké.

De voorzitter: Het blijft hetzelfde, dan zouden we alles opnieuw moeten invoeren.

De heer Loof: Ja, dank. Oké.

De voorzitter: Goed. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, ik wil een punt van de orde maken. Ik zou graag willen voorstellen om de eerste halfjaarrapportage in de Kadernota 2025 apart voor te stemmen aangezien wij gesplitst willen stemmen namelijk.

De voorzitter: Dat gaan we ook doen.

De heer Van Dam: Nou, fantastisch.

De voorzitter: We gaan op ieder voorstel apart stemmen en we beginnen met agendapunt 4b en dat is het raadsvoorstel eerste halfjaarrapportage 2024. Wenst iemand vanuit uw raad een stemverklaring af te leggen bij dit raadsvoorstel? De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ondanks de optie zullen wij deze motie met vier keiharde zetels van harte ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Het raadsvoorstel bedoelt u? Aan de orde is nu het raadsvoorstel eerste halfjaarrapportage. Ja. Goed, dan kunnen we, kunt u overgaan tot stemming. Met 29 stemmen voor is het raadsvoorstel eerste halfjaarrapportage aangenomen. Dan gaan we naar agendapunt 5 en dat is het amendement, op dit moment geen extra krediet voetgangersbrug, van de VVD en het CDA. Wenst iemand daar een stemverklaring bij af te leggen? Mijnheer Zoghbi van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi: Ja, dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij met de toezegging van de wethouder om te gaan kijken naar versobering in de realisatie van de plannen. Wij zullen dus tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoghbi. Mevrouw Van Nunen van de Partij van de Arbeid, u wilt ook wat zeggen.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter, wij hebben alles in overweging genomen en begrijpen het amendement, zo heb ik er ook vooraf naar gekeken. Maar we zullen tegen het amendement stemmen omdat we ook met de uitleg van de wethouder heel goed kunnen leven.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan kunt u overgaan nu tot stemming over het amendement, op dit moment geen extra krediet voetgangersbrug. We missen nog twee stemmen.

De heer ...: Wemke Van der Weij en Constantijn Dolmans.

De voorzitter: Met 24 stemmen tegen en 5 voor is het amendement verworpen. Dan het raadsvoorstel Kadernota 2025 zelf. Wenst iemand van u een stemverklaring af te leggen? O, de motie, ja, inderdaad, we gaan nu door naar motie nummer 1. Nu oplossen verkeersinfarct Volmerlaan, Treubstraat.

De heer ...: Anthony Zoghbi.

De voorzitter: Met 29 stemmen voor is deze motie aangenomen. Dan motie 2, Buurtgezinnen. Met 29 stemmen voor is deze motie aangenomen. Dan motie 3, grip op reclame. Met 22 stemmen tegen en 7 voor is deze motie verworpen. Dan de motie nummer 4, bestrijden grasaar. Met 20 stemmen tegen en 9 voor is deze motie verworpen. Dan de motie nummer 5, versterken natuur en biodiversiteit. Met 25 stemmen tegen en 4 voor is deze motie verworpen. Dan de motie nummer 6, parkeerplaatsen Van der ... Die is ingetrokken inderdaad. Fietsenregeling, motie 7. Met 26 stemmen voor en 3 tegen is deze motie aangenomen. Motie 8 is ook ingetrokken. Motie 9, grip op inhuur. Met 19 stemmen tegen en 10 voor is deze motie verworpen. Dan motie nummer 10, ambtelijke druk door groei Rijswijk. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ik wil graag stemverklaring.

De voorzitter: Dat is goed.

Mevrouw Woudstra: De motie zorgt ervoor dat minder mensen kunnen helpen bij voorstellen van de ondernemers en bewoners die zij voorleggen. De dienstverlening en uitvoering worden op dat moment niet op peil gehouden en daarom zullen wij tegen deze motie stemmen.

De heer ...: Menno Van Enk.

De voorzitter: Deze motie is met 15 tegen en 14 voor verworpen. Dan gaan we door naar motie 11, subsidieregeling Rijswijk. Mijnheer Kruger.

De heer Kruger: Ik heb een korte stemverklaring. Op zich zijn wij niet vies van de Subsidieverordening, om deze goed na te kijken en langs de lat te leggen. Maar ik kan me zo voorstellen dat er meerjarige afspraken zijn gemaakt met de diverse instellingen. Daar kan je natuurlijk nu niet aan gaan sleutelen. Dat even los, onverlet dat ik wel wat kritiek heb over mogelijk niet nakomen van afspraken maar dat is van andere orde. Dus wat dat betreft zal ik in ieder geval tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger, voor uw stemverklaring.

De heer ...: Remco Nunnikhoven.

De voorzitter: Met 19 stemmen tegen en 10 voor is deze motie verworpen. Dan motie 12, station Rijswijk op de rails. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mijnheer Oelen.

De heer Oelen: Ja, voorzitter, ik moet mij hierin van stem onthouden met mijn werk voor NS.

De voorzitter: Ja, dat gaan wij noteren, mijnheer Oelen. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ondanks dat het een sympathieke motie lijkt om in overleg te gaan om te kijken of we het station toch weer kunnen overdragen, zijn wij er niet van overtuigd dat ProRail haar stations beter onderhoudt als dat Rijswijk er nu bijstaat. Daarvoor zullen we tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Mijnheer Van Dam, u wilt ook een stemverklaring afleggen?

De heer Van Dam: Ja, ik blijf erbij dat de motie wat ons betreft wat overbodig is omdat de gesprekken gewoon aan de gang zijn en dat het ook altijd de ambitie was om dit te doen, om het station over te dragen. Maar, nou ja, wij zullen het dan nog eens bevestigen en voor stemmen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Enk: Voorzitter? Ook een stemverklaring.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, u wilt ook een stemverklaring.

De heer Van Enk: Ja, ook bij ons was de gedachte, is overbodig want daar is de wethouder mee bezig. Maar omdat de wethouder aangeeft dat die dat als een steun in de rug kan gebruiken bij de gesprekken willen we daarin meestemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan kunt u overgaan tot stemming over de motie nummer 12.

De heer ...: Udo Oelen en Marc Weterings.

De voorzitter: Mijnheer Oelen gaat niet stemmen maar mijnheer Weterings wel. Ja, met 19 stemmen voor en 9 tegen is deze motie aangenomen. Dan motie nummer 13, leefbaar Pasgeld, versnellen maatregelen Lange Kleiweg. Met 18 stemmen voor en 11 tegen is deze motie aangenomen. Dan motie nummer 14, meerjarenoverzicht kosten herinrichtingen infrastructuur. Wens iemand een stemverklaring af te leggen? Met 25 stemmen voor en 4 tegen is deze motie aangenomen. Dan motie nummer 16. Motie 16, beperking collegeomvang. Wenst iemand ... O, 15, excuses, ik ga te snel.

Motie 15, investeren in een brede Rijswijkse verkeersveiligheid en niet in metaal. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? We missen nog één.

De heer ...: Nel Kames.

De voorzitter: Mevrouw Kames. Met 24 stemmen tegen en 5 voor is deze motie verworpen. Dan de allerlaatste motie, motie 16, beperking collegeomvang. Wenst iemand vanuit uw raad een stemverklaring af te leggen? Mijnheer Kaffa.

De heer Kaffa: Ja, dank u wel, voorzitter. We snappen de insteek van de motie, we kunnen het ook best wel begrijpen. Het is een mooi punt om kosten te besparen alleen ja, op dit moment zijn de dossiers denk ik goed verdeeld en zou het misschien een heel stuk inefficiëntie met zich meebrengen als je dat moet gaan herverdelen. We zullen op dit moment tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kaffa. Anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming over deze motie. Met 23 stemmen tegen en 6 voor is deze motie verworpen. Dan stemming over het raadsvoorstel Kadernota 2025. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Kadernota toch? Ja.

De voorzitter: Kadernota 2025.

De heer Van Dam: Ja, voorzitter, we hebben een drietal alternatieve voorstellen gedaan om deze raad te overtuigen om andere keuzes te maken. Niet doorbelasten naar onze inwoners en niet het volgende college opzadelen met extra kosten. Dat is helaas niet gelukt gezien de stemuitslagen op onze moties en wij zullen dan ook tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ook Rijswijks Belang heeft tegenvoorstellen gedaan om te gaan bezuinigen. Helaas ook niks op kunst en cultuur. We zullen het wel blijven monitoren. Ook helaas, wij zullen tegen stemmen omdat er gewoon te weinig op andere vlakken wordt bezuinigd en alleen maar op de andere kant dus we zullen tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Andere stemverklaringen? Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, voorzitter, enige twijfel toch omdat, wat is nou de officiële status van de Kadernota? Het is tenslotte alleen een voornemen om een begroting op een bepaalde manier voor te bereiden. Je zou kunnen zeggen, alles wat we hier gezegd hebben kan alsnog leiden tot aanpassingen van die uitgangspunten bij de definitieve begroting. Maar ik heb wel erg weinig reactie gehoord op onze voorstellen en daarom besluiten we toch om tegen te stemmen om een signaal te geven dat we willen dat er meer rekening wordt gehouden met ook andere geluiden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Anderen? Dat is niet het geval. Dan kunt u overgaan tot stemming over het raadsvoorstel Kadernota 2025. We missen één toch?

De heer ...: Ger Kruger.

De voorzitter: De heer Kruger. Met 19 stemmen voor en 10 tegen is het raadsvoorstel Kadernota aangenomen. Dan agendapunt 6, raadsvoorstel jaarstukken, dat was een akkoordstuk. Wenst iemand daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Dat het akkoord is. Dank u.

De voorzitter: Het belangrijkste document als controleur van de raad dus wenst iemand een stemverklaring? Niet dus u kunt overgaan tot stemming. Of het is een akkoordstuk hè dus daar kan nu, hoeft helemaal niet in stemming te worden gebracht. Nee. En hetzelfde geldt ook voor het raadsvoorstel, verlengingsoptie contract accountantsdienst, dat was ook een akkoordstuk dus daarmee stel u het vast. En het raadsvoorstel, aanvraag vangnetuitkering Participatiewet, was ook een akkoordstuk. Kan worden vastgesteld.

9. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn we aan het einde gekomen van de vergadering van het Kaderdebat. Ik wil u complimenteren met de wijze waarop u het debat heeft gevoerd, voor de woorden die u heeft gebruikt op een beschaafde manier. Ik wil u, ja, een heel goed zomerreces toewensen. Het is nu EK-tijd, veel sportactiviteiten, Tour de France. Net als sporters, die hebben ook tijd nodig om te herstellen door te rusten. Dus ik wens u ook de komende tijd een periode van rust, herstel, zodat u weer helemaal vol opgeladen weer verder kunt gaan. Nog een fijne avond. Ik sluit de vergadering.

Vastgesteld in de raadsvergadering van de gemeente Rijswijk van 24 september 2024

De gemeenteraad,

De griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin